

Marteen

LIST SREDNJE ŠKOLE DUGO SELO

Broj 6 / siječanj 2010. • Cijena: 5kn

Tema broja: U paklu droge

Posjet HRT-u

- Facebook
- Državna matura
- Kreativnost u punom sjaju

Intervju s Aleksandrom Stankovićem

IMPRESSUM

**Nakladnik: Srednja škola Dugo Selo
Novinarska grupa
Ferenčakova bb
10370 Dugo Selo
tel: 01/ 2756 000
<http://www.ss-dugo-selo.skole.hr>**

Ravnateljica: Darinka Svetec, dipl. ing.

UREDNIŠTVO:

Voditeljica novinarske skupine:
Martina Reljanović, prof.

Glavni urednik: Ivan Kesedžić, 3.og

Grafički urednik: Matej Robić, 3.ek

Lektorica: Mirna Vučetić, 4.og

Tekstove pisali: Jelena Alimaskoski, Filip Ambruš, Ivana Babić, Nikolina Bestić, Lana Blažević, Dominik Bošnjak, Stipo Dajaković, Irena Debeljak, Marija Dujmović, Nikolina Guja, Nives Holajn, Ljiljana Ivaniček, Zvjezdana Jukić, Ivan Kesedžić, Ivana Mečić, Lucijana Pavić, Ivona Postružin, Gorana Raić, Ivana Remenar, Marko Salapić, Žaklina Sugović, Mirna Vučetić

Fotografije: Nikolina Bestić, Lana Blažević, Irena Debeljak, Marija Dujmović, Ivan Kesedžić, Lucijana Pavić, Ivona Postružin, Gorana Raić, Matej Robić, Marko Salapić, Mirna Salapić

Prijelom: Vjekoslav Ranec

Tisk: MEDIA GRAPHICS d.o.o.

Naklada: 100 primjeraka

Riječ urednika

Drage čitateljice i čitatelji!

Predstavljam vam novi broj našeg školskog lista, na kojeg smo, kao i na prethodne brojeve, vrlo ponosni jer je rezultat truda svih nas članova novinarske skupine. Još je jedna godina napornog rada iza nas. Puna toplih uspomena, uspona, ali i gorčine kojom odiše svaki naš pad. A prethodne se godine naša mala novinarska grupa trudila stvoriti novine jednakopravne svim učenicima i profesorima škole. Nadajmo se da smo u tome i uspjeli.

Brojne su teme pa krenimo. Čast mi je predstaviti prvu kolumnu u našem časopisu. Mnogo je događanja bilo prethodne godine u našoj školi, a budno oko naših novinara ih je sve popratilo. Grad Dugo Selo je navršio 800 godina, pa smo doznali koliko zapravo naši učenici i građani znaju o povijesti grada. U ovom broju smo istražili u kojoj su mjeri bivši i sadašnji učenici zadovoljni školom te se pozabavili pitanjem državne mature. Tema ovogodišnjeg broja je droga kao problem s kojim se suočavaju mladi, a napravili smo i intervju s novom zaposlenicom naše škole, pedagoginjom Ivom Hodak.

Naša je novinarska grupa ove godine posjetila uredništvo Dugoselske kronike i zgradu HTV-a gdje smo razgovarali s Aleksandrom Stankovićem, s ciljem upoznavanja s profesionalnim novinarstvom. Također, donosimo reportažu o dva europska grada - Pragu i Budimpešti. Koliko je učenicima bilo zanimljivo, imate priliku pročitati u časopisu. Pozabavili smo se i s kreativnom nastavom te popularnom društvenom mrežom - Facebookom. Nakon što smo u prošlom broju obradili hip-hop-kulturu, u ovom smo posebnu pažnju posvetili rock-glazbi, a ni film nismo izostavili. Još je mnogo tema, ali za početak je ovo dovoljno. Nadamo se da će vam se i ove godine časopis svidjeti, a ako ne, otvoreni smo i za kritike.

Ovim putem želimo se zahvaliti i ravnateljici Darinki Svetec, koja nam svake godine omogućava tiskanje časopisa, psihologici Lidiji Čilić-Burušić na strpljenju te na svim odgovorima koje daje našim novinarima, knjižničarki Mileni Lokas, ali ponajviše hvala vama – vjernim čitateljima koji pokazujete interes za naš rad. S vama se osjećamo neizmjerno kreativnima i dobivamo poticaj da sljedeći broj koji ćete držati u svojim rukama bude još bolji! A ako sam nekoga izostavio, **čovječe, ne ljuti se...**

Urednik:
Ivan Kesedžić, 3.og

SADRŽAJ

Božićna priredba.....	4
Još jedna akcija "slatke pomoći"	5
Najljepši poklon svima nama	6
Učenici proslavili 800 godina Dugog Sela.....	7
Što znamo o Zemlji svetog Martina.....	8
Učenici u emisiji "Lijepom našom".....	8
Dugo Selo – grad prijatelj djece.....	9
Dugoselski sajam obrtništva i poduzetništva.....	9
Pleši, pleši, srce moje pleši	9
Dan otvorenih vrata	10
Stipo Dajaković drugi u državi u sudokuu	11
Ekonomisti u ulozi poduzetnika osvajaju medalje.....	11
Uspješni elektromehaničari i elektroinstalateri.....	11
Mario Sorić državni prvak u sviranju bisernice	11
Stolnotenisaci osvojili zlato	11
Učenici su ocijenili Srednju školu Dugo Selo	12
Što nas ne slomi, to nas ojača	14
Otkrili smo tko se krije iza vrata pedagoga.....	16
Kreativnost u punom sjaju	18
Srednja škola za sve ... ili NE	20
Tema broja – U paklu droge	21
Spolno prenosive bolesti.....	29
Idoli u suvremenom svijetu	30
Zašto imati ili zašto ne imati Facebook	31
Grad opuštanja, uživanja i vrhunske zabave	32
Zlatni Prag	34
Vrhunac srednjoškolskih dana.....	35
Povijest i zanimljivosti Hrvatske radiotelevizije.....	36
Pitali smo profesionalca	40
Učili smo zanat	44
Utjecaj televizijskih emisija na razvoj učenika.....	45
Supertalent i Hrvatska traži zvijezdu.....	46
Razvoj rock-glazbe	48
Rock nikada nije umro	50
Piercing	51
Tetovaža	51
Preporuke knjiga	52
"...Ja sam ubojica..."	52
Mladi mjesec	53
Mali, zlatni, čarobni kipić	54
Charles Robert Darwin	56
Računalstvo	58
Biseri iz školskih klupa	59

Božićna priredba

Idealni način završetka uspješnog polugodišta je sada već tradicionalna božićna priredba, koju u potpunosti organiziraju učenici naše škole. Odlična je to prilika da se pokaže iznimna kreativnost i domišljatost svih sudionika

UPETAK, 18. prosinca 2009. godine, u prostorima Srednje škole Dugo Selo održana je božićna priredba kojoj su prisustvovali učenici i profesori naše škole. Priredba je započela recitacijama uz pratnju na klaviru koje su izvodili učenici Lana Blažević,

Višeslav Foretić, Nives Holajn, Monika Rajner, Marija Dujmović te Petar Jakić, a pripremile su ih profesorice Biljana Šoltes i Martina Reljanović. Uz njih su nastupali i učenici drugog razreda računalnih tehničara te četvrtog gimnazijskog razreda, koje je pripremila profesorica Marina Mihaljević, a izveli su predstavu pod nazivom Bijeli Božić. Tema je predstave bila zaljubljenost mladih u ovo božićno doba. Trenutak za pamćenje je predstave bio je umjetni snijeg koji je u trenutku raspleta kompletne radnje počeo padati s galerije naše škole.

Na klaviru su svirali Andrea Ivana Ursu i Josip Graberec koji su nas ostavili bez daha svojim izvedbama

skladbi Ave Maria i River flows in you autora Yirume iz popularnog kinohita Sumrak. Pod vodstvom profesorice Ivane Stojković pjevački je zbor izveo pjesme prigodne za ovo doba godine, a to su Jingle Bells Rock i And So This Is Christmas. Priredba je završila solonastupom Nives Holajn koja je otpjevala All I Want For Christmas Is You i sve prisutne oduševila. Po završetku priredebe publika je bila i više nego zadovoljna videnim te su nagradili sve izvodače gromoglasnim pljeskom.

Na ovaj je način Škola svima čestitala predstojeće blagdane te poželjela najbolji uspjeh učenicima u drugom polugodištu ove školske godine.

Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og
Fotografije: Gorana Raić, 3.og

Još jedna akcija „slatke pomoći“

Nakon prošlogodišnje humanitarne akcija s geslom «Zasladiamo se i pomozimo», čiji je cilj bio prikupljanje novaca za obitelj iz Rugvice, s troje malodobne djece, koji žive u teškim uvjetima i kojima je pomoći prijeko potrebna, te humanitarnog plesa povodom Valentinova, maturantice Srednje škole Dugo Selo sa školskom psihologicom Lidijom Čilić Burušić i ovog su Adventa prodavale kolače kako bi pomogle Caritasovoj kući u Oborovu

MATURANTICE opće gimnazije Srednje Škole Dugo Selo se još jednu godinu pokazuju u pravom humanitarnom duhu. Lijepa gesta koja je počela 2008. godine u 3.og razredu nastavila se i u 2009. godini. Djekočke su ponovno iskoristile svoja kulinarška umijeća u dobre svrhe i bacile se u još jednu prodaju kolača te tako skupile sredstva namijenjena domu za nezbri- nutu djecu u Oborovu.

Akcija je trajala mjesec dana, a prodaja je bila poprilično uspješna. Cijena je ostala ista, 5 kn po kolaču, ali u dobrom duhu djevojke su poklanjale kolač uz jedan kupljeni. Osim što je akcija bila humanitarnog duha, sama prodaja je oduševila učenike kao i profesore. Vjerujemo da je pobudila i dobri duh u generacijama koje ostaju iza djevojaka te da će se ova tradicija nastaviti. Kruna same akcije bio je posjet zaposlenica spomenutog doma koje su izrazile veliku zahvalnost kako u svoje, tako i u ime štićenika doma. Cijela priča ima i pouku, a to je da dobre volje i želje za pomaganjem ljudima nikad dosta, pa se nadamo da će tako i ostati. Zasladiamo se i pomozimo!

Napisala: Mirna Vučetić, 4.og
Fotografije: Ivan Kesedžić, 3.og

Najljepši poklon svima

Nešto što je većini učenika najdragocjenije je slobodno vrijeme. Provode ga na razne načine i uvijek kukaju kako ga nemaju dovoljno!

SVI LJUDI koriste svoje slobodno vrijeme prema svojim mogućnostima, sposobnostima, a ponajviše prema svojim željama. Slobodno vrijeme mladih može se prikazati kroz par osnovnih elemenata, a to su razni hobiji, igre, zabava i društvene aktivnosti.

Park u blizini naše škole je vrlo popularna lokacija

Proveli smo anketu po Srednjoj školi Dugo Selo kako bismo doznali kako naši učenici provode svoje slobodno vrijeme.

- “Treniram rukomet pa mi puno vremena ode na treninge, zatim puno slobodnog vremena provodim i sa svojim priateljima u čemu i uživam, ali i puno vremena provodim za kompjuterom, na Facebooku i msn-u, ali zato rijetko gledam tv.”
- “Većinom slobodno vrijeme provodim igrajući nogomet.”
- “Slobodno vrijeme provodim po kavama i u shopingu.”
- “Obožavam čitati knjige”
- “Preko tjedna svaku minutu iskoristim za učenje, a vikendom volim izaći van s društvom negdje na piće ili na neki tulum gdje se dobro isplešem i opustim.”
- “Slobodno vrijeme provodim spavajući i igrajući igrice.”
- “Cijeli dan i noć sam na Facebooku!”

- “Često sa svojim priateljicama ostanem poslije škole na piću i to vrijeme provedemo u komentirajući provedenog dana, dogovaranju o tome što ćemo obući sljedeći put kad ćemo ići van, kakve ćemo frizure imati i sl. To vrijeme mi često jako, jako uljepša dan!”
- “Subotom organiziramo tulume kod nekog doma ili u prostorijama nogometnog kluba, i to mi je najbolji odmor od škole. Tada se baš opustim i uživam, zaboravim na sve!”
- “Najveći užitak mi je subotom poslijepodne otici s društvom u kino i pogledati neki dobar film.”
- “Petkom se okupljamo kod Bunčića gdje se stvarno uvijek odlično zabavimo, lijepo se isplešemo, ispričamo, napjevamo i zaboravimo na sve školske probleme!”

Po rezultatima anketiranja možemo zaključiti da naši učenici imaju različite načine provođenja slobodnog vremena; svatko se bavi svojim više ili manje korisnim poslovima - od sjedenja u kafićima, sjednja pred kompjuterom, bavljenja sportom do ležanja u sobi i čitanja knjiga. No daleko najveći postotak učenika svoje slobodno vrijeme provodi na sve popularnijem Facebooku i msn-u.

Što oduzima većinu našeg dragocjenog slobodnog vremena?

Facebook je društvena internetska mreža koju je prije pet godina osnovao Mark Zuckerberg, bivši student Harvara. U svojim počecima, Facebook je bio namijenjen samo studentima sveučilišta

na Harvardu koji su tim putem međusobno komunicirali. Kasnije su se mreži priključila mnoga druga sveučilišta, srednje škole i velike kompanije diljem svijeta. Danas ova web-stranica ima više od 200 milijuna aktivnih korisnika i time je ujedno najpopularnije mjesto za objavljivanje fotografija i razmjenu informacija.

Marko Salapić, Viktor Nušić i Andrej Jazvo u sitnim satima

Istražili smo ...

Koliko dnevno provodite na Facebooku i što mislite o tome?

• “... moram prizanti da većinu dana provodim na Facebooku i zahvaljujući njemu češće se čujem s ljudima, a i preko njega mogu razmjenjivati fotografije i njime ubijam dosadu..”

• “Jako puno vremena provodim na Facebooku i svjesna sam da je to bacanje vremena, ali jednostavno si ne mogu pomoći, previše sam znatiželjan i previše me zanima što drugi rade kad je meni dosadno, a to tamo saznajem i tako se “navučem” na tu stranicu i onda nikako da odem s nje”

Ivan Vranić, Denis Škulec i Matej Milek najradije provode vrijeme družeći se

nama!

Jeste li primijetili svoju manju zainteresiranost za školom zbog Facebooka?

- "...ma nisam, ostao sam isti, čak si šalahtere šaljemo preko Facebooka ili msn-a."
- "Jesam, dosta sam popustila u školi, ne znam mogu li to to prepisati Facebooku ili pubertetu, ali mislim da mi Facebook uzima previše vremena. Bilo bi dobro da to vrijeme ode na nešto korisno, da poslje kažem: evo to sam ja za to vrijeme napravila, ali vrijeme provedeno na Facebooku kao da je izgorjelo i više ga nema, a dobro znamo da vrijeme vratiti ne možemo, zato se hitno moram popraviti i rijede odlaziti na Facebook."

Korisnici Facebooka imaju osjećaj da su uspješniji u društvenim odnosima, ali to se uglavnom negativno odražava na njihove školske uspjehe. Neki su čak i svjesni negativnih strana Facebooka, ali „želja predvlasta pamet“ i tako se stvara ovisnost o Facebooku, što je sve učestalije u našem društvu. No slobodno vrijeme se već definiralo kao pojava čije su granice neodređene i nedefinirane, a sadržaji neu Jednačeni i zbog toga svako sebi određuje svoje slobodno vrijeme, pa ovim člankom nismo nikome htjeli nametati kako da provodi svoje slobodno vrijeme, nego želimo da svatko od nas zaključi kako najbolje iskoristiti svoje slobodno vrijeme! Većina naših učenika misli da je međusobno druženje najbolje iskorišteno vrijeme. Ipak je čovjek društveno biće.

Napisala: **Lana Blažević**, 3.og
Fotografije: **Marko Salapić**, 4.ek

Dugo Selo staro je 800 godina

Učenici proslavili 800 godina Dugog Sela

O VE GODINE, u studenom, uz blagdan Sv. Martina Dugo Selo je obilježilo svoj 800. rođendan. S jesenskim lišćem rođendaski duh je doletio i do naše srednje škole, pa smo dan grada slavili gotovo čitavih tjedan dana, od 9. studenog pa sve do 15. studenog, uz niz kulturno-zabavnih, gospodarskih i sportskih događanja.

U našoj školi tih dana, u večernjim satima, održavali su se koncerti Kvarteta fagota, razne izložbe slika i skulptura sa susreta likovnih umjetnika Zagrebačke županije.

Naši gimnazijalici su bili oduševljeni zvukom specifičnog fagota, a svoja stечena znanja u analiziranja skulptura i slika dokazali su si međusobno na održanim izložbama.

Održan je i Festival mladih na kojem su zvijezde naše škole, ali i grada pokazale svoje glasovne sposobnosti i tako oduševile žiri i publiku. Odlično treće mjesto osvojila je Nives Holajn, učenica trećeg razreda gimnazije.

Uz nju jedna od tih zvijezda je i naša novinarka Marija Dujmović koja je gledatelje pjesmom „Još i danas zamiriše trešnja“ iz jesenskih dana na trenutak preselila u ljeto. U sklopu sajma obrtnika naše učenice frizerske škole održale su reviju frizura i tako nas upoznale s hit-frizurama, a učenici ekonomskih škola imali su promociju svojih vježbeničkih tvrtki. Dok su jedni predstavljali i promovirali, drugi su pak sudjelovali u sportskim turnirima, gdje posebno moramo istaknuti viteški turnir pod nazivom „Templari na Zemlji sv. Martina“, čijim je programom „oživljena povijest“ jer su natjecatelji bili zamasirani u prepoznatljive odore templara. U posjet gradu došla je i televizijska ekipa, koja je snimala emisiju „Lijepom našom u Dugom Selu“ na kojoj su također sudjelovali mnogi naši učenici sa svojim kulturnim umjetničkim društvima i svojim plesom i pjesmom predstavili običaje naših predaka.

Tako su učenici uz red pjesme, plesa i natjecateljskog duha obilježili još jedno Martinje kojeg ćemo se s radošću prisjećati.

Napisala: **Lana Blažević**, 3.og

800. obljetnica Dugog Sela

Što znamo o Zemlji svetog Martina?

POVIDOM 800. obljetnice grada Dugog Sela, odlučili smo provjeriti što stanovnicima Dugog Sela znači obljetnica Grada, znaju li nešto o povijesti Grada te o svetom Martinu, zaštitniku Dugog Sela. Objavili smo samo najoriginalnije izjave najkomunikativnijih pojedinaca na koje smo naišli.

● **Sandra (19):**

“O sv. Martinu znam koliko i o politici, dakle gotovo ništa. Znam da je bio čovjek, pa je i proglašen je svećem i to je ubit to. O postanku grada Dugog Sela ne znam baš ništa.”

● **Ivan (15):**

“Koja ste rekli da je to obljetnica? 800. obljetnica? Znam da je živio prije 800 godina!”

● **Mateja (18):**

“Znam da na tu gore ima neka crkva posvećena njemu, ali sudeći po tome koliko je zapuštena, samo su ljudi u prošlosti imali dobro mišljenje o njemu, ove da-

nas baš briga za Sv. Martina. Kaj se tiče Dugog Sela, znam da je bilo tu prije 40 godina kada su se moji starci tu doselili, dalje od toga ne bih išla.”

● **Zvonimir (20):**

“Sv. Martin je bio vlasnik ove zemlje, pošto je zovu Terra Sancti Martini, tj. zemlja Sv. Martina. Znam i da je umro prije dosta godina, a o Dugom Selu znam da već dosta godina udomljuje puno zgodnih cura, a to je sva povijest koju ja trebam znati!”

● **Filip (18):**

“U zadnje 3 godine sam pao povijest na kraju godine, tako da vjerojatno nisam najbolja osoba koja bi trebala odgovoriti na ova pitanja, ali evo, slučajno znam da se Sv. Martin slavi 11. studenog, a to je najbolji dan u godini za ljubitelje vina i nadobudne alkoholičare!”

● **Bruno (25):**

“Ne znam ništa o povijesti Dugog Sela, ali znam da je Sv. Martin zaštitnik, izme-

đu ostalog, i lijecenih alkoholičara, a na Martinje su svi pijani. Pa mi reci tko je tu lud?”

● **Marko (18)**

“Za mene iskreno ne znam što bi mogla značiti ta obljetnica osim nekakvog ponosa da se je za moje selo čulo već od davnih dana iako nije imalo neku važniju ulogu u povijesti. O svetom Martinu znam cijelu onu priču s plastom i njegovim dobrim djelima, te da je zaštitnik dvije crkve u Dugom selu, gore na Martinu koja potječe iz 1209. godine, tj. da se prvi put spominjala u nekoj vezi s Andrijom II. i ovom dolje trenutnom našom župom koja je sagrađena, ako me pamćenje ne vara, 1908., ili tako nešto, nisam siguran, uglavnom početkom 20. stoljeća. Sv. Martin putovao je Europom, a neke od zemalja kojima je putovao su Francuska, Italija, Slovenija...”

Napisao: Dominik Bošnjak, 3.og

Učenici u emisiji „Lijepom našom“

Stipo Dajaković u emisiji "Lijepom našom"

U Gradskoj sportskoj dvorani pred više od 1 500 gledatelja, 4. studenog 2009. godine, održalo se javno snimanje tv-emisije „Lijepom našom“ u produkciji HRT-a, koja je predstavila naš grad Dugo Selo. Snimanju su bili nazočni župan Zagrebačke županije, Stjepan Kožić, gradonačelnik grada Zagreba,

Milan Bandić, gradonačelnik Dugog Sela, Vlado Kruhak te gradonačelnik Biograda na Moru, Ivan Knez. Emisiju je vodio, dobro nam svima znan, Branko Uvodić. Gledatelje su u program uveli Davor Dretar Drele i Vid Balog u izvedbi krštenja mošta. Svoje plesno i glazbeno umijeće pokazali su nam KUD Bosiljak iz Čučerja, KUD Horvati iz Horvata, KUD Preporod i KUD Rodna gruda iz Dugog Sela. U KUD-u Preporod i KUD-u Rodna gruda plešu i sviraju i učenici Srednje škole Dugo Selo, koji su na najbolji način predstavili školu. Uz njih su također nastupili Vlatka Burić, Ivica Pepečko, Vera Svobota, Maja Šuput, Đani Stipaničev, Mate Bulić, Zlatko Pejakovića,

Mladen Kvesić, Miroslav Škoro, Davor Radolfi, Vlado Kalember, Kvartet Gubec, Gazde, Trenk, Klapa Kampanell i mnogi drugi. Gradonačelnici Ivan Knez i Vlado Kruhak su potpisali povelju o uspostavi prijateljstva i suradnje između grada Biograda na Moru i grada Dugog Sela. Ovim su se dokumentom uspostavili prijateljski odnosi između ova dva grada, a temelje se na turizmu, kulturi, gospodarstvu, obrazovanju, sportskim aktivnostima i na području lokalne samouprave. Gledatelji su uživali u gotovo trosatnom kulturno-glazbenom programu. Emisija „Lijepom našom“ u Dugom Selu emitirana je na prvom programu HRT-a 22. i 29. studenog 2009. godine.

Napisala: Gorana Raić, 3.og

Dugo Selo – grad prijatelj djece

UNICEF je 1996. godine pokrenuo globalnu inicijativu Gradovi prijatelji djece (Child Friendly Cities) s ciljem stvaranja gradova po mjeri djece. U Hrvatskoj je UNICEF osigurao sredstva za pokretanje akcije koja je krenula početkom 1999. godine, u sklopu Saveza društava Naša djeca Hrvatske. Akcija je uvrštena u Nacionalni plan aktivnosti za prava i interes djece 2006. – 2012. godine

TRENUTAČNO u Hrvatskoj ima 19 gradova i općina koje nose naslov Gradovi/Općine prijatelji djece. Dana 22. studenog 2009. godine grad Dugo Selo konačno je dobio počasni status Grada prijatelja djece. Priznanje su u Staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu primili zamjenik gradonačelnika Ivan Gereci i koordinatorica dugoselskog

gradskog odbora za dobivanje statusa grada prijatelja djece Zvjezdana Budor Klarić, a uručila ga je Aida Salihagić Kadić, predsjednica središnjeg koordinacijskog odbora programa «Gradovi i općine - prijatelji djece». Tako je na tradicionalnom godišnjem savjetovanju akcije «Gradovi i općine – prijatelji djece», koja je 2009. godine slavila svoj 10. rođendan, obitelj gradova i općina, u kojima se ostvaruju prava djece, narasla na 24 člana. Osim statusa Grada prijatelja djece izaslanici Dugog Sela su primili u ime grada i dvije pohvale za «najakcije» provedene u 2009. godini, a riječ je o akciji Eko vrtića Dugo Selo pod nazivom «Nije smeće sve za vreće» te o akciji logopedске i edukacijsko-rehabilitacijske potpore u školovanju djece s posebnim potrebama.

Što za Dugo Selo znači status grada prijatelja djece?

Zvjezdana Budor Klarić ističe kako im ovo priznanje ne znači samo pohvalu za

sve što su do sada ovom akcijom napravili, nego im je ona ujedno i poticaj za daljnji rad. Naime, da bi grad ili općina dobili status «Grada/Općine prijatelja djece» oni moraju ispuniti razne uvjete. Tako je grad Dugo Selo proveo mnoge akcije kao što su: osnivanje i rad dječjih igraonica i igroteka, dječjih klubova i foruma (upoznavanje djece s pravima djeteta) te djelovanje i u obliku dječjih gradskih vijeća, pružanje prednosti roditeljima s nižim prihodima, samohranim roditeljima djece s teškoćama u razvoju pri smještaju djeteta u jaslice i vrtić, provođenje društvene akcije za djecu koja žive u teškim životnim uvjetima i dr. Da bi zadržali ovaj počasni status, grad Dugo Selo mora nastaviti s akcijama jer se njihov rad i napredovanje provjerava svake dvije godine.

Napisala: Irena Debeljak, 3.og

Dugoselski sajam obrtništva i poduzetništva

Mnogo je bilo izlagača i na ovogodišnjem sajmu, a naše frizerke su predstavljale školu

Rekordni broj izlagača, njih čak 180 iz različitih djelatnosti, sudjelovalo je na tradicionalnom 4. dugoselskom sajmu obrtništva i poduzetništva. Sajam se održavao u Gradskoj sportskoj dvorani Đure Dubenika u Dugom Selu i trajao je tri dana, od 8. do 11. studenog 2009. Ovogodišnji sajam otvorio je mr. Stjepan Kožić, župan Zagrebačke županije, simboličkim rezanjem slavljeničke torte uz prigodni program koji su uveličali Maja Šuput i grupa

Joy. Uz razne izlagače sudjelovali su i učenici strukovnih usmjerenja (ekonomisti, automehaničari, elektroinstalateri, elektromehaničari, instaleri, frizeri...) Srednje škole Dugo Selo. Sajam je prodajnog karaktera, a organizirao ga je Grad Dugo Selo, Udruženje obrtnika i Turistička zajednica Dugo Selo. Posjećenost je bila na zavidnoj razini.

Napisao: Marko Salapić, 4.ek
Fotografije: Matej Robić, 3.ek

„Pleši, pleši, srce moje pleši“

U Srednjoj školi Dugo Selo održan je u listopadu 4. glazbeno-scenski recital. Nastupili su: župski zbor mladih "Snaga mira", VIS "Snaga mira" te dramska skupina "MRAVS". Zbor "Snaga mira" već 18 godina djeluje u dugoselskoj župi pod vodstvom Snježane Foretić. Vokalno-instrumentalnoj skupini je kao i zboru temelj rada molitva. Skupina je izdala i svoj prvi nosač zvuka "Pogledaj nebo". VIS "Snaga mira" nastao je kao dodatni rad pojedinih članova zbora koji kroz njega nastavljaju s razvojem svojih talenata. Dramska skupina mladih "MRAVS", čiji je voditelj Filip Foretić, nastupila je s "Mojom pričom" autora Višeslava Foretića. Mladi su ovim recitalom željeli ljudima donijeti radost koju donosi Gospodin kroz pjesmu i glumu.

Napisala: Nives Holajn, 3.og

Dan otvorenih vrata

Dan Srednje škole Dugo Selo obilježen je *Danom otvorenih vrata*. Srednja škola Dugo Selo svake godine u travnju ugosti učenike osmih razreda osnovnih škola Dugo Selo, Ruvica i Božjakovina s ciljem upoznavanja učenika sa srednjom školom. Učenike je dočekala ravnateljica škole, dipl. ing. Darinka Svetec, s uvodnim riječima dobrodošlice, a potom je

uslijedila predstava „Um caruje Dundo Maroje“ u izvedbi dramske grupe Srednje škole Dugo Selo. Cilj *Dana otvorenih vrata* bio je upoznavanje učenika sa svim smjerovima škole, što su srednjoškolci sa svojim profesorima postigli kreativnim načinom prezentiranja nastave. Gimnazijalci su, inspirirani djelom *Combray* Marcela Prousta, učenike motivirali za nastavu hrvatskog jezika traganjem za

Odigrana je i nogometna utakmica

Profesor Kabić je uveo učenike u svijet matematike

Učenike je zainteresirala i elektrotehnika

Gorana Raić i Ivan Kesedžić u ulozi Marcela Prousta i njegove majke

Učenici se sve više interesiraju za obrtnička zanimanja

Predstava „Um caruje Dundo Maroje“ u izvedbi dramske družine

Stipo Dajaković i Marko Perko predstavili su zmije otrovnice

prošlim vremenima koje su predočili predstavom, tumačenjem i prezentacijom te su goste počastili kolačićima *madeleine* i lipovim čajem. Ekonomisti su predstavili svoju Vježbeničku tvrtku *2cool2tell* te ujedno učenike pobliže upoznali s predmetima koji ih očekuju. Na nastavi geografije osmaši su naučili zanimljivosti o europskim gradovima, a u učionici matematike doznali su, kreativnim prezentacijama, kako matematiku možemo naći suda oko nas. Nastava kemije prezentirana je podučavanjem o nicanju kristala unutar vodenog stakla, dok su se na nastavi biologije upoznali sa životinjama. Frizerke su predstavile svoje nove kreacije frizura, a elektromehaničari, elektroinstalateri, automehaničari, instalateri, kao i računalni tehničari pokazali su na kreativan način praktičnim primjerima poslove kojima se bave. Osmaši su školu napustili puni pozitivnih dojmova i novih znanja.

Napisala: **Lana Blažević**, 3.og
Fotografije: **Lana Blažević**, 3.og

Stipo Dajaković drugi u državi u sudokuu

NAŠU SU ŠKOLU na državnom natjecanju u sudoku, održanom u zagrebačkoj V. gimnaziji, 19. prosinca 2009. godine, predstavljala četiri učenika: Stipo Dajaković, Irena Debeljak, Ivan Kesedžić i Andrea Ivana Ursu. I ove je godine učenike na natjecanje vodio profesor matematike, Andrija Čuljak. Tijekom četiri seta križaljki poredak se neprestano mijenjao. Nakon drugog seta, naš je učenik Stipo Dajaković usao u prvi dvadeset te se borio za jedno od dva mjesta u sudoku-reprezentaciji Hrvatske.

Uslijedila su dva teža seta, a na kraju dana nitko nije otisao razočaran. Stipo je zauzeo odlično drugo mjesto u cijeloj Hrvatskoj u kategoriji srednjoškolaca. Mjesto u reprezentaciji Hrvatske mu je izmaklo za svega nekoliko bodova, odnosno par brojeva.

Iako nisu bili razočarani, svi su se učenici složili da je taj dan bio iznimno naporan, no usprkos svemu odlučili su da će i iduće godine sudjelovati u natjecanju u sudoku.

Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og

Uspješni elektromehaničari i elektroinstalateri

Međužupanijsko natjecanje učenika u zanimanju elektromehaničar bilo je više nego uspješno. Naime, učenik Željko Babić osvojio je 1. mjesto, a Mato Antunović 2. mjesto, te se plasirali na državno natjecanje. Učenike je za natjecanje pripremila profesorica Anka Jašarević. Elektroinstalateri Tomislav Ščančar i Bruno Milišić, pod mentorstvom profesora Bratislava Planinića, na istom natjecanju osvojili su 3. mjesto. Učenici Željko Babić i Tomislav Ščančar sudjelovali su i na izložbi INOVA-MLADI 2009, gdje su osvojili srebrnu medalju.

Napisao: Marko Salapić, 4.ek

Stolnotenisaci osvojili zlato

POLUZAVRŠNO natjecanje školskih sportskih društava u stolnom tenisu za mladiće i djevojke u organizaciji ŽŠŠ Zagrebačke županije održalo se krajem veljače, u Gradskoj sportskoj dvorani, u Dugom Selu. Natjecanju je prisustvovalo dvanaest muških i deset jednako dobro pripremljenih ženskih ekipa iz različitih županija.

Samouvjereni i ponosni Matej Mamut,

Ekonomisti u ulozi poduzetnika osvajaju medalje

MEDUNARODNO NATECANJE vježbeničkih tvrtki, u organizaciji Gimnazije i ekomske škole Benedikta Kotruljevića, održano je u ožujku na Zagrebačkom velesajmu. Sudjelovali su učenici sadašnjeg četvrtog i bivšeg četvrtog razreda ekonomskog smjera Srednje škole Dugo Selo te oko 40 vježbeničkih tvrtki iz pet zemalja (Hrvatska, Velika Britanija, Austrija, Slovenija, Makedonija). Riječ je o virtualnom poslovnom svijetu u kojem učenici dobivaju priliku u sklopu nastave okusiti život poduzetnika te svoje ideje provesti u djelu. Učenici sadašnjeg četvrtog razreda ekonomskog smjera Srednje škole Dugo Selo sa svojom vježbeničkom tvrtkom „2COOL2TELL“ osvojili su 1. mjesto u natjecanju za najbolju vježbeničku tvrtku, dok su 2. mjesto osvojili učenici bivšeg četvrtog razreda ekonomskog smjera Srednje škole Dugo Selo s tvrtkom „Foto i audiostudio KLIK“. Uz osvojeno prvo mjesto, vježbenička tvrtka „2COOL2TELL“ osvojila je i drugo mjesto za najbolju reklamu. U ovome uspjehu pripomogli su im profesori ekonomije, informatike i stranih jezika te ostali profesori koji su im omogućili više vremena za pripremu. Naši mladi poduzetnici su ovim uspjehom osigurali nastup na međunarodnim sajmovima izvan Hrvatske.

Napisao i fotografirao: Marko Salapić, 4.ek

Mario Sorić državni prvak u sviranju bisernice

NA 47. DRŽAVNOM natjecanju učenika i studenata glazbe i plesa održanom početkom travnja u Dubrovniku, na kojem je nastupilo preko 800 sudionika iz 60 hrvatskih glazbenih škola i akademija, u natjecanju bisernica prvo mjesto osvojio je učenik Srednje škole Dugo Selo - Mario Sorić. Mario je učenik srednje glazbene škole i dugogodišnji član prve postave tamburaške sekcije KUD-a Preporod, te voditelj pomlatka tamburaša. Osim bisernice Mario svira i većinu drugih žičanih instrumenata te klavir, a posebna mu je ljubav usna harmonika.

Napisao: Marko Salapić, 4.ek

Augustin Papak i Tomislav Ščančar oduzeli su dah svim ljubiteljima stolnog tenisa, pa i onima koji to nisu, osvojivši zlatnu medalju, pod vodstvom prof. Zorana Horine, te se plasirali na Državno natjecanje u stolnom tenisu, koje se održalo u svibnju prošle godine, i osvojili brončanu medalju.

Napisala i fotografirala: Marija Dujmović, 3.og

Učenici su ocijenili

Po završetku osnovne škole svatko od nas pitao se što dalje. Kako odabratи pravu školu? Svaki se učenik barem jednom tijekom svog školovanja zapita je li izabrao pravu školu i hoće li mu ona uistinu pomoći u budućnosti

NERJETKO ČUJEMO kako su škole o kojima svi pričaju, tj. škole u velikim gradovima, puno bolje i kvalitetnije. No, je li to zaista istina? Mogu li i male, „nepopularne“ škole pružiti jednakе mogućnosti i šanse? Odgovor na pitanje koliko je naša škola kvalitetna i dobra te koliko su zadovoljni njeni učenici pokušali smo pronaći u razgovoru s bivšim učenicima i sadašnjim maturantima naše škole.

BIVŠI UČENICI:

Ana Marija Trubić (opća gimnazija), Luka Murat (automehaničar), Hrvoje Plazanić (računalni tehničar), Tanja Mesić (opća gimnazija)

- **Smatrate li da ste usvojili dovoljno znanja u Srednjoj školi Dugo Selo?**

Ana Marija Trubić: Pa, mislim da jesam i svatko tko je bio imalo zainteresiran uspije je usvojiti dovoljno znanja.

Luka Murat: Više znanja sam usvojio oko škole nego u školi, ali priznajem da smo i u školi dosta toga naučili.

Hrvoje Plazanić: Smatram da sam usvojio dovoljno znanja u srednjoj školi kako bi nastavio svoje daljnje školovanje.

Tanja Mesić: Znanja koja sam usvojila u srednjoj školi su bila odličan temelj za daljnje školovanje.

- **Jeste li upisali željeni fakultet ili se zaposlili na željenom mjestu?**

Ana Marija Trubić: Bila sam zainteresirana za dva fakulteta i upisala sam jedan od ta dva.

Luka Murat: Još uvijek se nažalost nisam zaposlio, ali nadam se tome u skoroj budućnosti.

Učenici su ocijenili Srednju školu Dugo Selo

Hrvoje Plazanić: Zaposlio sam se na željenom mjestu i sretan sam zbog toga.

Tanja Mesić: Jesam, upisala sam željeni Pravni fakultet.

- **Smatrate li da bi vas neka druga škola bolje pripremila za željeni fakultet ili zanimanje?**

Ana Marija Trubić: Da, ali samo zbog toga što Upravna škola daje bolje temelje za moj fakultet.

Luka Murat: Ne, Srednja škola Dugo Selo ima kvalitetne profesore i mislim da su nas vrlo dobro pripremili.

Hrvoje Plazanić: Mislim da ne jer mi je ova škola pružila najbolje što se moglo zatražiti.

Tanja Mesić: Mislim da me druga škola ne bi ništa bolje pripremila, bitna je vlastita motivacija i želja za upisom i završetkom fakulteta.

- **Biste li nešto promjenili u svom dosadašnjem školovanju i što?**

Ana Marija Trubić: Ne bih ništa mijenjala. Smatram da je sve bilo ok i da smo naučili što smo trebali naučiti.

Luka Murat: Ne bih ništa mijenjao.

Hrvoje Plazanić: Ne bih ništa promjenio, sve je bilo u najboljem redu.

Tanja Mesić: Ne bih ništa promijenila u dosadašnjem školovanju što se tiče odabira škole i fakulteta, osim što bih se potrudila postignute rezultate učiniti još boljima!

- **Što mislite o profesorima Srednje škole Dugo Selo?**

Ana Marija Trubić: Za njih imam samo povhale. Odlično su nas pripremili za buduće školovanje i život. Nekima bih predložila malo opušteniji rad.

Luka Murat: Mislim da imamo jako dobre profesore koji će mi uvijek ostati u

Srednju školu Dugo Selo

sjećanju, posebno profesor Bombola i profesorica Reljanović.

Hrvoje Plazanić: Ne mislim ništa posebno, a u najljepšem sjećanju mi je ostala profesorica Reljanović koja nam je pomogla kroz cijelo školovanje i na tome sam joj vrlo zahvalan.

Tanja Mesić: Profesori u Srednjoj školi Dugo Selo su bili odlični! Naravno da će mi nekoliko prof. ostati u sjećanju, npr. prof. Šoltes i prof. Čuljak!

MATURANTI:

Ivan Cvitkušić (plinoinstalater), Martina Jeličić (frizerka), Zvjezdana Jukić (ekonomistica), Klara Majdandžić (opća gimnazija)

• Smatrate li da ste usvojili dovoljno znanja u srednjoj školi?

Ivan Cvitkušić: Pa ja mislim da jesam kao i većina učenika.

Marina Jeličić: Da, mislim da sam usvojila dovoljno znanja i prakse.

Zvjezdana Jukić: Da, smatram da imam dovoljno dobру podlogu za fakultet.

Klara Majdandžić: Ovisi kako iz kojeg predmeta. No naravno ovisi i od osobe do osobe te njezinog zanimanja za određeni predmet.

• Želiš li nastaviti sa školovanjem ili će se zaposliti?

Ivan Cvitkušić: Još sam u fazi odlučivanja, ali mislim da ću ipak početi raditi.

Martina Jeličić: Mislim da je najbolje da nakon srednje škole krenem raditi.

Zvjezdana Jukić: Želim nastaviti školovanje, smatram da trebam otići na fakultet jer sa srednjom školom sam zapravo nigdje u današnje vrijeme.

Klara Majdandžić: Naravno, nastaviti ću daljnje školovanje jer poslije gimnazije nemam zanat.

• Smatraš li da bi te neka druga škola bolje pripremila za željeno zanimanje?

Ivan Cvitkušić: Mislim da ne bi jer to koliko ću se pripremiti više ovisi o meni, a ne o školi.

Martina Jeličić: Mislim da ne bi i slažem se s Ivanom.

Zvjezdana Jukić: Smatram da je škola koju upravo pohadam dovoljno dobra za zanimanje koje me zanima i naša škola ima dovoljno dobru poduku kao i većina škola u Hrvatskoj.

Klara Majdandžić: Možda, ali zanimanje koje sam odabrala dovoljno je stručno i dobro od strane ove škole i njezine poduke.

• Bi li nešto promjenila u svom dosadašnjem školovanju i što?

Ivan Cvitkušić: Ne bih ništa mijenjao.

Martina Jeličić: Sve je bilo odlično i ne bih ništa mijenjala.

Zvjezdana Jukić: Hehe! Naravno, uvijek se na kraju puta shvati da se moglo bolje i više učiti, za sad nažalost prekasno jer sam maturantica.

Klara Majdandžić: Možda da sam se više trudila.

• Što misliš o profesorima Srednje škole Dugo Selo?

Ivan Cvitkušić: Mislim da su odlični iako ponekad o njima nemamo najbolje mišljenje.

Martina Jeličić: Normalno je da nam ne mogu uvijek svi profesori biti odlični, ali ima stvarno super profesora koji rade uz opuštenu atmosferu.

Zvjezdana Jukić: Kao i svugdje, ima boljih i gorih. No većina nam izlazi u

susret i ja na sreću imam odlične profesore. Radna atmosfera je opuštena, uvijek možemo pitati što nam nije jasno, spremni su pomoći i uvijek je prisutan smijeh što uvelike pomaže radu jer se ne osjećamo kao vojnici.

Klara Majdandžić: Nemam posebnih komentara.

• Što misliš o maturi?

Ivan Cvitkušić: Mislim da će proći dobro za sve one koji se za nju spreme.

Martina Jeličić: Slažem se s Ivanom.

Zvjezdana Jukić: Mislim da to nije tako strašno kao što svi govore i za prijemne ispite bismo morali učiti pa tako moramo i za maturu. Dobro je to što možemo prijaviti više fakulteta pa imamo veće izglede da ćemo se upisati negdje, no ne valja to što se svi iz Hrvatske mogu prijaviti na svaki fakultet u Hrvatskoj bez obzira u kojem je gradu. To nam umanjuje mogućnost da ćemo upasti jer se borimo s puno više ljudi nego do sada.

Klara Majdandžić: Nisam zadovoljna njezinim provođenjem i informiranjem učenika o cijelom postupku mature.

Napisale: Irena Debeljak i

Ivana Mečić, 3. og

Fotografije: Kornelija Petrović, prof.

Što nas ne slomi,

Najveća pošast među većinom maturanata ove godine je upravo ta kobna državna matura. Za sve one koji još nisu informirani, evo osnova o trenutno najvrućoj temi u svim četvrtim razredima

NAIME, radi se o sustavu vrednovanja učenika na nacionalnoj razini kojim ne samo da učenici potvrđuju da su uspješno maturirali (ili nisu...), već i omogućuju sebi upis na željeni fakultet.

Sistem je naizgled jednostavan, prijavite razine triju osnovnih predmeta, hrvatskog, matematike i jednog stranog jezika, točnije engleskog ili njemačkog, te izborne predmete koje prijavljujete prema kriterijima zadanih od strane fakulteta. Svaki ispit se piše na određeni dan koji je već unaprijed poznat.

Što je državna matura?

Državna matura skup je ispita kojima se provjeravaju i vrednuju znanja, vještine i sposobnosti učenika koje su stekli tijekom obrazovanja u osnovnoj i srednjoj školi prema propisanim nastavnim planovima i programima.

Važno je istaknuti da su ispiti jednakci za svakog pojedinog učenika i da se pišu u točno određeno vrijeme i na točno određenom mjestu. Ispiti su rađeni po gimnazijskom programu školovanja. Državnu maturu polažu učenici gimnazijskih programa obrazovanja, jer polaganjem državne mature završavaju srednje obrazovanje; istodobno im matura omogućuje nastavak obrazovanja na visokoškolskoj razini, te učenici četverogodišnjih strukovnih i umjetničkih programa obrazovanja koji srednje obrazovanje završavaju izradom i obranom završnog rada u organizaciji i provedbi škole, ali žele nastaviti obrazovanje na visokim učilištima. Državna matura sastoji se od dvaju djelova – obveznoga i izbornoga.

Obvezni dio državne mature

Obvezni dio državne mature su dužni polagati svi učenici koji su se prijavili za polaganje državne mature, a polaze se iz tri predmeta – hrvatskog jezika, matematike i stranog jezika (engleskog, njemačkog...), osim za učenike klasičnih gimnazija i učenike koji se obrazuju na materinjim jezicima.

Ispiti obveznog dijela državne mature mogu se polagati na dvjema razinama:

A – višoj razini

B – osnovnoj razini

Učenik sam odlučuje koju će razinu polagati, a najčešće to ovisi o zahtjevima studijskih programa. Položena viša razina omogućuje pristup i onim studijskim programima koji traže osnovnu razinu (1 bod u višoj razini jednak je 1.6 boda u osnovnoj razini), dok s druge strane, kandidati koji polože osnovnu razinu nemaju mogućnost prijave na studijski program koji zahtijeva višu razinu.

Izborni dio državne mature sastoji se od polaganja onih nastavnih predmeta koje učenik sam odabere, tj. da uspješno zadovolje zahtjeve i kriterije koje postavljaju visoka učilišta.

Izborni dio državne mature

U izbornome dijelu državne mature učenici mogu polagati ispite iz sljedećih predmeta:

engleskoga jezika, francuskoga jezika, njemačkoga jezika, španjolskoga jezika, talijanskoga jezika, klasičnih jezika (grčkoga jezika i latinskoga jezika), biologije, etike, filozofije, fizike, geografije, glazbene umjetnosti, informatike, kemije, likovne umjetnosti, logike, politike i

Učenici se aktivno pripremaju za polaganje državne mature

gospodarstva, povijesti, psihologije, sociologije i vjeroučstva.

Ispiti izbornoga dijela državne mature nemaju razine osim u ispitima iz stranih jezika u koje nisu uključeni grčki i latinski jezik.

Državna matura prepuna propusta

Svaki ispit se piše na određeni dan koji je već unaprijed poznat, a pisanje ispita se navodno može izbjegći običnom liječničkom ispričnicom! No o tom-potom. Sav sistem je temeljen na internetskoj stranici www.postani-student.com, u čijí se sustav maturanti prijavljuju pomoći svojih šifri te pinova i tanova. Ako nemaju jedan od navedenih kodova, moraju se pobrinuti da ga nabave na vrijeme, inače su posljedice poprilično loše. Kada se prijave u sustav, učenici moraju do zadanog roka prijaviti svoje željene studije, u suprotnom su posljedice opet, naravno, loše. Jedna novost za sve buduće generacije koje obuhvaća ovo „nužno zlo“ jest da neće imati pravo na probnu državnu maturu kao prva generacija koja pristupa državnoj maturi. Ali nisu ništa bitno propustili! Sistem koji u teoriji zvuči idealno, u praksi poprilično

[Možemo se samo primiti knjige i dotjerati svoje znanje u red i pokazati sistemu da nas ne može slomiti, bez obzira na sve]

to nas ojača!

iznevjeri. Naime, od najsitnijih detalja, kao što su unošenje ocjena prethodnih razreda u bazu podataka, do onih smiješnih, kao što je nedostatak identifikacijskih naljepnica koje se prije pisanja ispit moraju nalijepiti na otprilike 20-ak stranica, već se javljaju problemi. Ocjene se unose krivo što automatski snižava i prosjek, a to znači smanjenje bodova na rang-listama. Što se naljepnica tiče, dogodi se situacija da ih nedostaje. Zapravo je to lijepljenje naljepnica i najzabavniji dio cijelog procesa, dobije se osjećaj popunjavanja albuma sa sličicama. Također valja spomenuti kako je ovo primjer neprilagođenosti zapadnjačkom načinu rada. Ne čak u lošem smislu, ali je potrebno naglasiti lošu stranu pisanja eseja. Forma eseja je preuzeta iz drukčijih sistema školovanja od našega i dano je pre malo vremena za prilagodbu. Pa je tako novina brojenja riječi u eseju veoma loše prihvaćena, pogotovo ako broj riječi nije zadovoljen te se zbog toga učenike naprosto rušilo. Cijeli sistem je zapravo čisti apsurd i čini se da su ga učenici još i najozbiljnije shvatili, što je zapravo žalosno. No, obzirom da je sustav uveden „divljački i nasilno“, ne može se nadzornima zamjeriti što će učenike takve sitnice možda koštati studentskog života. Ali to su samo sitnice. Velike problema bolje da ne spominjemo. Jedan od tih je polaganje ispitova koji su na razini razreda opće gimnazije. U tom slučaju ispaštaju svi smjerovi koji nisu opća gimnazija. Razlika u gradivu i nastavnom planu je golema, ali rješenje za to je jednostavno - nema ga!

Nepravednost sustava prema strukovnim školama

Saznavši za državnu maturu, učenici strukovnih škola su se protivili polaganju.

Ne slažu se s činjenicom da su ispitovi državne mature napravljeni prema gimnazijskom programu. Smatraju da se strukovnim školama trebalo omogućiti polaganje u skladu s vlastitim planom i programom.

Kako bi, makar, djelomično učenike upoznali s gimnazijskim programom, škole

su omogućile dodatnu nastavu razlikovnih sadržaja iz matematike, engleskog i hrvatskog jezika. Na dodatnoj nastavi pojavljuje se jako mali broj učenika, dok se ostali opravdavaju da ne stignu od silnih obveza. Naime, učenici smatraju da ne mogu stići učiti za državnu maturu jer moraju izraditi završni rad te učiti za ispite i odgovaranja u školi. Misle da su se ispitati iz matematike, engleskog i hrvatskog jezika mogli drugačije raspoređiti, a ne tri dana za redom jer je to još stresnije za učenike. Učenici smatraju da su od prvog razreda trebali znati za polaganje državne mature te da je plan i program trebalo prilagoditi u skladu sa zahtjevima. Smatraju i da bi im na satu profesori trebali obratiti pažnju na bitnije stvari i tako im još malo olakšati. Učenici ne znaju što točno trebaju učiti za višu ili nižu razinu, i to ih još više zbunjuje. Stalno se održavaju sastanci za državnu maturu, ali na tim se sastancima govori stalno o istim stvarima. Maturanti zbunjeni nastalom situacijom ne znaju kome se obratiti jer ni profesori ne znaju što bi preporučili učenicima, a ne žele im davati krive informacije.

Fakulteti su još neodlučni u vezi s državnom maturom jer se još ne zna koliko posto nosi koji element. I to ne samo da zbunjuje učenike, nego ih još i ljuti.

Možda nije sve tako crno?

Jedna od boljih strana državne mature je što omogućuje upis na fakultet bez prijamnih ispitova, ali pojedini fakulteti imaju dodatne provjere.

Na probnoj maturi velika većina učenika je prošla i to ih ohrabruje u dalnjem nastavku školovanja. Ipak, svi su se učenici odlučili za polaganje državne mature. Nadamo se da će zbilja postići dobre rezultate. Ukoliko učenik ne položi državnu maturu u ljetnom roku, ima još dvije šanse tj. dva roka - jesenski i zimski.

Demagoško djelovanje

Državna matura je zapravo savršen primjer demagoškog djelovanja. Jaki su na riječima, ali slabi na djelima. Novac se

troši, a rezultati su ništavni. Nažalost, državna matura ne postoji radi budućih studenata, već je samo jedan od kriterija ulaska u Europsku uniju kojim se doslovno „muze“ novac iz blagajni RH. No pokušajmo razmišljati empiristički i voditi se iskustvom. Možda se cijela priča ipak završi dobro, makar za učenike. Što se tiče smanjenja državnog proračuna zbog troškova državne mature, na to ne možemo utjecati. Pa tako nam svima zapravo preostaje samo jedna stvar. Ne, ne mislimo na štrajk, ta foru je upalila samo jednom. Možemo se samo primiti knjige i dotjerati svoje znanje u red i pokazati sistemu da nas ne može slomiti, bez obzira na sve.

INFORMACIJE NA INTERNET-SKIM STRANICAMA

Sve informacije koje će učeniku pomoći pri donošenju odluke koje ispite državne mature ili koje studijske programe izabrati, mogu se pronaći na internetskim stranicama:

- www.postani-student.hr, Nacionalni informacijski sustav prijava na visoka učilišta (NISpVU),
- www.ncvvo.hr, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO),
- www.studij.hr, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO),
- drzavnamatura.skole.hr, informacije o državnoj maturi,
- www.skole.hr, Portal za škole,
- www.azvo.hr/preglednik, Preglednik studijskih programa, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO),
- www.mzos.hr, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (MZOŠ).

Napisali: Mirna Vučetić, 4.og

Ljiljana Ivaniček, 4.rta

Marko Salapić, 4.ek

Fotografija: Kornelija Petrović, prof.

INTERVJU SA ŠKOLSKOM PEDAGOGICOM - IVOM HODAK

TKO SE KRIJE IZA

Iva Hodak, školska pedagogica, u našoj školi radi od devetog mjeseca 2009. godine, pa smo ju priupitali kakvi su njezini dojmovi o školi, učenicima, profesorima, novostima u programu i državnoj maturi

Kao pedagog, njezin posao je da savjetuje one kojima je potreban savjet. Stoga smo odlučili objaviti par njezinih savjeta i općenitih dojmova i iskustava o životu

Je li Srednja Škola Dugo Selo vaše prvo radno mjesto?

Nije. Diplomirala sam 2006. godine, i nakon toga sam mjesec dana radila u jednoj osnovnoj školi. Kasnije sam u travnju 2008. godine odradila pripravnički staž u Tehničkoj školi Rudjer Bošković. Kada sam završila sa stažiranjem, nakon godinu i pol dana, zaposlila sam se u Dugom Selu u devetom mjesecu 2009. godine.

Kakav je bio vaš prvi dojam o našoj školi?

Pa mogu vam reći ovako, otkako sam ja završila svoje osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, u školama se stanje nije baš previše promijenilo. Nije bilo nekih neočekivanih situacija. Međutim, na studiju smo se bavili više teorijskim dijelom struke, nismo imali mnogo prakse. Trebalo mi je malo vremena da se naviknem na pedagošku dokumentaciju kojoj nisam imala pristup kao učenica. To mi je jedino bilo novost. Sve ostalo je bilo prema nekim realnim očekivanjima. Problemi su bili jednaki kao i svugdje.

Biste li nam opisali kako izgleda vaš radni dan?

Svaki dan se razlikuje jedan od drugog. Situacije koje se događaju nikada nisu iste. Učenici mi dolaze zbog raznih pro-

blema, obično su to neopravdani izostanci, problemi na nastavi, problemi s nekim drugim učenicima, ili čak profesorima. Moram spomenuti da je to jedna od stvari koja se promijenila s vremenom. Pedagozi su nekada bile osobe koje su uglavnom kažnjavale učenike, bili su dosta strogi. Danas je to malo drugačije, što je odlična promjena. Učenici su svjesni toga da pedagog i psiholog u školi postoje prvenstveno radi njih samih, da su tu kako bi im pomogli. Kada mi se netko obrati sa svojim problemom, mora imati na umu da je sve izričito povjerljivo i da se može osjećati sigurnim u razgovoru. Isto tako mi se znaju javiti i profesori s pritužbom na nekog učenika. Osim profesora, za razgovor mi se znaju javiti i roditelji. Dakle, definitivno se angažiramo oko učenika.

Što mislite, koji je najveći problem u našoj školi?

Problemi su u većini škola jednaki, ali u našoj školi bih izdvojila problem s izostancima. To je poprilično velik problem, pogotovo što se tiče onih neopravdanih izostanaka. Time se trenutno najviše bavimo. Pokušavamo ih nekako smanjiti. Stoga je Statutom škole određen način na koji se mogu opravdati izostanci. Vjerujem da su učenici upoznati s novim pravilom o opravdavanju izostanaka.

Ako učenik ima problem s nekim profesorom, može li pozvati pedagoga na taj sat?

Naravno. Obveza je pedagoga i ravnateljice da prate nastavu u školi. Obavezno idemo na nastavu profesora koji su pripravnici. Međutim, ako nastavnik ili

Možete nam se slobodno povjeriti, a mi ćemo se potruditi da riješimo problem koji vas muči

vrata pedagoga?

učenik sam pozove nekoga od nas na evaluaciju sata, to se isto može odraditi.

Kako komentirate novi Pravilnik o ocjenjivanju učenika?

Mislim da se prema novom pravilniku traži pre malo od učenika. Oni su sposobni za mnogo više od pisanja samo jednog ispita tjedno. Nekako ih se mora pripremiti na fakultet. Ovako im se definitivno izlazi u susret, ali to nije dobro. Na fakultetu ih nitko neće pitati imaju li oni vremena za pripremanje dva ili tri ispita dnevno. Njima se to možda ne čini tako, ali to nije za njihovo dobro. Bar ne u budućnosti. To se pogotovo odnosi na one učenike koji nakon srednje škole moraju na fakultet, odnosno na gimnazialce.

Kakve imate dojmova o državnoj maturi?

Čula sam da postoji jako puno problema u organizaciji, međutim na Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje i obrazovanje je da se bavi rješavanjem tih problema. Škola, nažalost, tu jako malo može napraviti. Ali kao pedagog smatram da je dobro što su to uveli jer je i to jedan način kontrole rada u školi i na nastavi.

Da ste na mjestu sadašnjih maturanta i morate polagati državnu maturu, kako biste se nosili s time?

Pa vidiš, mi smo također imali maturu u srednjoj školi i polagali smo gotovo iste predmete. Uz to smo morali pisati i maturalnu radnju i morali smo ju obraniti. Jednako tako smo morali pisati prijemne ispite, tako da nam je bilo gotovo jednako kao i vama. Stoga mislim da bih se lako nosila s time. Bitno je da vas profesori dobro pripreme. Ja za svoje polaganje mature i prijemnog ispita nisam išla ni na kakve pripreme, tako da ne bih ni u slučaju državne mature. Nije to neka velika razlika. Na kraju se sve svede na to koliko ste se pripremili. Ništa drugo.

Kakvi ste vi bili u srednjoj školi?

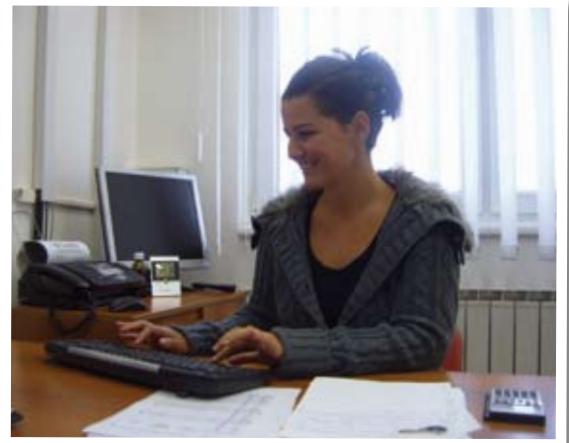
Ja sam završila opću gimnaziju u Samoboru i to je bila dosta mala škola. Imali smo samo po tri razreda iz svake generacije. Moram priznati da mi nije bilo baš lako. Nismo imali ni psihologa, ni pedagoga, čak ni voditelja smjene. Bili smo prepusteni sami sebi. Sve pritužbe bismo morali reći razrednicima, ali ona nije mnogo poduzimala u tim slučajevima.

Je li istina da je fakultet, prema mišljenju većine maturanata, lakši od srednje škole?

Iskreno, tako sam i ja razmišljala. Smatrala sam da će učiti o onome što me stvarno zanima i u čemu sam dobra. Mislila sam da je mogućnost izostajanja s predavanja super stvar, a odnos profesora prema studentima je veoma različit od onoga u srednjoj školi. Svima ste „kolega“ što vam daje osjećaj važnosti. Isto tako stjecete prijatelje koji se bave istim interesima kao i vi. Često smo visili na kavama i imali grupna učenja, što je veoma zabavno. Ali kada se sve to stavi na stranu, fakultet ipak zahtijeva više od srednje škole. Potrebno je puno truda i ulaganja da biste pročitali literaturu za jedan ispit. U najboljem slučaju to je bilo tri do četiri stručne knjige, a to nije malo. Često je literatura znala biti i na stranom jeziku, a profesor vas može pitati bilo što iz toga. Tako da je sve bilo dosta neočekivano i teško.

Zanima me zašto ste se odlučili na studiranje pedagogije?

Na to sam se odlučila još u osnovnoj školi. Nadahnuće mi je bila naša pedagoginja. Radila je odlično. U srednjoj školi sam bila sto posto sigurna da to želim upravo zbog nedostatka pedagoga ili slične stručne osobe. Dakle, interes je postojao dulje vrijeme.

Smorate li da naša škola ispravno preprema učenike za fakultet?

Naravno da se profesori trude. Uspjeh njihovih učenika je i njihov uspjeh. Međutim, ponekad su radni uvjeti u učionicama malo teži, konkretno zbog učenika koji su nezainteresirani za neki predmet. Isto tako je problem što je kapacitet učenika u pojedinim učionicama puno veći od optimalnog. Ali opet, nije sve samo na profesorima. Uspjeh učenika uvelike ovisi o njima samima. Profesori su tu uglavnom da vas potaknu na rad i prenesu vam barem dio svoga znanja.

Što biste ovim putem poručili našim učenicima?

Htjela bih reći da su oni jako dobri i pametni učenici. Vjerujem da su svjesni važnosti stjecanja obrazovanja i da se doista trude oko toga. Ne mogu se potužiti na nešto posebno, voljela bih jedino da malo manje izostaju s nastave. Isto tako želim napomenuti ako imaju i kakav problem, mogu se slobodno obratiti meni ili psihologici. Mi smo tu zbog vas i sve što nam kažete ostaje među nama. Možete nam se slobodno povjeriti, a mi ćemo se potruditi da riješimo problem koji vas muči.

Razgovarala: Mirna Vučetić, 4.og
Fotografije: Mirna Vučetić, 4.og

Kreativnost u

Kreativnost nas je oduvijek izvlačila iz kolotečine svakodnevnog života. Stoga je važno da škola potiče kreativan rad. U našoj školi, s vremenom na vrijeme, organizira se pokoja kreativna radionica kako bi razbila monotoniju koja učenike čini nezainteresiranim.

Vrijedni učenici 4.og razreda u izradi plakata

DA NIJE SVE tako sivo tijekom našeg marljivog rada u školi, pokazuju ponekad organizirane kreativne radionice. Tako je u predblagdansko vrijeme, točnije prije kraja prvog polugodišta, iz likovne kulture organizirana radionica u kojoj su učenici mogli prisustvovati i pomoći pri izradi božićnih ukrasa koji su uljepšali naš školski bor. Radnoj atmosferi nije falilo veselja.

Ovakve radionice razbijaju monotoniju i kolotečinu u kojoj se nađemo nakon svakodnevnog ponavljanja istog načina rada. Možda nije loša ideja da se time počnemo koristiti malo češće. Svladavanje gradiva se čini lakšim, a proširuje obzore i otkriva neke možda skrivene umjetnike. Tako se na nastavi izbornog engleskog kod profesorice Petre Reiner

održala radionica u kojoj su maturanti izradivali plakate s tematikom vezanom uz anglofonske zemlje. Radionica je trajala par dana i definitivno je bila osvježenje od uobičajenog rada koji se sastoji od piskaranja u bilježnice i čitanja tekstova. Učenici su za zadatak morali upotrijebiti svoju kreativnost, a na posljetku su među sobom mogli izabrati dva najbolja plakata koja će imati tu čast da stoe na panoima.

Osim što se održava u učionicama, kreativna nastava je moguća i izvan njih pa tako učenici mogu birati žele li ponekad otići na kazališnu predstavu kao dio nastave hrvatskog jezika ili na mjuzikl, operu, balet ili koncert klasične glazbe u sklopu nastave glazbenog. Također je ponuđen i povremen odlazak na neku izložbu vezanu uz nastavu likovnog.

punom sjaju

Važno je da škola potiče kreativan rad

opet valja naglasiti da je upotreba kreativne nastave moguća samo povremeno, jer u suprotnom bi se program sveo na nešto slično vrtićkom načinu rada. Mi smo ipak srednja škola. No, da je uspješna i da ju valja upotrebljavati s vremena na vrijeme, dokazuju reakcije učenika, što je napoljetku i najvažnije. Što se tiče reakcija profesora, oni su zadovoljni, prvo što se tiče odaziva učenika, a drugo što se tiče njihovog truda i rada na taj način. Svi jednako sudjeluju i za svakoga se nađe ponešto. Prema tome, bolje zbijla ne može. A kao šećer na kraju valja spomenuti da su nagrade neizostavni dio kreativne nastave, pa se tako lovci na petice pronađu u ovakovom poslu što čini rubrike zalaganja u imeniku uvijek popunjene svima najdražom ocjenom. Ocjena koristi kreativne nastave - čista petica.

U tijeku je i postavljanje platna za projekciju i interneta u kabinetu povijesti. Profesor Arjan Šturm će svoju nastavu u potpunosti prepustiti jednoj vrsti kreativnosti i automatski ju učiniti interesantnjom i učinkovitijom. Učenicima se ova ideja jako sviđa, vjeruju da će na

taj način postići puno veće zanimanje za povijest. Ovo je zapravo tek početak jednog novog razdoblja.

Početak načina rada koji se zasigurno više cijeni nego onaj uobičajeni od kojega se svima uglavnom zijeva. Ali

Napisala: Mirna Vučetić, 4.og
Fotografije: Mirna Vučetić, 4.og

We don't need no education...

Srednja škola za sve... ili NE

PREDsjEDNIK hrvatske Vlade Ivo Sanader i ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac predstavili su 28.5.2007. u Vladi Nacionalni program mjera za uvodenje obveznoga srednjoškolskog obrazovanja te kampanju koja prati ovaj program pod imenom "Srednja škola za sve". "Cilj je da 2010. imamo najbolji obrazovni sustav u ovom dijelu Europe, da se uvede jedna smjena u škole, da uz obvezno srednjoškolsko obrazovanje bude i više studenata te da postanemo društvo koje će se moći nositi s drugima u globalizacijskim procesima", rekao je Sanader. Nacionalni program će osim besplatnih udžbenika za učenike prvih razreda srednjih škola, besplatnog smještaja u domove i besplatnog prijevoza posebnu pozornost obratiti na uključivanje problematičnih učenika u obrazovni proces te njihovo obrazovanje do stjecanja prvih znanja, što bi trebalo trajati minimalno dvije godine, istaknuo je ministar Primorac...

Kako smo li se samo zaletjeli „kao guske u maglu“! Mora se priznati, ovo je bio divljenja vrijedan cilj, no naši stanoviti (bivši) članovi Vlade nisu uključili jedan veoma važan faktor u sve to: recesiju. Ili možda jesu? Nikada ne ćemo znati, zar ne?

No, bilo kako bilo, projekt „Srednja škola za sve“ je u početku bio posve pristojan. Svi učenici su dobili besplatne udžbenike (ne želim ni pomisliti koliko para je netko spremio u džep time potezom, jer gdje ćeš naći boljeg kupca od države), prvi razred srednje škole je dobio i besplatan prijevoz (to im je, po meni, bila najbolja odluka), te su mnogi, barem na papiru, dobili smještaj u domove. „Moramo graditi društvo znanja koje će se znati nositi u globalizacijskim procesima i s velikim ekonomijama. Produljenje obveznog obrazovanja naš je prioritet“ - rekao je premijer Sanader. Sve je to bilo savršeno. Presavršeno da bi bilo istinito.

Recesija je (vidi vraga) bila realna, iako su je mnogi u vladi (pod vodstvom tada „savršenog“ premijera Sanadera) ignorirali. Tko zna, možda jednostavno nisu znali kako da je prebrode, te su se jednostavno pravili kao da ne postoji. Podjeća malo na djecu u vrtiću, zar ne? Ipak, recesija je bila bolno realna te je snažno

pogodila sve aspekte hrvatskog društva. No, tadašnji ministar nas je sve uvjeravao da kriza tj. recesija ne utječe na njegov projekt. „Svi učenici osnovnih i srednjih škola, njih 550.000, od iduće školske godine dobit će besplatne udžbenike“, najavio je u utorak ministar znanosti, obrazovanja i športa Dragan Primorac. Zar stvarno? Čekaj malo, zar nije kriza i recesija u tijeku? Ministar je naglasio kako će za ovu godinu država za udžbenike osigurati 440 milijuna kuna. „Novac će biti osiguran ili preraspodeljom unutar proračuna Ministarstva ili, pak, rebalansom državnog proračuna, a za sada je osigurano 60 posto novca.“

Naravno, sve su to bile puste priče. S odlaskom premijera Sanadera, otisao je i ministar Primorac. Po mome mišljenju, savršeno tempiran odlazak. Svi su bili zaukljeni Sanaderom te se nisu nešto bavili razlozima Primorčeve ostavke. Hrvatska tone, štakori bježe...

Nova vlada na čelu s Jadrankom Kosor se primila posla i provela slavne re-balanse. Politika je prevrtljiva stvar. Iako to nitko ne može pouzdano (u)tvrditi, vrlo lako se može zaključiti da su (ne)skrivene predsjedničke ambicije sada već bivšeg ministra Primorca dale dodatan povod vladajućoj koaliciji da se tako olakso odre-kne nečega tako važnog. Posljednji rebalans predstavlja konačni obračun s projektom bivšeg ministra Dragana Primorca „Srednja škola za sve“. Svaki proračun je svojevrsna politička poruka pa tako vlast, smanjenjem od 600 milijuna kuna za obrazovanje u prvom i gotovo 900 milijuna u drugom rebalansu, poručuje da joj obrazovanje nije prioritet već trošak koji je moguće najbezboljnije smanjiti.

Itako, početkom ove školske godine, projekt „Srednja škola za sve“ je nestao. Ministar koji ga je tako pompozno uveo se danas natječe za mjesto predsjednika RH i ne osjeća se nimalo odgovornim za kaos s udžbenicima, jer je zbog njih, kako kaže, i odstupio s mesta ministra. Ne osjeća se nimalo odgovornim??? Molim? Zapitajte se samo kakvu savjest ima takva osoba? On se ne smatra odgovornim što su ljudi usred opće krize, kada 50% zaposlenih u privatnom sektoru nije dobilo plaću par mjeseci, morali izdvojiti dodatnih par ti-suća kuna za knjige i prijevoz? Ne osjeća

se odgovornim što su neki morali podići kredit da bi sve to poplaćali?

Obrazovanje nije nimalo jeftino. Na-protiv, za komplet novih knjiga za treći razred opće gimnazije potrebno je iskeširati preko 2.000 kn. Ako dodate tome i troškove prijevoza, ako živite dalje od škole, pogotovo ako se vozite našim „dragim“ Čazmatransom, cifra se penje skoro do 3.000 kn. Ako uzmete u obzir da prosječna plaća u Hrvatskoj (pod uvjetom da ste je dobili) iznosi 5.236 kn, čak i ja koji imam dvojku iz matematike mogu vidjeti da vam ostaje cca 2.236 kn. To je naravno istinito samo ako jedno dijete ide u školu. S porastom učenika, raste i trošak.

Svi mi shvaćamo da traje svjetska kriza, no, dokle se misli nastavljati ovako? Dokle se namjerava ignorirati jedan od najvažnijih temelja svake države - obrazovanje? Svjedoci smo svakodnevнog omaložavanja prosvjetnih radnika (što opravdanog, što neopravdanog), neorganizirani cijelog sustava, konstantnog pokušaja da se pro-izvode „Amerikanci“ (bez uvrede svima koji bi se mogli smatrati uvrijeđenima) te stalnih promjena zakona. Cijeli sustav ne valja, a i kako će valjati kada sve razvijene zemlje svijeta imaju zakone još iz početka 20.st, a mi ih mijenjamo kao čarape.

Nadalje, samo stanje općeg hrvatskog naroda ne valja. Cijeli sustav uvjerenja i vri-jednosti je poremećen. Korupcija nas polako ali sigurno uništava. Zašto bi se itko odlučio na školovanje kada vidi da svuda uokolo se poslovi dobivaju rodbinskim i inim vezama. Posljedica toga jest da visoko obrazovanje ne garantira posao. Poznat vam je pojam „odljev mozgova“? E pa on je direktna posljedica stanja naše države. Nisu ljudi budale. Najsvježiji primjer općeg rasula su bili izbori za predsjednika Republike Hrvatske. Kandidatu (kasnije predsjedniku) Josipoviću se predbacivalo što je obrazovan, što nije čovjek iz naroda. Pa zar to nije sramota?

Zaključak je jednostavan: Naša vlada i naš narod općenito je očito veliki fan Pink Floyda te njegove pjesme „Another Brick In The Wall“. Posebno onog dijela: „We don't need no education....“

Napisao: Filip Ambruš, 3.og

PROBLEMI MLADIH - DROGA

U paklu droge

Ljudi su oduvijek posezali za sredstvima ovisnosti u želji za drugačijim iskustvima, u želji da se osjećaju bolje ili drugačije, u bijegu od problema i sl. No, je li droga pravo rješenje za to?

U ovom članku željeli smo vam približiti potencijalne opasnosti koje sa sobom nosi droga, te ukazati na poteškoće lječenja. Iako je put do izlječenja težak i mukotrpan, on je ipak moguć. O tome nam svjedoči i priča o zajednici Cenacollo, priča o mladiću koji je u Cenacollu pronašao put u život, kao i razgovor s bivšim ovisnikom, Mariom Bandićem. Odgovore na pitanja o drogi i njezinim posljedicama potražili smo u razgovoru sa stručnim osobama - školskom psihologicom, Lidjom Čilić Burušić, i dipl. kriminalistom, Matom Dajakovićem

Mladi u svijetu droge

Urazdoblju adolescencije, između djetinjstva i zrelosti, mladi, u potrazi za svojim odraslim identitetom, sve više izmiču kontroli roditelja, suprotstavljaju se njihovu autoritetu, prkose, ne žele poštovati roditeljska pravila i imperativno žele sve više uvažavanja i slobode u svojim postupcima. Jedan od najvećih problema s kojima se današnja mladež može susresti jest droga. Broj mladih koji su je barem jednom probali ili s njom već imaju problema, iz dana u dan, sve je veći. Većina mladih prvi put drogu kuša iz znatiželje ili na nagovor prijatelja. Rečenica koju često možemo čuti je: „Neće mi se ništa dogoditi ako probam“. U većini slučajeva to je zaista tako, no to također može biti prvi korak na putu k ovisnosti.

Posljedice koje droga ostavlja mogu biti kobne, ne samo za pojedinca koji konzumira drogu već i za njegovu obitelj, ali i prijatelje. Moramo biti svjesni činjenice da ovisnici drogu ne uzimaju iz zadovoljstva, nego radi neizdrživo jakog nagona za uzimanjem te izbjegavanjem mukotrpnih bolova. Ovisnik u društvu živi kao nametnik i njegovo izlječenje je nužno.

Mnogi mlade misle da se njih ne tiče to što se njihovi prijatelji drogiraju. Ali zlo ne čine samo oni koji konzumiraju drogu već i oni koji su to, možda, mogli spriječiti, a nisu.

Najpoznatije droge

Postoji više tipova droge koji na čovjeka djeluju na različite načine. Neke droge ostavljaju lakše, neke teže posljedice, ali nema bezopasnih. U želji da vas što bolje informiramo, predstavljamo vam neke od najpoznatijih droga, njihove učinke i posljedice koje za sobom ostavljaju.

Marihuana ili kako je mladi nazivaju *trava* jedna je od najčešćih droga među mladima. Iako je mnogi mladi nazivaju „bezopasnom“, bivši ovisnici i stručnjaci ne bi se nikako s tim složili. Nekoliko *jointa* zaista neće prouzročiti veće štete i zbog toga je ukorijenjeno mišljenje da je to „laka“ neopasna droga, posebice zato što je ovisnost o marihuanu rijetka. Me-

đutim, duži period pušenja marihuane pretvara se u trajnu i nenadoknadivu štetu. Nakon dužeg konzumiranja mijenja se karakter, trajno se gube radne navike, pušač marihuane odbija svaku obvezu i svaku odgovornost. Postaje nepouzdana, neodgovorna osoba prema sebi i prema drugima.

Naša mladost je cvijet koji ne smije uvenuti

Sve je veća popularnost **ecstasya** kod mladih. Djelovanje ove droge slično je djelovanju dopinga u sportu; osoba koja je „progutala“ tabletu ecstasyja, postaje prividno jača, privremeno snažnija, izdržljivija, raspoloženija. Prvi efekti su ubrzavanje pulsa, znojenje dlanova, rumenilo lica i sjaj u očima. Ali kako djelovanje slabi, tako slabi i raspoloženje osobe koja je konzumirala ecstasy. Kad djelovanje ove droge potpuno prođe, tri ili četiri sata nakon uzimanja – zavisno od tjelesne građe i ukupne konstitucije osobe – osjeća se depresija, nezadovoljstvo i razočarenje.

Heroin se u organizam unosi šmrkanjem, pušenjem i injekcijama. Nakon uzimanja heroina osoba prolazi kroz nekoliko faza. *Prva faza (flash)* je kratkog trajanja. Odlikuje se početnom snažnom euforijom te osjećajem topline i blagostanja uz ubrzane otkucaje srca. Nakon početnih efekata, korisnici ulaze u *drugu fazu (stondiranje)* i narednih su nekoliko sati pospani, uz ugodan umor s meditacijama. Srce sporije kuca, a disanje je usporeno. *Treću fazu* karakterizira ulazak u san, a poslije buđenja nastupa umor, odsustvo motivacije, depresivnost, tjeskoba, strah uz neodoljivu želju za ponovnim uzimanjem heroina. Kod svakog uzimanja heroina postoji rizik od predoziranja, jer se čistoća i količina droge ne može točno znati. Heroin ima najjače svojstvo stvaranja ovisnosti, psihičke i fizičke, koliko je do danas poznato. U 97% korisnika ovisnost se javlja u roku kraćem od dvadesetak dana redovne upotrebe.

LSD se u organizam unosi gutanjem tableta, kapsula i tekućina, lizanjem papirića natopljenih drogom ili u vidu injekcija. Dovodi do promjena u misao-nom procesu, njegovoј brzini, ali i sadržaju. Utječe na vizualne, slušne, mirisne i druge doživljaje, a mijenja i osjećaj za vrijeme i prostor. Čak i u malim dozama od nekoliko mikrograma uzimanje LSD prouzrokuje psihičke efekte i promjene u percepciji. Osobu koja je konzumirala ovu drogu možemo prepoznati po nepovezanom govoru, nagloj promjeni raspoloženja (smijeh - plač), nesnalazeњu u vremenu i prostoru. Kod višekratnog konzumiranja u kratkom vremenu javljaju se još: jak tjelesni miris, nepredvidljivost ponašanja, te suicidalne sklonosti.

Speed je droga pod čijim utjecajem dolazi do sušenja usta, zjenice se šire, ubrzava se disanje i rad srca, raste krvni pritisak i tjelesna temperatura. Početak djelovanja obilježen je osjećajem zadovoljstva, povišenjem raspoloženja i euforijom. Prestankom djelovanja, korisnici se osjećaju veoma depresivno, nemirno i jako umorno. Ponekad im je potrebno i po nekoliko dana za oporavak. Duža upotreba dovodi do razdražljivosti, iscrpljenja energetskog kapaciteta, impotencije...

Kokain je vrlo teška droga s kojom problema imaju i mnoge slavne osobe. Ova droga ima svojstvo vrlo brzog stvaranja psihičke ovisnosti, s vrlo slabim simptomima ili uz odsustvo fizičke ovisnosti. Kada jednom osoba uzme kokain, ne može predvidjeti hoće li nastaviti uzima-

ti drogu ili ne. Efekti kokaina su kratko-trajni i traju od 30 do 60 minuta. Ovako kratko djelovanje dovodi do sve češćeg ponavljanja doza, tako da se brzo razvija tolerancija. Osobe koje ga konzumiraju najčešće imaju proširene zjenice, hiperaktivnost do iscrpljivanja zbog nedostatka osjećaja zamora, crvenu sluznicu nosa, ostatke bijelog praha na nosnicama i bradi.

GHB je droga koja se nedavno počela pojavljivati po disco-klubovima i raznim partyjima. Ovu verstu droge može se opisati kao bezbojnu slanu tekućinu, neodređenog mirisa. Djelovanje počinje 20 minuta nakon uzimanja i traje između jednog do tri sata, no moguće je djelovanje i do 11 sati. U početku se javlja stanje blage alkoholiziranosti, a zatim i blaga euforija. Konzument ima osjećaj velike energičnosti, dobiva pojačanu želju za verbaliziranjem i pojačani senzualni osjećaj. Međutim, kod većih doza umjesto energičnosti dolazi do uspavanosti, vrtoglavice, konfuzije i nesvjetice, a u najtežim slučajevima do kome i blokade disanja. GHB nazvana je i drogom silovanja, vjerovatno zbog poboljšanja raspoloženja i pojačane senzualnosti. Relativno je lako neprimjetno uliti djevojci tekućinu GHB u čašu alkohola ili drugog pića.

PCP je vrlo opasna droga zbog svoje nepredvidivosti. Već pri dozi od 10 miligramma uzrokuje stanje slično shizofreniji, halucinacije i osjećaj lebdenja izvan svog tijela. Ulična imena su; Angel Dust (andeoski prah), superduhan, slon, ozon, weki, kristal i dr... PCP bijeli je kristalni prah, topljiv u vodi, alkoholu i kloroformu. Istraživanja pokazuju da se PCP prenosi s majke na plod. Budući da se ta droga vrlo sporo metabolizira, moguće je da se droga prenese na dijete, čak i ako ju je žena uzimala prije začeća. PCP izaziva toleranciju i ovisnost.

Nekoliko zabluda o drogama

1. Alkohol i cigarete nisu droga – alkohol i cigarete, zapravo, su najraširene i legalizirane droge koje tako brzo izazivaju ovisnost.
2. Marihuana povećava tvoju moć zapažanja i koncentracije – naprotiv,

marihuana slabi tvoju moć zapažanja i koncentracije.

3. Kokain te čini budnjom/budnjim, živahnjom/živahnijim, te ti donosi samouvjerenost – točno. ali samo prvi dvadesetak minuta, kasnije slijede uznemirenost, mučnina i tjeskoba.
4. Uzimanje ecstasija ne izaziva nikakve popratne pojave - naprotiv, ecstasy može izazvati napade panike, mučnine, kočenje ruku i nogu, stezanje mišića vilice.
5. Voda je dobro protusredstvo popratnim pojавama pri uzimanju ecstasija - voda sigurno nije nikakav protulijek, ne zaustavlja neželjene popratne pojave. Ako je netko iz tvog društva već bio tako lakomislen i uzeo ecstasy, natjeraj ga da pije voćni sok ili neko energetsko piće, i to pola litre svakih sat vremena, te da pojede nešto slano kako bi nadoknadio natrij koji gubi znojenjem.
6. Snifanje nije opasno - i te kako je opasno. Sva otapala su potencijalni ubojice
7. Pušenje marijuane manje šteti zdravlju nego pušenje cigareta - marijuana može u istoj mjeri oštetiti pluća kao i cigarete, čak možda i više.
8. Mala količina LSD-a neće izazvati nikakav posebni učinak i štetu - pogrešno. LSD je iznimno moćna droga. Čak i mala količina djeluje, a nikada ne znaš koliko zapravo uzimaš.
9. Pretjeruju oni koji kažu da uzimanje LSD-a izaziva paranoju - ne pretjeruju. LSD te može učiniti izrazito paranoičnom/paranoičnim

Kako drogi reći - ne

Informiranje o dogama, njihovim učincima na čovjeka i posljedicama koje ostavljaju je najbolji način da se drogi kaže NE. Najprije trebate znati da redovito uzimanje droge izaziva ovisnost. A ovisnost je bolest, no na svu sreću ta je bolest izlječiva. Postoje različiti načini i pristupi u liječenju ovisnika, ali najbolji je onaj koji će prihvati sam ovisnik.

Liječenje se odvija u nekoliko faza. Najprije valja tijelo oslobođiti fizičke ovisnosti, dakle, treba prebroditi takozvanu apstinencijsku krizu. Jer, tko je navikao redovito uzimati drogu, prolazi

teške trenutke kad ostane bez nje. Ta se faza prolazi uz pomoć lijekova. U drugoj fazi treba učvrstiti i očuvati apstinenciju kako ovisnik ne bi ponovno posegnuo za drogom. Stručnjaci kažu da se to najbolje postiže uz pomoć obitelji i stručne osobe. No, ako obitelj ne jamči uspješnost te bitne faze, ovisnik će si pomoći prihvati li dulji boravak u nekoj terapijskoj zajednici. Tamo se vraća u normalan život, školovanjem i radom. To, međutim, katkad može potrajati i nekoliko godina. Dio ovisnika, bez obzira na sve posljedice, ustraje u svom načinu života. Neki stručnjaci tvrde da se oko 40 posto ovisnika uvijek uporno vraća uzimanju droge ili su zauvijek ovisni o nekoj zamjeni za ilegalnu drogu. Oko 30 posto ovisnika svoj će kratki životni vijek (oko 35 godina) provoditi između ulice, bolnice i zatvora. Umiru rano najčešće zbog slučajnog predoziranja, ili počine samoubojstvo, umiru od hepatitisa, AIDS-a, pogibaju u prometnim nesrećama. Ovisnici žive upola kraće od prosječnog ljudskog vijeka. Ali, ne samo kraće, nego i puno lošije. Takav je život tragičan, ne samo za njih, nego i za njihove obitelji i prijatelje.

Život ovisnika nije nimalo lak, kao ni njihovo liječenje, zbog toga se nadamo da ćete ispravno postupiti i odlučno reći drogi NE.

Najčešći simptomi kod mladih osoba koje uzimaju droge:

- niže ocjene u školi
- umanjeno sudjelovanje u vanškolskim aktivnostima
- pocrvenje oči
- pretjerana želja za spavanjem, obamrllost, tromost, neosjetljivost, nemar
- promjena kruga prijatelja bez objasnjenja
- neuobičajeno ponašanje
- nagle promjene raspoloženja
- minimalni odnosi s obitelji
- promjene u načinu ishrane

Napisala: Irena Debeljak, 3.og

RAZGOVOR SA ŠKOLSKOM PSIHOLOGICOM – LIDIJOM ČILIĆ BURUŠIĆ

Put izlaska iz svijeta droge je vrlo težak i naporan

Kako bi se učenici što kvalitetnije upoznali sa svjetom droge, razgovarali smo sa školskom psihologicom, Lidijom Čilić Burušić, koja nas je upoznala s posljedicama, mogućnostima izlječenja, ali nam je i sugerirala na koji način možemo pomoći ovisnicima

Jeste li imali slučajeva da su Vam se učenici obratili za pomoć zbog droge?

Da, bilo je učenika koji su trebali pomoći za sebe kao i onih koji su tražili savjet za prijatelje.

Zbog čega je ljudima teško priznati da imaju problema s drogom?

Kad čovjek postane ovisan o drogi, ta ovisnost je vrlo čvrsta. Izlazak iz svijeta ovisnosti zahtijeva prije svega priznanje samog ovisnika da ima težak problem. Nakon priznanja problema trebao bi slijediti prestanak uzimanja droge, a za nekoga tko je već postao ovisnik to ima vrlo bolne posljedice, i fizičke i psihičke. Nadalje, odluka da se prestane uzimati drogu, vrlo često znači i raskidanje dugogodišnjih prijateljskih veza te traži od pojedinca napuštanje određenog načina života, nekih navika i slično. Zbog svega toga, neki ljudi radije negiraju da imaju problem ili odgađaju suočavanje s njim.

Mogu li profesori pomoći učeniku koji je ušao u svijet droge? Na koji način?

Profesori mogu pomoći na način da budu karika pri uspostavljanju veze između učenika i pravog stručnjaka, prije svega liječnika, koji će mu pomoći u liječenju.

Kako reagirati u slučaju da shvatimo da nama bliska osoba ima problem s drogom?

Najbolje bi bilo pokušati nagovoriti tu osobu da potraži odgovarajuću stručnu pomoć. Osim toga, važno je dati snažnu podršku toj osobi u njezinoj borbi protiv ovisnosti što podrazumijeva puno strpljenja kao i spremnost na eventualna razočaranja usprkos kojima bismo trebali ustrajati.

Kako motivirati nekoga da prestane uzimati drogu?

Put izlaska iz svijeta droge je vrlo težak i naporan i to osoba koja je ovisnik ne može proći sama. Ona treba podršku obitelji, prijatelja i svakako stručnjaka.

Zašto ovisnici najčešće ne mogu prestati uzimati drogu bez pomoći drugih?

Iz vrlo jednostavnog razloga jer su njihovo tijelo i um toliko ovisni o drogi da

dolazi do paradoksa, a to je da mogu „normalno“ funkcionirati samo kad uzimaju drogu. Kad droge nema, javlja se tzv. *apstinencijski sindrom* koji se očituje u jakim bolovima, vrtoglavici, povraćanju te snažnim čuvtvima straha. Kako je to za ovisnika vrlo teško i često neizdrživo stanje, mnogi od njih ponovno posežu za drogom.

Zašto mladi sve češće i sve ranije počinju konzumirati drogu?

Mladi danas ranije sazrijevaju u svakom pogledu pa tako i samo razdoblje puberteta i adolescencije i svih rizika koje oni nose, započinju ranije. Važno je naglasiti i da je droga danas puno dostupnija svima bez obzira na godine.

Učenici često znaju reći: "Neće mi se ništa dogoditi ako probam!" Što Vi mislite o tome?

Svakim kontaktom s drogom osoba ne samo da uništava svoje tjelesno zdravlje, nego se izlaže i većem riziku o ovisnosti te tom prilikom nepovratno uništava na tisuće živčanih stanica prijeko potrebnih za našu kvalitetnu mentalnu aktivnost.

Razgovarala: Irena Debeljak, 3.og

PRIČA O JEDNOM OVISNIKU

Dno života

Ovo je priča o mladiću koji je gotovo okončao svoj život uništavajući se u drogi. Ona započinje prije mnogo godina ... Rastao je kao i svaki drugi dječak. Volio je društvo, zabavu i svoju obitelj, ponajviše oca s kojim je bio jako blizak. Sve je bilo u redu dok se nije dogodila tragedija - otac mu je poginuo. Zajedno s majkom i sestrom ostao je shrvan u svojoj tuzi i žalosti. Bio je ogorčen zbog te nepravde. Postepeno počinje sve više izbivati iz kuće te kuša »travu». Počinje i svakodnevno tulumariti, opijati se, pronalaziti slične prijatelje. Na jednom od tuluma uzima i ekstazi koji će mu ubrzo postati svakodnevница. Gubi svoje stare prijatelje, one koji su ga odgovarali od droge. Sve se više udaljava od majke i

sestre, a sve se više povezuje s drogom. Naposljetu uzima i heroin. Kombinira ga s ekstazijem. Još uvijek nije svjestan svoje ovisnosti! Na dan mu je potrebno i do 100 eura da zadovolji svoje doze koje su se svakim danom povećavale. Uvidjevši nepodnošljivost situacije, sestra i majka daju mu ultimatum - ulica ili liječenje. Naravno da nije pristao ni na jedno, ali nije imao izbora. Znajući da

ne može opstati na ulici, bira liječenje te odlazi u Cenacollo. Nakon samo mjesec dana pokušava se vratiti i ponovno nailazi na iste dvije opcije. Ipak vraća se u zajednicu. Sada je već dvije i pol godine u zajednici i potpuno je nova osoba. Vjeruje da je ovo vrijeme najbolje što mu se dogodilo otkad je upao u pakao droge. Najviše žali što je povrijedio osobe koje su ga doista voljele i što je prave prijatelje zamijenio onim »partijanskim« koji su do danas ili preminuli od posljedica predoziranja, ili su u zatvoru jer su najčešće morali krasti kako bi osigurali dnevne doze droge. Uskoro izlazi iz Cenacolla i započeti novi život. Okrenuti će novu stranicu svog života, onu koja će biti ispunjena pravim vrijednostima, pravim prijateljima, ona koja će svaki put reći drogi - ne!

Napisala: Ivana Babić

Iz tame u svjetlo

Jedan od velikih problema svijeta današnjice je ovisnost o drogi. Ljudi se svakodnevno suočavaju s činjenicom da se droga može dogoditi i njihovim bližnjima te tako otežati svima život. Svjetlo u cijeloj toj tamom obavijenoj priči su zajednice za liječenje ovisnosti, a jedna od poznatijih je Cenacollo koju su posjetili učenici Srednje škole Dugo Selo sa školskom psihologicom, Lidjom Čilić Burušić, i tako postali svjedoci stila života liječenih štićenika zajednice i njihovih životnih priča

Zajednica je nastala 1983. godine, a začetnica je sestra Elvira koja se odazvala pozivu u pomoć onima kojima je pomoć tada trebala. U svijetu danas postoji 56 kuća u kojima si članovi međusobno pomažu u nevolji u kojoj su se našli, a snagu za život crpe iz vjere i molitve koja im je najveća utjeha. Temelj života u zajednici je vrlo jednostavan, sveden na ono osnovno što je čovjeku i njegovo duši potrebno. Rad je obavezan, njime su postigli uvjete života u kojima žive. Potrebna je određena doza odsjećnosti od svijeta jer smatraju da neki od članova nisu dovoljno jaki da bi izdržali povratak u realnost. Bave se poljoprivredom koja im je izvor prehrane, stočarstvom, tesarstvom, pekarstvom, zidarstvom, izrađivanjem vjerskoga nakita i sl. Ženske i muške zajednice su odvojene, ali svi se zajedno nalaze na vjerskim susretima koje često organiziraju.

Ulazak u zajednicu ima svoju proceduru, potrebno je proći nekoliko kolovija u kojima zajednica procjenjuje može li i kako pomoći potencijalnom članu i je li taj član voljan pomoći sam sebi. Zajednica se ne plaća, no pomoć dobiva sa svih strana. Pomažu im obitelji

štićenika, a ponekad i gosti koji ih znaju posjećivati.

Učenici naše škole koji su posjetili Cenacollo, život štićenika opisuju kao skroman i skrušen te obavljen vjermom u sebe i Boga te nadom za boljim i kvalitetnijim životom. Priče štićenika su veoma tragične i mogu dirnuti čovjeka. Opisuju kako su dotakli samo dno i kako im je trebalo vremena da se osvijeste i shvate do koje su mjere ugrozili svoj život. Tvrde da još nisu u potpunosti ozdravili i da ih je pomalo strah vanjskog života. Boje se pokleknuća pred paklom droge te ostaju u zajednici što je dulje moguće. Osim što pomažu sebi, moraju pomagati i drugima, kako novim članovima, tako i starim jer smatraju da nije samo pomoć u vjeri, nego i u trudu drugih. Svrha svega je zapravo da odvrate misli od droge i da pronađu nadu u život. Osim uobičajenog težačkog rada, bave se izdavanjem svojeg tromjesečnika „Uskrsnuće“. Ovim časopisom se prvenstveno obraćaju mladima koje droga u današnje doba ugrožava sa svih strana. Časopis uglavnom govori o tome kako život može biti dobar i kvalitetan bez upotrebe opojnih sredstava.

Ne nedostaje im ni kreativnosti. Kroz postojanje zajednice nastali su razni video i audiozapisi na kojima su zabilježene razne pjesme, kazališne izvedbe, ali i knjige o tome kako život učiniti boljim. Nažalost, posjete primaju rijetko jer im i to pomalo otežava spoznaju da postoji život van zajednice. Posjeti se vode pod određenom dozom pažnje, naime materijalnoga su se gotovo odrekli, pa tako posjetitelji mogu nositi samo osnovne potrepštine za njihov život. Mi smo saznali da svi u zajednici vole pizzu, no kako nemaju sve sastojke za izradu jedne, mi smo im u svojem posjetu kupili sve potrebne namirnice. Taj posjet bio je upravo jedno nezaboravno iskustvo i spoznaja da u ovom svijetu postoji još bezbroj manjih svjetova za koje mi ni ne znamo.

Zajednica ima i svoj internetski portal na kojemu su dostupne sve potrebne informacije, slike, video i audiozapis i slično. Za funkcioniranje zajednice čovjek može imati samo riječi pohvale. Takav trud i želja za životom su jednostavno vrijedni pamćenja.

Napisala: Mirna Vučetić, 4.og

RAZGOVOR S MATOM DAJAKOVIĆEM, DIPL. KRIMINALISTOM

Droga je put bez povratka

Mato Dajaković diplomirani je kriminalist koji je dugi niz godina radio na poslovima općeg kriminaliteta. Svoje bogato iskustvo podijelio je s nama kako bi učenike, a i roditelje upozorio na opasnosti koje krije ova opaka ovinsost

Gdje ste bili zaposleni?

U PUZ na poslovima općeg kriminalista.

Što nam možete reći o ovisnicima o opojnim drogama?

Obzirom na posao kojim sam se bavio,

često sam susretao osobe raznih naraštaja - od djece(10 g.) do starijih osoba kod kojih su se u raznim policijskim djelatnostima pronalazile razne vrste opojnih droga, od lakših kao što su marihuana, razna ljepila, čak i benzin, do najtežih kao što su kokain, heroini i dr. Tijekom policijskih racija koje smo obavljali u raznim ugostiteljskim objektima, a u nekim prilikama smo vršili pretragu torbica, kaputa, automobila pronalazili smo razne vrste opojnih droga. U ovoj priči razlikuju se konzumenti - od manjih dilera pa sve do organiziranog međunarodnog kriminaliteta

dilanja i raspačavanja opojnih droga. S obzirom da se radi o vrlo skupim opijatima, sasvim je jasno da se radi o velikom međunarodnom biznisu, a pri čemu se uopće ne misli na zdravlje djece i drugih osoba. U svom žargonu često sam znao koristiti izraz da onaj koji počne i nastavi konzumirati opojne druge da je otiašao u « put bez povratka ».

Kako prepoznati narkomana?

Narkomana se može prepoznati na više načina. Izgledaju vrlo neuredno, zbumjeno, nepovezan im je govor, izgledaju pospano te su im zjenice očiju izrazito

raširene, a kod težih oblika (heroin) vrši se vizualan pregled osobe. Takav pregled najčešće radimo na rukama, ali i na ostalim dijelovima tijela (glava, noge, vrat, iza ušiju i sl.) gdje se uočavaju ubodi igle te najčešće i oštećenje vena što se vidi i prostim okom. Svi narkomani imaju specifičan miris (smrad).

Na kojim se mjestima danas prodaje droga?

Nažalost u današnje vrijeme droga se dila svugdje. Naprimjer: u školama, studentskim centrima, pa čak i u vrtićima, napuštenim objektima, lokalima, tram-

vajima, autobusima, koncertima, ispred kinodvorana, drugim riječima - svugdje. Možda najgore mjesto za dilanje jesu ljekarne. Mnoge tablete i lijekovi spadaju pod opojne droge, a narkomani su upoznati s takvima drogama.

Kako roditelji mogu zaštитiti djecu?

Danas bi roditelji trebali obratiti pozornost na ponašanje vlastite djece. Ako imaju puno novaca, trebaju se zapitati otkuda im, provjeravati spavaču sobu, odjeću kako bi uočili sumnjive predmete koji bi mogli ukazivati na drogu. Ukoliko su nestručni, neka zatraže pomoć od

policije i liječnika. Oni ne kontroliraju djecu da im naruše privatnost ili radi nepovjerenja, nego da ih zaštite.

Što biste poručili mladima?

Sve droge samo štete, a ni u kojem pogledu ne donose ništa dobro. Od droga možemo dobiti sida, hepatitis C i mnoge druge bolesti, a da ne govorimo o tome da će nas one ubiti. Ako se i izlijecimo, one su nam sigurno skratile život, i nismo samo sebi naštetili, nego i cijeloj svojoj okolini. Droga je put bez povratka.

Razgovarao: Stipo Dajaković, 3.og

ISKUSTVO DIPL. KRIMINALISTA – MATE DAJAKOVIĆA

Najgore iskustvo vezano za suzbijanje dilanja i konzumacije opojnih droga

Događaj je stvarni i dogodio se 1997./98. godine. Tijekom Domovinskog rata od 1990 do 1995 Mato Dajaković je bio zapovjednik specijalnih policijskih postrojbi u ratnom djelovanju na području RH. Vodio je i zapovijedao s jedinicom od sto policajaca. U njegovoj postrojbi bio je skroman i discipliniran čovjek po imenu Tom Nikl. Pošto je bio malo stariji od ostalih, svi su ga respektirali. Tom Nikl je bio oženjen i imao je sina od 20 godina i kćerku od 16 godina. Jako je bio vezan za svoju obitelj. Nakon četiri godine zajedničkog djelovanja, Mato Dajaković i Tom Nikl su se sprijateljili, međutim Nikl Tom se iz policije preselio raditi u Plivu.

Jedne noći tijekom racije u ugostiteljskim objektima na području Zagreba, koju je Dajaković predvodio, policija je zatekla Tomovog sina Renata u jednom lokalnu. Policajci su ga pretresli, te su pronašli manje količine droge (marihuana). Nakon što je Dajaković razgovorao s Renatom, isti mu je rekao da se to kod njega našlo slučajno te da je od nekog njegovog prijatelja.

Kako je Dajaković tada živio u Prečkom, u Zagrebu, gdje je živjela i Tomova obitelj, u nekoliko je navrata susreo Renata u društvu koje je pripadal kriminalnom miljeu. Renato mu je često izgledao potpuno drogiran. U međuvremenu je bio primljen u policiju te upućen u Pulu (Valbandon) na specijalizaciju za policajca. Kad je Dajaković to saznao, odlučio je otkriti svoje

sumnje Tomu. Za Toma je to bio strašan šok. Nije mu povjeravao. Zatim mu je dodao da sumnja da je u pakao droge, nažalost, uvukao i svoju sestru Renatu koja je tada imala tek 16 godina. To je za Toma bio još veći šok. Naravno da mu nije povjeravao, Dajaković je čak stekao dojam da se ljuti na njega i misli kako mu je izrekao gomilu gluposti. Tom ga je nakon toga prestao posjećivati i zvati telefonom. Nakon četiri mjeseca, jedne noći oko 2,30 sati, Tom je Dajakoviću pozvonio na vrata, te zatražio pomoć jer se Renato srušio na jednoj benzinskoj pumpi potpuno drogiran. Naravno da je odmah krenuo s Tomom u njegov stan gdje su zatekli Renata potpuno pod utjecajem droge. Dajaković ga je upitao gdje mu je kći Renata, na što mu je Nikl odgovorio da ne zna. Odmah su pozvali hitnu pomoć te Renata odveli u bolnicu. Dajaković je kasnije od Tomove supruge saznao da je nakon sat vremena stigla i Renata te da se i ona čudno ponašala, pa pretpostavlja da je i ona bila pod utjecajem droge, ali u manjem obliku.

Renato se operavio u bolnici te je nakon toga otišao u Pulu. Dajaković je predlagao Tomu da se mora hitno nešto poduzeti kako bi mu se djeca izlječila, međutim htio je to izbjegći, rekavši da će, ako saznaju, Renata izbaciti iz policijske škole. Iako mu je Dajaković napominjao da su mu važnija djeca i njihovo zdravlje, nije ga poslušao. Kasnije se saznao da su Renato i njegova sestra Renata imali iznajmljen stan u kojem su držali

nekoliko djevojaka koje su radile za njih, tj. bavile su se prostitucijom, jer im je bilo potrebno mnogo novaca za kupnju droge. Naravno da ga je policija odmah izbacila iz škole te su protiv njih podnijeli i kaznene prijave. Kad je sve to Tom Nikl saznao i uvidio da su mu oboje djece otišli duboko u svijet droge - od konzumiranja lakih i teških droga, pa sve do dilanja - shvatio je da je Dajaković bio u pravu te ga je pozvao jedno popodne u kafić na kavu kako bi mu se i ispričao. Sutradan je Dajaković saznao strašnu vijest - Tom je nakon što se s njim rastao, došao kući, otišao u svoju sobu i raznio se bombom. U kući su bili njegova supruga, sin Renato, kćerka Renata i njegova majka.

Ostavio im je oproštajno pismo u kojem navodi da se nije mogao nositi sa spoznajom da su mu djeca sve to što je navedeno. Napomenuo je - ako im treba prijatelj, uvijek se mogu obratiti Dajakoviću. Dajakovića je ova životna priča teško potresla i danas mu je žao što nije uspio pomoći svom prijatelju Tomu i njegovoj obitelji. Nakon toga Renato i Renata su otišli u komunu na liječenje, Tomova majka je nedugo potom umrla, a supruga se teško razboljela. Dajaković je danas u mirovini i ponekad posjeti tih Tomov dom na Mirogoju, jer, kako sam ističe, sada se jedino može pomoliti Bogu za Toma i njegovu obitelj. Ah ta PROKLETA DROGA...!

Napisao: Stipo Dajaković, 3.og

RAZGOVOR S MARIOM BANDIĆEM - VODITELJEM RADIONICE “PERVENCIJA NEPRIHVATLJIVIH PONAŠANJA MLADIH”

Droga i ovisnost iz prve ruke

Mario Bandić, danas izlječen, zdrav i oženjen čovjek, osnivač je Udruge PET+ za pomoć ovisnicima i prevenciju kod uzimanja droge, a nekada je i sam bio ovisnik. Vodi radionice pod nazivom “Prevencija neprihvatljivih oblika ponašanja mladih” po školama diljem Hrvatske i informira učenike o drogi i njezinom djelovanju. Iskreno je podijelio s nama svoje iskustvo, te time vjerodostojnije objasnio zašto reći ne drogiranju

Jesu li mlađi danas dovoljno informirani o drogama? Iako nam sa svih strana dolaze razne informacije o tome kako droga utječe na naše psihičko i fizičko stanje, kakvu lošu ovisnost izaziva i što sve vuče za sobom, izgleda da to nije dovoljno za jednu spoznaju koja bi stvarno uzrokovala neku bitniju promjenu. Odlučili sam se bolje informirati, saznati o drogi i ovisnosti iz prve ruke, od osobe koja je prošla kroz sav taj pakao, uspjela izaći iz njega, i danas govoriti o tome i informirati druge ljude te im pomagati u problemima s drogom

Zašto ste se počeli baviti informiranjem mladih o drogi i ovisnostima?

Prije svega, pošto i sam dolazim iz svijeta ovisnosti. Prije puno godina imao sam ozbiljnih problema s drogom i nakon izlaska iz terapijske zajednice, video sam da dosta ljudi ima istih problema. Obzirom da ne vrijedi čekati da se taj problem razvije, pa tek onda rješava, odlučio sam odmah početi s prevencijom.

Dakle, vaš posao nije samo informiranje, nego imate i kontakt s ovisnicima?

Imamo prevenciju, savjetovalište, terapijski centar, školujemo ljude za specijalizaciju i pomažemo pri zapošljavanju.

Kakva su vaša iskustva s ovisnicima?

Ovisni su jedna specifična populacija, oni su dosta kompleksni i komplikirani. Uglavnom je ovisnost samo “točka na i” problema koji se nalazi ispod svega. Relativno malo ljudi izlazi iz tog problema.

Ne skrivate da ste nekoć bili ovisnik, danas ste izlječen i odlučno se borite protiv droge. Ispričajte nam vaše osobno iskustvo.

Prije svega, dosta sam mlađ u svijetu droge, tada nije bilo informacija o tome kao danas. Bili smo obična djeca, okupljali se iza zgrade, igrali nogomet, i čuli smo da postoji nešto novo pa smo odlučili to isprobati. Prvo smo počeli s lajkim drogama, a onda smo krenuli dalje,

u svijet teških droga. Bili smo uglavnom na heroinu. I jednostavno se sve počelo tako brzo odvijati da nismo ni shvatili gdje smo, a već smo otišli predaleko. Kada smo cijelu priču počeli gledati drugčije, sa strane, mi smo već bili ovisnici. To je trajalo dosta dugo, dok spletom okolnosti nisam došao na odluku da nešto promjenim.

Prije toga sam cijelo vrijeme zavaravao samog sebe i samo se sve dublje i jače zavijao u to. U mom slučaju je to trajalo oko 10 godina i na kraju nije završilo baš dobro. Naravno, za vrijeme svega toga sam, kao i većina ovisnika, tražio način kako prestati, kako se izlječiti. No to je opet slično kao i kod pušenja. Nitko mlad ne želi prestati pušiti, samo stariji pušači. Isto tako je i kod ovisnika, samo se to odvija puno brže.

Tako sam došao do faze gdje sam morao odlučiti, hoću li propasti do kraja, završiti u nekom kanalu na najcrnji mogući način, ili će si nekako pomoći. Kriminal se samo nagomilavao, nisam mogao više ni doma otići, policija je stalno vršila pritisak. Tada sam otišao u Španjolsku, u jedan kršćanski centar, i to ne s ciljem da se izlječim, jer sam to tada smatrao nemogućim, već da pobegnem od svega što me proganjalo. Prošao sam kroz skoro sve institucije u Hrvatskoj, i iako sam htio prestati, nešto duboko u meni mi to nije dozvoljavalo.

Kada sam došao u Španjolsku, prva stvar koja me iznenadila je bila činjenica da centar vode bivši ovisnici. Bilo mi je jako zanimljivo kako je sve to funkcionalo. S druge strane me jako čudilo to što su mi oni željeli pomoći bez nekog posebnog razloga. Tada sam imao fizičku krizu, imao sam 30 kilograma nego danas i nisam spavao oko dvadesetak dana, ali isto tako nisu ni oni htjeli spavati, nego su razgovarali sa mnom, pomagali mi u tim

Mario Bandić je vodio radionice i u našoj školi

trenutcima. U tom centru su ljudi jednostavno bili dobri prema meni. Kako sam se fizički oporavljao, sve me više počeo kopkati taj njihov način rada, čak me s vremenom počelo i živcirati jer na ulici nitko nije posebno susretljiv prema tebi, a sada odjednom šok. Iako su se svi oko mene smijali, moja unutarnja praznina je bila itekako prisutna. Znao sam, ako se vratim na ulicu, policija će me deportirati natrag u Hrvatsku i ponovo bih se vratio starim navikama, a to nisam želio. Tako je i vrijeme prolazilo.

U tom centru su jako puno čitali Bibliju. Ponekad sam znao slušati ta čitanja, ali to je bilo sve.

Ljudi su govorili kako su počeli čitati Bibliju, kako su počeli shvaćati stvari i kako su se osjećali puno bolje. I doista, ljudi oko mene koji su dolazili u groznom stanju, odjednom su bili potpuno promijenjeni. I tada sam postao radoznao. Želio sam vidjeti kakav doista utjecaj čitanje Biblije ima na mene, no moj ponos mi to nekako nije dozvoljavao, uvijek sam nekako podcjenjivao Španjolce u njihovoj vjeri. Zato sam se dobrovoljno javio za pripremanje doručka, jer se to obavljalo veoma rano, pa sam tako dobio priliku čitati Bibliju, a da me nitko ne vidi. Dotada me veselilo jedino ako je netko imao rođendan, ili ručak i večera, jer su dani za mene samo prolazili. I tako, kako sam čitao, odmah u početku sam naišao na jednu zanimljivu priču u Ivanovom evanđelju koja govori o ženi koja je dotada imala 5 muževa, pa sam

ju usporedio sa sobom, kako i ona ima potrebu za nečime, kao i ja. Žena je jednog dana išla na zdenac po vodu i prišao joj je Isus i rekao: „Kada bi ti znala tko sam ja, tražila bi od mene da ti donesem vode života“. Isprrva me je to jako začudilo, nisam shvatio o čemu se radilo. Kako sam nastavio s čitanjem, naišao sam gdje je Isus rekao: „Ako upoznate istinu, istina će vas oslobođiti.“ Meni je to bilo odlično, ali nisam znao što je istina jer je svatko imao svoju istinu. Jedina istina, koju sam sebi davno priznao, je bila ta da sam rob heroina. Kako sam dalje čitao, našao sam gdje je Isus rekao: „Ja sam put istine i života.“ I tada sam shvatio nešto za što mi nije trebao Teološki fakultet, a to je da je Isus istina i da će mi on dati vode života. Tu sam večer molio Boga da mi dokaže da je bolji od droge, da to želim osjetiti, nisam se želio samo tješiti riječima. Te iste večeri sam osjetio neki mir, osjetio sam da sam se promijenio. Nakon toga sam u Španjolskoj ostao još godinu dana i zatim sam se vratio u Hrvatsku i osnovao centar, ali ne za ovisnike, već za ljude koji su se riješili svoje ovisnosti, počeo sam im pomagati da započnu svoj život. Jer kada čovjek izade natrag u svijet, nakon liječenja, on se vrlo lako može ponovo vratiti starim navikama. Počeli smo u Gorskem kotaru, imali smo jedan planinski dom, i тамо su radili uglavnom bivši ovisnici. Danas radim u Rijeci i u Zagrebu kao savjetnik.

Kako je vaša obitelj reagirala na vaš problem?

Moja obitelj je tek nakon pet godina, kada sam već bio ovisnik, saznala da pušim travu. Njihova reakcija na to je bila: "Aha! Znali smo da nešto nije u redu!" Oni su na neki način više bili zaokupljeni time što su otkrili da nešto nije u redu. Naravno, kada su shvatili da imam velik problem, činili su sve što su mogli da ga riješe. Slali su me po raznim centrima i institucijama i zaista su se trudili da mi pomognu, no u kući se nikada nije otvoreno govorilo o tome, nekako smo uvijek izbjegavali tu temu. Mislim da mojim roditeljima nije bilo lako, i to tek danas shvaćam.

Smatrate li da je liječenje ovisnika uglavnom beznadno i besmisleno?

Pa, ako je itko bio izgubljen slučaj, onda sam to bio ja. Kada sam otišao na lije-

čenje, sam sam sebi priznao da imam ozbiljan problem i da sam ovisan o heroinu. No ipak sam se izvukao iz svega toga na jedan poseban način. Međutim, dosta sam skeptičan prema onima koji se pokušavaju izlječiti zamjenskim terapijama, koji koriste taj, takozvani, stil održavanja. Razumijem ako čovjek dođe na liječenje pa ga polako spuštaju s droge pomoću tih lijekova, ali nažalost, kod nas je stanje takvo da se ljudi održavaju na tim lijekovima te time i dalje održavaju na neki način svoju ovisnost. To je kao da im država odredi da će umrijeti u miru i da nema problema. Ali ja smatram da svi ljudi, izuzevši one koji imaju fizičke i psihičke probleme, imaju šansu za ozdravljenje.

Htjela bih se dotaknuti radionica kojima se bavite u našoj školi. Naime, jedan broj učenika misli da su činjenice koje ste iznosili na radionicama malo pretjerane. Zanima me jesu li one zaista pretjerane ili je naša stvarnost zbilja takva kakvom ste ju opisali?

Kao prvo, mislim da je problem u tome što su mnogi mladi krivo informirani. Ako otvorite neku internetsku stranicu o drogi, vi ćete doslovno naći hvalospjeve o npr. marihuani, kako je ona dobra za zdravlje i koješta drugo. I naravno da će krivo informirani mladi mene demantirati s tim „činjenicama“. Ja sam svoje informacije iscrpio iz vlastite ovisnosti, dakle sve u potpunosti realno i iskreno. Isto tako, vršnjaci se informiraju međusobno, komentiraju koliki su karakter i kako mogu ostati samo na pušenju, ili kako se mogu kontrolirati. Vršnjaci će uvijek opravdavati konzumaciju droge jer time opravdava i sebe. Ali kada bi pitali nekog ovisnika koji s drogom ima posla već duže vrijeme, sigurno će im reći kako je droga nešto najgore što se čovjeku može dogoditi.

Kako vam se čine reakcije učenika na vaše činjenice, jesu li djelovali prestrašeno?

Pa nisu bili prestrašeni, ja ne pokušavam djelovati tako, ja im više pričam o kvaliteti života s drogom. Ne pokušavam im objasniti što se događa s njihovim fizičkim stanjem dok se drogiraju, svatko ima svoje granice do koje može izdržati, nego im pokušavam prikazati na svom vlastitom primjeru kako bi njihov život izgledao kada bi se upustili u svijet droge.

Smatrate li da postoje neki ključni čimbenici koji utječu na mlade da počnu s konzumacijom droge, izuzevši utjecaj društva?

Mislim da tu glavnu ulogu igra radoznalost jer nam danas svi govore da to ne donosi ništa dobrog, a mladi to ipak probaju i dobiju neki sasvim drugi osjećaj - osjećaj ugode, ali što kasnije sve ljudi čine za drogu, to je grozno.

Spomenuli ste kriminal i činjenicu da ste ga se i sami dotakli. Mora li kriminal biti nužno povezan s drogom?

U većini slučajeva je droga usko povezana s kriminalom, jer ne znam koliku bi finansijsku moć osoba morala imati da se ne bavi kriminalom u takvom slučaju. U tom svijetu su moralne granice jako niske, moral kod ljudi polako pada. Sve počinje s nekim sitnim lažima, ali to kasnije za sobom povuče puno veće laži i probleme, i konačno se pretvoriti u zločin, jer sav novac koji ovisnik prikupi, on će zamijeniti za drogu.

Mislite li da će ljudi jednog dana postati svjesni da se u svijetu droge ne radi o njima, već o cijeloj mafiji koja stoji iza toga i njezinom profitu na ljudskoj natinosti?

Da, to je glavni problem. Gledajući na globalno stanje, potražnja za drogom je u porastu, i taj ilegalni marketing se stalno bogati na tome. Ta mlada populacija koja traži sve više i više tog tipa zabave, veoma šteti onoj koja tome ne pridodaje pažnju. Mladi samo znaju da je to ludi osjećaj zabave, znaju da je na primjer na Žrču najluđa zabava, ali ne znaju da je većina ljudi tamo na ecstasi. Trend među njima je uglavnom to da stalno žele isprobati nešto novo, i dok se taj trend ne promijeni, dok ne shvate da je onaj koji uzima drogu ništa drugo nego problem, oni će biti ohrabreni. Kod nas je kokain shvaćen kao nešto elitno, to samo jetseteri uzimaju, no kokain je zapravo prirodno namijenjen seljacima u Peruu koji rade na velikim visinama i žvaču lišće kokaina. Kada bi kod nas svi seljaci počeli žvakati lišće kokaina, to se više ne bi smatralo nečim elitnim.

Razgovarala: Mirna Vučetić, 4.og

Fotografija: Mirna Vučetić, 4.og

Spolno prenosive bolesti

DANAS je u svijetu sve više spolno prenosivih bolesti o kojima mlađi jako malo znaju. To su najčešće zarazne bolesti koje se prenose izravnim spolnim kontaktom sa zaraženom na zdravu osobu razmjenom tjelesnih tekućina. Najčešći uzročnici su virusi i bakterije, gljivice i paraziti. Bakterijske spolno prenosive bolesti (gonoreja, sifilis, klamidija, mikroplazme) se najčešće mogu izlječiti, dok se virusne spolno prenosive bolesti (hepatitis, AIDS, humani papiloma virus, genitalni herpes) obično ne mogu, što može podrazumijevati posljedice koje traju čitav život.

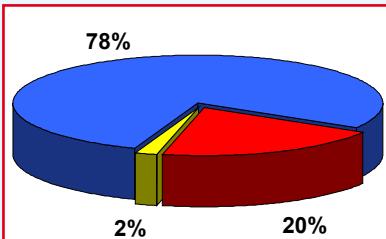
Rizični čimbenici koji pogoduju pojavi bolesti su:

- 1) dob, početak spolnog života s petnaest i manje godina , zbog imunološke nezrelosti vrata maternice, upalni se procesi u mladim djevojkama brže razvijaju i težeg su oblika.
- 2) spol, podložnije su djevojke, posebno one mlade
- 3) tri ili više partnera povećavaju rizik od spolno prenosivih bolesti
- 4) spolni odnosi bez zaštite i pod utjecajem alkohola i dr.

Postoje mnogi simptomi koji ukazuju na moguću spolnu bolest. Neki od simptoma su : razni iscijedci, svrabež ili nandraženost u području spolovila, osip, mjeđurići, ranice, izbočine, kvržice, bradavice na vanjskom spolovilu ili oko njega, pečkanje tijekom mokrenja, oticanje limfnih čvorova u preponama, bolovi u preponama ili donjem dijelu trbuha, krvarenje iz rodnice, oticanje testisa, simptomi slični gripi, bolni snošaj. Zbog loše informiranoosti i nezainteresiranosti mladi ne obraćaju pozornost na posljedice koje spolne bolesti mogu prouzročiti.

Najčešće posljedice su: teški upalni procesi ženskih i muških reproduktivnih organa, neplodnost i smanjena plodnost (sterilitet, infertilitet), spontani pobačaji, izvanmaternična trudnoća, predstadiji raka i rak vrata maternice, oštećenja srca, jetre, bubrega, mozga, smrt ili teška oštećenja djeteta rođenog od zaražene majke, smrt oboljele osobe.

Ukoliko na vrijeme shvatite ozbiljnost spolno prenosivih bolesti te zatražite pomoć liječnika uspješno ćete ih spriječiti ili u krajnjem slučaju izlječiti.

Proveli smo anketu

Koliko mladi znaju o spolno prenosivim bolestima?

znam nabrojati barem 4 spolno prenosive bolesti.....	78%
znam nešto, ali me ne zanima previše.....	20%
ne znam ništa.....	2%

broj glasova:145

ZAPAMTITE, PRAVILNA ZAŠTITA VODI DUŽEM I ZDRAVIJEM ŽIVOTU!

Najčešće spolne bolesti

HPV

HPV je virus koji je uzrokovan humanim papiloma virusom. Čak je 70 posto aktivnih žena i muškaraca u dobi od 20 do 26 godina imalo infekciju HPV-om. Kod žena virus izaziva promjene na površinskom sloju vrata grlića maternice, a dovodi do karcinoma vrata maternice. Kod muškarca virus izaziva promjene na epitelu spolovila te dovodi do karcinoma prostate. Važno je napomenuti da se virus HPV-a nalazio u 99,7 posto slučajeva raka vrata maternice. U Hrvatskoj godišnje umre 90 do 100 žena od raka maternice, a otkriva se oko 400 novih slučajeva.

SIFILIS

Sifilis ili lues je bolest koju izaziva bakterija *Treponema pallidum*. Postoji i takozvani endemski sifilis koji se prenosi neseskalnim kontaktom među ljudima ili preko kontaminiranih predmeta. Za razliku od drugih zaraznih bolesti, sifilis ne stvara trajni imunitet, pa je moguće zaraziti se njime ponovo. Do pronalaska penicilina sifilis je bio smrtonosna bolest. Liječio se živom. Može se dijagnosticirati i liječiti u bilo kojem stadiju bolesti. Liječi se penicilinom u tri faze.

AIDS(Sindrom stečene imunodeficijencije) Kod pet mladih homoseksualaca iz Los Angelesa 1981. otkrivena je dotad nepoznata bolest. Nitko nije slutio da će ta bolest postati prava «kuga 20. stoljeća». U početku je AIDS smatran bolešću homoseksualaca te je pogrdno nazivan i «pederskim rakom». Trebalo je nekoliko godina da se dokaže suprotno, sve dok nisu počeli obolijevati djeca i žene. Osnovna osobina te bolesti je teško oštećenje imunološkog sustava, tj. nemogućnost da se taj sustav brani od štetnog djelovanja različitih bo-

lesti. Tada se smanjuje broj leukocita u krvni, smanjen je broj limfocita u limfnim čvorovima i slezeni, smanjen je broj zrelih T limfocita te se smanjuje količina protutijela. Pojam «imunodeficijencija» podrazumijeva smanjenu ili neučinkovitu sposobnost imunološkog sustava u bolesnika. HIV-pozitivne osobe požive i preko deset godina bez ikakvog znaka bolesti. Osoba na kraju umire od raznih infekcija pluća, tumora, i dr.

STIDNE UŠI

Stidne uši su maleni svijetlo smeđi plosnati insekti koji se prihvate za korijen dlake i piju krv da bi se prehranile te pričvršćuju svoja jajača (gnjide) za stidne dlake. Na mjestima gdje se uš napila krv, mogu ostati malene crvene ili plavkaste rane koje svrbe. Stidne uši se gotovo uvijek šire bliskim fizičkim kontaktom, zadržavaju se pretežno na područjima obraslim stidnim dlakama i ne napuštaju tijelo dobrovoljno. Jak svrbež je obično prvi znak, a grebanjem ranica dolazi do dodatne zaraze i crvenila. Pomnim promatranjem genitalija mogu se golim okom vidjeti stidne uši jer su veličine od jednog do dva milimetra. Pravilno provedena terapija trebala bi u potpunosti odstraniti stidne uši.

KLAMIDIJA

Klamidija je bakterijska infekcija od koje godišnje obolijeva oko četiri milijuna ljudi. Simptomi se najčešće ne javljaju, no to su najčešće: nenormalan vaginalni iscijedak (u žena), jak poriv za mokrenjem i pečanje, krvarenje između dvije menstruacije (u žena), bol u donjem dijelu trbuha, bol pri dubokoj penetraciji tijekom spolnog odnosa. Ako se ne liječi, može ponekad dovesti do upale organa male zdjelice što je glavni uzrok neplodnosti u žena (npr. slaba prohodnost i suženost jajovoda). U krvotoku ovaj poremećaj može dovesti do artritisa.

Napisale: Zvjezdana Jukić
i Nikolina Guja, 4.ek

Idoli u suvremenom svijetu

Oduvijek se pitamo tko su i što su idoli te zašto oni zapravo postoje. Idoli su predmet slijepog obožavanja i poštovanja, opsjena, varka, natprirodno biće. Svatko od nas ima svog idola kojeg obožava i nastoji ga slijediti

Koja strana slike prikazuje vašeg idola?

DOLI SU najčešće poznate i slavne osobe. Mladi im se često dive zbog ljepote, popularnosti, lagodnog života, bogatstva... (pjevači, glumci, sportaši...) To je ipak ono što oni imaju, a ne što oni jesu - kakve su osobe... Osoba koja ima idola u njemu ne vidi običnog čovjeka, već nešto puno savršenije i zbog toga ga ne vidi realno, onakvim kakav on uistinu jest.

Od idola stradalog do idola vječite mladosti

Jedan od najpoznatijih idola današnjice sigurno je poznati pjevač Michael Jackson čija je smrt ne samo ražalostila već i dovela do samoubojstva. Osim spomenutog značajan je i James Deen – idol stradalog. Ukoliko idol odgovara karakteru npr. Jamesa Deena, onda se radi o simpatiranju tragičnog životnog puta. Idoli s takvim sudbinama označavaju neu-

spjeh pred zahtjevima odraslog svijeta, propast individualnosti, čak i kokeširanje i veličanje samoubojstva. Kod tragičnih idola neuspjeh postaje kult. Ipak, zakon života glasi: kada se jedna vrata zatvore, druga se otvore. Tragičnost se očituje u tome što se gledaju zatvorena vrata i ne vide se ona druga koja su otvorena. Ukoliko je idol sličan nekom vrhunskom sportašu – onda on označava uspjeh i bogatstvo kroz rad i brz napredak i stabilnost u životu. Sportski idoli su

najčešće poznati nogometari kao Cristiano Ronaldo, David Beckham, Eduardo da Silva i mnogi drugi. Ovi idoli su uspjeli osvojiti svijet i izvući iz sebe ono najbolje. Mnogima je idol i poznata pjevačica Beyonce ili Madonna – idol vječite mladosti. Važnost današnjice je vječita mladost, koju karakterizira pop-

diva Madonna svojim svaki put novim ostvarivanjem, što je postao i princip preživljavanja pjevačice Madonne. Glumci i glumice su poznati kao idoli mnogim ljudima. Tu se ubrajaju glumac Leonardo DiCaprio, Michael Douglas, George Clooney, Robert De Niro zatim glumice Jessica Alba, Angelina Jolie, Jennifer Aniston, Sarah Jessica Parker, Cameron Diaz i mnoge druge.

Svoje idole mnoge djevojke pronalaze u manekenkama kao što su Kate Moss, Adriana Lima i dr.

Traženje idola – gubitak samopouzdanja

Osim slavnih osoba idol može biti i

pojedini svetac kojeg osoba u glavi prikaže kao nešto potpuno apstraktno. Ljudi vjeru poistovjećuju s klanjanjem kipu određenog sveca te se tako smatraju velikim vjernicima. Takvi idoli odvraćaju vjernika od njegovog jedinog cilja: vječnog života s Bogom.

Isto tako, novac i želja za materijalnim koju je stvorio moderni svijet čovjeka odvode na pogrešan i neispravan put.

Idoli se pojavljuju još u prošlosti; za primjer možemo uzeti Veneru iz Willendorfa koja je simbolizirala plodnost i ljepotu, savršenstvo žene. Žene su željele izgledati poput nje i ponašati poput onoga što je ona simbolizirala. Upravo taj primjer pokazuje koliko je to besciljno. Na primjeru toga možemo zaključiti kako ćemo izgledati budućim naraštajima Zemlje.

Idoli ne predstavljaju najčešće ništa pozitivno. Nitko ne bi trebao imati idola jer na taj način osoba gubi samopouzdanje. Svatko je poseban i jedinstven na svoj specifičan način. Nije potrebno da se uspoređujemo s ikim, a pogotovo s ljudima i stvarima koje ustvari uopće nisu stvarne na način na koji to predočimo.

S druge strane, uvjek je dobro imati nekoga ili nešto što će nas poticati da težimo nečem višem. U tom slučaju, idoli imaju i pozitivnu stranu.

Međutim, u životu je potrebno pronaći poticaj, ne idole.

Napisale: Marija Dujmović i Ivana Remenar, 3.og

Traženje idola je gubitak samopouzdanja

Zašto imati ili zašto ne imati

DRUŠTVENE MREŽE donose najveći porast internetskog prometa te se interes za njih iznova i iznova javlja. Zašto? Društvene mreže na internetu osmišljene su kako bi se osebe koje se poznaju u stvarnom životu na određeni način povezale i ostvarile komunikaciju, ili ostale u kontaktu ukoliko se nalaze na određenoj udaljenosti jedna od druge. Potpuno su besplatne i dostupne svakome tko na svom računalu ima internet. Putem njih mogu se pronaći i steći nova prijateljstva, ili obnoviti staru

fija dnevno. Ovaj web-servis je potpuno besplatan za sve korisnike, a ostvaruje prihode od sponzora i oglašavanja putem reklama koje se pojavljuju uz svaki profil. Glavna posebnost Facebooka su brojne aplikacije koje se mogu dodati u profile. Tako je moguće imati virtualne kućne ljubimce, slati virtualna pića, darove, zagrjlaje i čestitke, igrati videoigre u Flashu, organizirati dražbe, rješavati psihološke testove i kvizove, dodavati omiljenu glazbu, komunicirati putem privatnih poruka te još mnogo toga.

LOŠE STRANE FACEBOOKA

Bez obzira koliko lijepo zvučalo, Facebook ima i mnogo loših strana. Mnogi ljudi koji na njemu imaju korisnički račun zaboravljaju ikakvu drugu komunikaciju osim preko njega. Kod maloljetnika dolazi do objavljivanja neprikladnih slika, javlja se problem pedofilije. Mladi sive manje izlaze, postaju "komputerski frikovi". Prošle godine u Hrvatskoj je proglašena nova vrsta ovisnosti - ovisnost o Facebooku, koja na svu sreću tek uzima maha. Pojavljuje se najviše kod mlađih ljudi u rasponu od 14 do 21 godinu. Alkohol i drogu zamijenit će u budućnosti Facebook. Dr. Ante Bagarić tvrdi da broj ovisnika nije malen i da su upravo ti ljudi česti gosti njegove ordinacije. S druge strane, tu su i uobičajena mračna predviđanja, pa dr. Bagarić tvrdi kako je liječenje internetske ovisnosti još u povojima i kako će broj oboljelih u nadolazećim godinama osjetno porasti.

NAJPOSJEĆENIJI FACEBOOK

Ipak, najposjećenija društvena mreža, is daleko najviše korisnika, je Facebook. Sve je započelo među studentima na Hardvardu 2004. godine, zahvaljujući Marku Zuckerbergu koji je na taj način želio kreirati takvu mrežu preko koje će moći izmjenjivati informacije i lakše komunicirati s ostalim studentima. Kasnije, mnoga druga sveučilišta, srednje škole i velike kompanije diljem svijeta priključile su se mreži. Danas ova web-stranica ima više od 200 milijuna aktivnih korisnika. Facebook je ujedno najpopularnije mjesto za objavljivanja fotografija, s više od 14 milijuna novih dodanih fotogra-

fija dnevno. Registrirate se i zapisujete zanimljive trenutke iz svakodnevnog života, potkrijepljene fotkama i videoisjećima i povezujete se s prijateljima koji rade isto to. U svakom trenutku možete vidjeti što vaši prijatelji i poznanici rade, čime se bave, kamo putuju i tome slično, a možete s njima i zaigrati raznorazne igre. No Facebook sa sobom nosi i određene opasnosti koje vas mogu lišiti zdravlja, slobodnog vremena i sličnih sitnica, i ako si ne znate postavite mjere, može doći do gore spomenute ovisnosti.

Facebook je odličan gutač vremena. Ukoliko se ne znate kontrolirati on će preuzeti kontrolu umjesto vas. Kako imate osjećaj da ste stalno u dodiru sa stvarnim svijetom, nećete se moći maknuti s njega. Kasnije ćete tek shvatiti koliko ste vremena potrošili...uzalud. Izgubit ćete s vremenom interes za stvari koje su vas nekada zanimali. Igranje zaraznih igara definitivno vodi do ovisnosti. Kada vidite da je netko nadmašio vaš rekord, nećete moći prestati igrati. Morate biti svjesni da ćete Facebookom, ukoliko ne budete pazili, izgubiti veliki dio svoje privatnosti. Fotografije koje ste nekada htjeli vidjeti samo vi ili vaši bliski prijatelji putem Facebooka može vidjeti cijeli svijet. Ipak, puno je veći problem zaštititi se od samog Facebooka, koji putem vaših aktivnosti zna gdje živate, kojim stranicama surfate, što volite jesti, kada spavate, koji su vam interesi, ukratko - sve. Kod nas to i nije toliko očito, ali na engleskom govornom području to je vrlo razvidno iz reklama na desnoj strani Facebooka koje često pogađaju točno vaše interese. Iako se ne sjećate da ste ikad negdje eksplicitno napisali da, primjerice, kupujete nove cipele, oglasi za nove kolekcije cipela počet će se odjednom pojavljivati sumnjivom učestalošću. Vjerujem da je većina vas to već i iskusila i vidjela vlastitim očima.

Pet znakova da ste zaista ovisni o Facebooku koje donosi psihologinja Joanna Lipari s kalifornijskog sveučilišta UCLA:

1. Propuštate san zbog korištenja Facebooka.
2. Na Facebooku provodite više od sat vremena dnevno.
3. Opsesivno pronalazite nekadašnje prijatelje i ljubavi na Facebooku i komunicirate s njima.
4. Ignorirate poslovne obaveze; surfa po Facebooku intenzivno tijekom radnog vremena.
5. Pomisao na napuštanje Facebooka izaziva u vama nemir.

Napisala: Marija Dujmović 3.0g

BUDIMPEŠTA

GRAD OPUŠTANJA, UŽIVANJA

Kratki predah od razgledavanja uvijek dobro dođe

Nakon nekoliko mjeseci rasprava, konačno je odlučeno. Idemo u Budimpeštu. Odabrana je agencija, određene su sve pojedinosti vezane uz putovanje, ali nitko se nije nadasio nečemu spektakularnom od tog "grada na Dunavu"

Budimpešta... Grad od kojega nitko nije očekivao pretjerano mnogo. Grad za kojega smo smatrali da je identičan našem Zagrebu. Grad koji nas je sve ostavio bez daha...

Polazak u ranim jutarnjim satima učenicima tadašnjeg drugog gimnaziskog te ekonomskog razreda zajedno s profesorima, ispred naše škole, nije teško pao. Usljedila je vožnja s kratkim zaustavljanjima sve do glavnog mađarskog grada. Panoramski razgled grada otkrio je tek nekolicinu čari Budimpešte istodobno se upoznavajući s poviješću Budimpešte, Mađarske, a samim time i utjecajem na Hrvatsku.

Prvo mjesto zaustavljanja unutar sa-mog grada bio je veličanstveni Trg heroja na kojem se nalazi Milenijski spomenik. Trg oduševljava prije svega veličinom, a smjestio se na kraju avenije Andrássy, često zvane Avenija kulture, zbog brojnih znamenitosti koje su se tamo smjestile, među kojima treba izdvojiti Operu.

Nastavak putovanja donio je daljnji razgled grada. Iza debelih zidina skrio se zoološki vrt (u koji su neki htjeli ići, ali nismo valjda došli u Budimpeštu gledati nešto što imamo u Zagrebu). Nedaleko od toga smještena je vjerojatno najpoznatija zgrada u Budimpešti, a to je parlament na obali Dunava.

Prekrasna zgrada u gotičkom stilu s mnoštvom ukrasa, a među ostalim i jednim hrvatskim grbom, zasigurno nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. Tamo smo saznali i podatak da je zgrada parlamenta izgrađena od kamena bihacita, koji potječe iz Bosne i Hercegovine, točnije iz područja oko grada Bihaća.

Nemalo smo svi bili iznenadjeni veličinom grada. Široke ulice bez kraja te zgrade enormne veličine obilježavaju ovaj grad. No vozeći se prema Budim-

pešti i natrag bili smo nemalo iznenadjeni podatkom da nekoliko desetaka kilometara oko glavnog mađarskog grada ne postoji masovno naseljeno područje. Većinom su to bile vožnje beskrajnim autocestama uz tek pokoju vikendicu.

Nastavljanjem putovanja autobusom stižemo do bazilike sv. Stjepana. Nakon razgleda jedne od ponajljepših crkava Europe, uslijedio je odlazak u mjenjačnicu. Bilo nam je dosta (usudit ću se reći) pljačkanja. Naime, za kavu, sok ili bilo koje drugo piće na jednom od odmorišta morali smo izdvajiti nekoliko eura. Dakako, cijena je i duplo manja ukoliko plaćate njihovim forintama. A kada smo i promjenili novac, naši problemi nisu magično nestali. Računanje s forintama bilo je krajnje nezaboravno iskustvo. Malo je reći da smo poželjeli vratiti se u školske klupe te računati sa sinusima i kosinusima.

Visoko cijenjena budimpeštanska limunada

Uskoro se upoznajemo s podzemnom željeznicom koju najavljuje žuta ograda. Željeznička povezuje sve dijelove grada i to je najpovoljniji i najviše korišten oblik javnog prijevoza. Budimpeštanska podzemna željeznička je najstarija u Europi čija je gradnja započela davne 1894. godine.

I VRHUNSKE ZABAVE

Posjetili smo i crkvu sv. Matije te Ribarsku utvrdu odakle se nedvojbeno pruža najbolji pogled na Budimpeštu. Opću zaprepaštenost budimpeštanskih građevina pomalo narušava premoderni hotel Hilton izgrađen svega nekoliko metara od crkve sv. Matije. Shvatili smo da je Budimpešta najjači turistički adut Mađarske, no tom hotelu tu zasigurno nije mjesto. Ali sveukupan pozitivan dojam neće pokvariti jedan hotel... Na Ribarskoj utvrdi je bilo vremena za fotografiranje uz neizbjegnu pozadinu. Sedam tornjeva na toj utvrdi simbolizira sedam plemena koji su se doselili u Mađarsku krajem 9. stoljeća, a svaki toranj je priča za sebe.

Slobodno vrijeme smo iskoristili kako bismo posjetili najpoznatiju slastičarnicu u tom gradu, Ruszwurm, odakle izvorno potječu krempite. Limunada tamo košta 17 kuna (600 forinti), a za pojedine kolače morate izdvojiti i preko 1.000 forinti (30 kuna). Ali ne možete reći da ćete za 17 kuna dobiti samo limunadu. Nismo mogli sakriti iznenade - nje kada smo dobili kriške najrazličitijih agruma u ušećerenoj čaši. Mnogo kalorija dali su nam najfiniji kolači. Uđete li u tu slastičarnu, preporučamo vam kolač krempitu.

Vaci ulica je hram šopingoholičara. Brojne trgovine, a naše su djevojke pohitale u H&M, pružaju idealno mje-

sto za ostavljanjem većih svota novca. Kupovali su se i suveniri te najrazličitiji pokloni. Mladićima su preporučeni kafići u toj ulici te neizostavni McDonald's. Pored toga, mogli smo uživati i u brojnim sportskim trgovinama.

Na smještaj u solidno opremljen hotel Berlin s tri zvjezdice se nitko nije bunio. Realno, svi znamo da se na putovanjima najmanje boravi unutar četiri zida te se od smještaja ne očekuje mnogo i njemu se ne pridaje mnogo važnosti. Ponekima su probleme stvarale kartice kojima se otvaraju vrata. Nai - me, bilo je nekoliko slučajeva zatvaranja "ključa" u sobi. Vodič se nije nimalo iznenadio rekavši nakon prvog slučaja da je samo čekao prve bisere kojima će se to dogoditi. Samo ću dodati; greške su tu da se rade.

Večerali smo i prepričavajući sve što nam se događalo tog dana, počeli se spremati za odlazak u disk. No prije diska valjalo je posjetiti još jedno mjesto. Oko pola deset navečer, mrak, osvijetljene građevine Budimpešte, a sve to gledate s broda uz zvuke najboljeg valcera svih vremena. Na lijepom plavom Dunavu. Jedno od najljepših iskustava u Budimpešti upravo je noćna vožnja Dunavom. Još da nije puhao vjetar zbog kojega smo se svi zatvorili u unutrašnjost broda pa da smo bili na palubi... Kakogod, ponovo smo vidjeli najpoznatije građevi -

ne Budimpešte smještene uz Dunav, ali osvijetljene beskrajnim nizom lampica i reflektora.

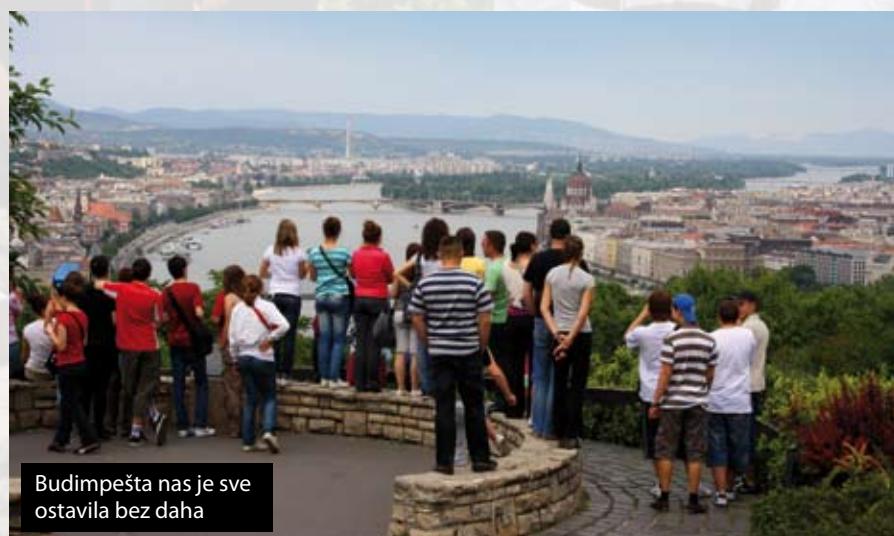
Ulaz u disk na petom katu šoping-centra bio je pristupačnih pet eura. U dva sata smo se svi našli ispred diska i time je naš dan obilaska Budimpešte završio. Kratko putovanje do hotela i odlazak na spavanje nakon napornog dana.

Sljedeći dan, nedjelju, smo započeli doručkom u hotelu, nakon čega je uslijedilo pakiranje i vožnja do drugog šoping-centra i životinjskog svijeta. Spektakularni se pogled pruža u tunelu kroz koji prolazite, a oko vas prolaze morski psi i raže. Bilo je tu i mnogo zmina, pauka, krokodila, riba i drugih životinja. Još jedno nezaboravno iskustvo, a najbliži takav doživljaj nam se pruža, pored Budimpešte, u Barceloni.

Još malo razgledavanja grada i odlazak na vidikovac s kojega se, kao i s Ribarske utvrdje, pruža predivan pogled. Malo fotografiranja i vrijeme je da krenemo, no ne za Dugo Selo, nego na jezero Balaton ili u prijevodu Blatno jezero. Po dolasku tamo shvatili smo da nas vrijeme baš i nije poslužilo. Uz usputna zaustavljanja, između ostalih i na ručak, dolazimo u Dugo Selo oko dva sata ujutro. Premoreni, susrećemo naše obitelji te odlazimo domovima. A kad se samo sjetimo da smo sljedeći dan ujutro u školi...

Azavršit ću ovako. Budimpešta... Grad u kojemu četvorni metar stanu u centru stoji trostruko manje nego u Zagrebu. Grad koji njeguje povijest gotovo 2.000 godina. Grad koji nosi nadimak Pariz istočne Europe. Grad u kojemu počinje i završava sve što se događa u Mađarskoj. Grad od kojega nitko od nas nije očekivao pretjerano mnogo, a koji nas je sve ostavio bez daha...

*Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og
Fotografije: Matej Robić, 3.ek*

Zlatni Prag

Prag predstavlja omiljenu destinaciju turistima iz Europe i cijelog svijeta, ali je često i odredište maturalnih putovanja, pa tako i maturanata Srednje škole Dugo Selo koji su ga u kolovozu i posjetili

GRAD ZLATNIH krovova ili jednom riječju – Prag je jedinstven, kulturno bogat i predivan te je postao legenda i ostao će u srcu i lijepom sjećanju svima koji ga posjeti. Većina turista u Prag dolazi zbog njegovih povijesnih i kulturnih ljepota ostajući bez daha ne samo zbog njegove ljepote već rekordnog obilaska u kratkom vremenu. Razgledavanje grada najčešće počinje od Narodnog muzeja na Trgu svetog Vaslava. To je najduži trg u Pragu. Dug je čak 1 km, pa noge zbole od hodanja samo u jednom smjeru. Duž njega se nalaze najljepši i najskuplji hoteli u Pragu, ali i brojni stanovi i apartmani namijenjeni iznajmljivanju turistima. Nešto manji, ali jednakovo važan praški trg je Stari gradski trg. Na ovom su se trgu zbivali mnogi povijesni događaji - od izbora kraljeva, kraljevskih vjenčanja do tragičnih smaknuća. Fasade zgrada ove povijesne jezgre Praga ukrašene su različitim ornamentima koji će uspješno privući svačije oko. Na pročelju stare Gradske vijećnice na Starom gradskom trgu nalazi se astronomski sat iz 15. st. - Orloj. On mjeri sve: vrijeme, dane, mješevine mijene, horoskop... Njegov gornji dio pokazuje točno vrijeme i položaj

Sunca i Mjeseca, a donji dio prikazuje blagdane, horoskopske znakove i radove na polju ovisno o mjesecu u godini. Na svaki puni sat Orloj veselo zvoni i kroz dva prozora koja se samo za tu prigodu otvaraju, prolazi procesija figurica dvanaestorice apostola.

Obavezno se treba posjetiti Stari gradski trg, Karlov most, dvorac Hradčany u kojem danas živi predsjednik Češke Republike, Barutni toranj, Karlov dvorac, Židovska četvrt sa sinagogama i grobljem, Clementinum, Mala Strana, Nacionalna knjižnica, Narodni muzej, crkve Teyn i sv. Nikola, Narodno i Staleško kazalište, Petrinov toranj.

Učenicima se najviše svidio Karlov most koji je glavno obilježje Praga. Izgrađen je davne 1357. godine na način da su se kamene kocke međusobno lijepile jajima. Čak 400 godina ovaj je most bio jedina veza između dviju obala Vltave i ujedno dviju povijesnih gradskih četvrti Starog grada i Male Strane. Upečatljiv je po svoja dva gotička tornja na svakom njegovom kraju (koja predstavljaju ulaz tј. izlaz) i po brojnim statuama duž njega. Fascinantant je i sam Stari grad te noćna vožnja rijekom Vltavom.

Uz sve povijesne čari, Prag nudi nezaboravan noćni život. Izdvojili bismo pivnice po kojima je Prag i danas poznat - Karlovy Lazne, kao i najveći noćni klub u Europi te jedan od rijetkih kafića u svijetu - Hard Rock Cafe.

Susretali su i zanimljive prolaznike

Učenicima 4.ek razreda Prag će ostati u trajnom sjećanju

Profesora Dušića i Ninu Bogovića fasciniraju kipovi

Zanimljivost :

Prema legendi, s Karlovog mosta u riječku Vltavu bačen je svećenik Janez Nepomuk, pa mu je u spomen podignut spomenik. Obzirom da je on bio isповjednik kralja i kraljice, jednom ga je prilikom kralj pitao je li ga kraljica prevarila, a svećenik mu nije želio reći jer je to tajna ispovijedi, pa ga je kralj dao pogubiti bacanjem s mosta. Kažu da ako stavite ruku na lik ovog sveca i zaželite želju, ta će vam se želja ispuniti i opet ćete se vratiti u Prag.

*Napisale: Zvjezdana Jukić, 4.ek
Nikolina Guja, 4.ek*

Fotografije: Marko Salapić, 4.ek

Vrhunac srednjoškolskih dana

Kako je već dobro poznato, svake godine dolaze nam nove generacije, jedna nova generacija započinje svoj srednjoškolski put, dok druga dočekuje njegov kraj odnosno vrhunac – maturu

SIMBOLIKA maturalne večeri je tradicija kojom učenici slave svoje uspješno završeno srednjoškolsko obrazovanje i odlaze u svijet odraslih. Jednostavno učiti, raditi i napredovati u kolektivu od 30-tak učenika učini svoje, a najteže je na kraju kad se putevi moraju razdvojiti, ali moramo znati da to nije zbogom to je samo dovidenja. Ono što smo stekli u tri ili četiri godine - sve uspomene, sva prijateljstva, ljubavi - se ne zaboravlja. Kroz školske dane ne samo da učimo znanje i vještine, koje će nam biti potrebne za daljnje zaposlenje ili školovanje, već i stječemo emocionalnu inteligenciju, toleranciju, rušimo predrasude i učimo živjeti s različitostima.

MATURALNA VEČER 2009

Maturalna večer prošlogodišnjih maturanata Srednje škole Dugo Selo bila jednostavno nezaboravna i lijepa kao i u mnogih generacija prije.

Kako bismo našim maturantima što bolje predočili kako je izgledala maturalna večer 2009.godine, napravili smo intervju s bivšom učenicom SŠ Dugo Selo, Matejom Ilić, postavivši joj nekoliko pitanja u vezi same pripreme i izgleda njihove maturalne večere kako bismo pripremili nadolazeće maturante na tu važnu svečanost.

Kako si doživjela svoju maturalnu večer?

Bila je prekrasna, svi smo se zajedno družili, slavili i veselili se našim uspjesima

Kako su tekle pripreme za maturalnu večer?

Nismo imali previše posla, odmah smo

se dogovorili oko svih detalja, prostora, glazbe. Cure su se pripremale tražeći idealnu haljinu i cipele, a dečki odijela, kravate, košulje.

Gdje se održala vaša maturalna večer i jeste li bili zadovoljni?

U restoranu Laguna, u Sesvetskom Kraljevcu. Bili smo jako zadovoljni.

Kakva se glazba slušala?

Slušali smo stvarno svašta od zabavne, popa, rocka do narodne.

Kad je zabava završila?

Počela je u osam sati, a završila je u pet.

Kakav je bio dress code? Što se nosilo?

Cure su nosile svečane haljine, a dečki smokinge.

SAVJETI ZA MURANTE

Na temelju dosad stečenog iskustva i razgovora sa učenicima bivših generacija možemo izdvojiti nekoliko vrlo važnih savjeta za sve sadašnje i buduće maturante:

> Prije svega maturalna večer je tu da se dostoјno oprostimo od starog školskog života i krenemo u nove pobjede.

> Nije najbitnije tko je kupio skupljnu haljinu, bolje štikle, košulje, kravate, bit maturalne večeri je da ste svi zajedno s ciljem zabave, druženja, razgovora.

> Zaboravite na pretjerivanje s alkoholom, različite nepromišljene ideje jer ne želite tako lijepu večer uništiti sebi i svojim prijateljima.

I profesorice hrvatskog su se zabavljale

Maturanti su proslavili svoje srednjoškolske dane

> Za maturalnu večer neka vaš odabir glazbe, prostora, cijelokupnog ambijenta odgovara približno svima, jer kako želimo da je ugodno nama samima, tako moramo poželjeti i drugima.

> Mali savjet za djevojke: što prije počnite planirati nabavku haljine, nakita, cipela, torbice, odabir frizure, uređivanje noktiju na rukama i stopalima jer će vam manje toga ostati za zadnji dan.

> Dečki i cure prolistajte časopise, tražite savjet starijih ako ne znate što obući, maturalna večer nije "festival neukusa", lijepo može biti i ako nije prekratko ili jako dekolтирano.

> Za kraj najvažnije od svega - zabavite se! Plešite, pjevajte, smijte se jer ipak je to vaša večer.

Napisala: Lucijana Pavić, 4.ek

Fotografije: Lucijana Pavić, 4.ek

Povijest i zanimljivosti

Skupina učenika novinarske grupe iz Srednje škole Dugo Selo posjetila je HRT, Hrvatsku radioteleviziju, kako bi se pobliže upoznali s radijskim i televizijskim novinarstvom, poviješću radija i televizije, ali i otkrili koje sve zanimljivosti unutar svojih zidova skriva najpoznatija televizijska kuća u Hrvatskoj

HRT je javna radijska i televizijska ustanova što pridaje veliku važnost jer je dostupna svima, a živi od građana, odnosno pristojbi i promidžbenog programa. Sjedište HRT-a, Hrvatskog radija, Hrvatske televizije i Glazbene proizvodnje nalazi se u modernom kompleksu zgrada na Prisavlju 3, na obali rijeke Save, južno od centra Zagreba.

Javna televizija ima drugačiji programski sadržaj od ostalih televizija, sadrži veliki broj informacija koji zadovoljava urbanu, ruralnu, dokumentarno te pruža informacije o djeci, invalidima i braniteljima Domovinskog rata ... Zakonska obaveza javne televizije je prikazivanje različitog sadržaja, neobvezujući se na gledanost određenih skupina stanovništva.

Povijest Hrvatske radiotelevizije

Najvažniji izvori informacija danas su radio i televizija, a Hrvatska je jedna od prvih zemalja istočne i srednje Europe koja je osnovala radiopostaju 15. svibnja 1926. godine dok je televizija osnovana 15. svibnja 1956. godine.

Prve riječi emitirane uživo 15. svibnja 1926. koje su označile početak radija u Hrvatskoj bile su: "Halo, halo! Ovdje Radio Zagreb!"

Do potpunog prestanka televizijskih prijenosa u svijetu došlo je tijekom Dru-

gog svjetskog rata, no razvoj televizije nastavljen je odmah nakon njegova svršetka. 15. svibnja 1956. slika je iz Beča preko Graza i Slovenije stigla po prvi put u Zagreb što se smatralo čudom tehnologije u Hrvatskoj. Zaposlenici Radio Zagreba doveli su do stvaranja Televizije Zagreb svojim osnovnim znanjem iz radiofonije, minimalnom tehničkom produkcijom te pozitivnim stvaračkim duhom koji se oslanjao na minimalne uvijete odašiljača i osnovne opreme postavljene u hotelu Tomislavov dom na Sljemuenu u Zagrebu.

Radijski i televizijski program HRT-a emitira se preko satelita u cijeloj Europi i šire već od 1997. godine za veliki broj hrvatskih iseljenika diljem svijeta.

HRT, Hrvatska radiotelevizija ponosi se mnogobrojnim programskim uspjesima, a posebno brojnim radijskim i televizijskim međunarodnim priznanjima. Tijekom godina Dramski program Hrvatskog radija uspio je dobiti 30 nagrada na cijenjenim festivalima kao što su PRIX JAPON, PRIX ITALIA, PRIX CIRCOM, PRIX FUTURA, PREMIO ONDAS, te međunarodnom festivalu koji se održava u Hrvatskoj, PRIX MARULIC.

TV (elektronski mediji) već 53 godine od prve prikazane emisije sa Zagrebačkog velesajma koja nema arhivu već

samo fotografije. Danas se sva prikazivanja spremaju u arhivu. Prva kamera kojom se koristio HRT za prvi televizijski prijenos posuđena je iz Engleske te je težila 300 kilograma.

Najvažniji doprinos HRT-a (radija i televizije) je onaj u vrijeme Domovinskog rata tijekom kojeg je nekoliko novinara, snima-

telja i drugih zaposlenika radija i televizije poginulo ili bilo ranjeno na zadatku, izvještavajući s bojišnica na okupiranim područjima.

Hrvatska radiotelevizija sastoji se od:

PROGRAMSKOG VIJEĆA - koje postavlja Sabor i gledatelji te se postavlja ravnatelj podružnice

HTV - televizija, radio i glazbena proizvodnja

Glazbena proizvodnja HRT-a zajedno sa Simfonijskim orkestrom, Zborom, Big Bandom i Tamburaškim orkestrom ima važnu ulogu unutar sustava. Glazbena proizvodnja pomaze u snimanjima emisija te putuje sa svojim zborom po svijetu.

RADIO - Sljeme, Varaždin, Zagreb, Šibenik, Knin, Dubrovnik ...

Kronologija važnih godina u povijesti HRT-a

1924.

U ožujku 1924. grupa zaljubljenika u radio iz Zagreba osnovala je Radioklub Zagreb i izabrala dr. Otona Kučeru, astronoma i fizičara za prvog predsjednika. Mjesec dana kasnije radioklub je počeo tiskati magazin pod nazivom Radio sport.

1926.

U 20:30 15. svibnja 1926, uz zvuke hrvatske himne i uz najavu Božene Begović nakon koje je slijedio govor dr. Sterna, Radio Zagreb se čuo prvi put na frekvenciji 350 metara srednjeg vala. Te su večeri slušatelji mogli čuti službeni bilten, glazbu Beethovena, Haydna, Chopin, Rameaua, Saint-Saensa i na koncu 15-minutne novosti. Do prosinca je Radio Zagreb bio među prvim radiopostajama u Europi koje su javno pozvalе publiku da sudjeluje u stvaranju originalnih rukopisa za radiodrame.

Hrvatske radiotelevizije

1928.

Prvo emitiranje Radio Zagreba izvan Zagreba bilo je iz Varaždina, prijenosom „Miss Poetica“ Božidara Širole. Nakon toga je uslijedilo emitiranje iz Osijeka.

1940.

Vlada je nacionalizirala imovinu dioničkog društva Radio Zagreba, a novoj je upravi na čelu bio Vladimir Kovačević. Vlasti Banovine Hrvatske omogućile su radiopostajama da nabavi nove uređaje i da se preseli u novu zgradu početkom studenog. Broj zaposlenika znatno se povećao tijekom te godine. Broj članova orkestra je udvostručen, a istodobno su članovi Tamburaškog orkeстра i Plesnog orkestra postali stalni zaposlenici radiopostaje.

1954.

Osniva se svjetski poznati ansambl Zagrebački solisti pod vodstvom Antonija Janigra.

1956.

15. svibnja, na dan obilježavanja 30. godišnjice Radio Zagreba, počinje s radom prvi TV odašiljač s hotela Tomislavov dom na Sljemenu. Prvi TV prijenos uživo s gala-otvorenja Zagrebačkog vele-sajma dogodio se 7. rujna, a emitiranje eksperimentalnog programa Televizije Zagreb započelo je 29. studenog.

1958.

Prva hrvatska televizijska igra "Potraga" autora Kreše Novosela emitirala se u siječnju.

1964.-1965.

Dolazi do programskog i organizacijskog restrukturiranja Radio Zagreba, što je rezultiralo stvaranjem triju posebnih radiokanala: Radio Zagreb 1, Radio Zagreb 2 i Radio Zagreb 3. Svaki kanal je imao zasebno uredništvo. Tijekom te i sljedeće godine nabavljeni su dvoja nova TV reportažna kola.

1967.

Odlukom EBU-a, TV centar Zagreb postaje Euroviziji tehnički centar za cijelu Jugoslavensku radioteleviziju (JRT), krovnu organizaciju radija i televizija u tada Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslavije.

1975.

Programi Televizije Zagreb emitiraju se u boji i TV centar u Miramarškoj ulici počinje s radom. Ta je godina također označena početkom emitiranja dnevnih novosti. Kronika i Zagrebačka panorama pokrivale su regionalni, komunalni i gradski život Zagreba, Osijeka, Rijeke, Splita, Varaždina, Bjelovara, Siska, Karlovca i Gospića.

1990.

Uvodi se teletext kao stalni TV servis. U lipnju, po odluci Sabora, Radiotelevizija Zagreb mijenja naziv u Hrvatska radiotelevizija (HRT).

1991.-1992.

U razdoblju između srpnja 1991. i veljače 1992. trajao je agresivni rat protiv Hrvatske. Tijekom rata 80% odašiljača u Hrvatskoj i više od 30 TV prijenosnika bilo je okupirano ili oštećeno, a neki su bili potpuno uništeni. TV odašiljač na Sljemenu bio je pogoden granatom u 16:10, 16. rujna 1991. Iako je većina odašiljača bila oštećena, nastavljen je rad smanjenom snagom s rezervnih položaja sve do njihova popravka 1992., na ponos i čast tehničkih službi HRT-a.

1993.

Kao jedna od sljednica bivše Jugoslavenske radiotelevizije (JRT), krovne organizacije radiotelevizijskih organizacija u Jugoslaviji, HRT je postao punopravni i aktivni član Europske unije radiotelevizija (EBU).

1996.

U veljači je Hrvatska radiotelevizija preuzeala do tada okupirane odašiljače u Belju i istočnoj Slavoniji.

1997.

Cjelodnevni program Radio Sljeme počinje se emitirati u siječnju, Drugi program Hrvatskog radija u listopadu, a Treći program Hrvatskog radija u prosincu. U rujnu Hrvatski radio započinje s eksperimentalnim usporednim emitiranjem svih triju programa u digitalnom obliku preko T-DAB 800 W odašiljača postavljenim na Sljemenu. Prva zemaljska satelitska postaja na Prisavlju stavljena je u pogon u studenome. Njome se digitalno preko satelita Eutelsat HotBird 3 emitiraju sva tri programa Hrvatske televizije i Prvi program Hrvatskog radija, pokrivači Europa te Bliski istok.

1998.

U bitnim turističkim regijama HTV instalira panoramske kamere i njihovu sliku zajedno s meteorološkim podacima emitira na Drugom programu, sukladno TV rasporedu. EBU-ova primopredajna satelitska postaja za razmjenu programa se digitalizira istodobno s onima ostalih članica EBU-a. Nova TV reportažna kola RK8 stavljena su u pogon i njima se prenosi posjet Pape Ivana Pavla II Hrvatskoj.

1999.

U listopadu započinje 24-satno emitiranje svih triju kanala Hrvatske televizije.

2000.

Dovršeni su građevinski radovi i glavne instalacije na novom Bloku 30 na Prisavlju (danas su u toj zgradi smješteni uredi najviših čelnika HRT-a te veliki suvremeni studiji).

2001.

HRT proslavlja 75. godišnjicu radija i 45. godišnjicu televizije.

2002.

Odlukom Vlade RH HRT je u travnju podijeljen u dvije jedinice - javna ustanova Hrvatska radiotelevizija i trgovacko društvo tj. poduzeće za emitiranje programa Odašiljači i veze d.o.o. (OIV). Tijekom tog procesa HRT je izgubio svoj treći zemaljski kanal. No, zadržano je emitiranje na trećem satelitskom kanalu nazvanom HRT PLUS.

2003.

U svibnju je Glas Hrvatske, međunarodni radijski program na hrvatskom, engleskom i španjolskom, proširio emitiranje na 24 sata. Emitiranje emisija, iako u nešto skraćenoj verziji, započelo je još 2001. Za trećeg Papina posjeta Hrvatskoj, kasnije te godine, Hrvatska televizija počela je koristiti prva vlastita SNG kola. Slike Hrvatske, cijelodnevni TV program (3x8sati) za Sjevernu i Južnu Ameriku, Australiju i Novi Zeland počinju se emitirati u rujnu. Ovaj je program također započeo s emitiranjem dvije godine ranije, kao trosatni program, ali samo na području Sjeverne Amerike.

2004.

Osim što je potpuno opremio novi snimatelski studio i nabavio dva moderna (*multi-track*) digitalna reportažna vozila, Hrvatski radio je također izgradio integrirani sustav za nabavu, proizvodnju i emitiranje pet kanala, što je uključivalo digitalizaciju i ujedinjavanje postojećih zvučnih zapisa i arhiva. Hrvatska televi-

Zvijezde naše škole okušale su se na plesnom podiju

zija opremila je dva velika digitalna produkcija studija, nabavila dva moderna digitalna reportažna vozila i potpuno digitalizirala nabavu, produkciju i emitiranje u Informativnom programu.

2005.

Na početku 2005. HRT je uveo projekt IPIS, integrirani računalni poslovni sustav za reorganiziranje administracijskih, finansijskih i producijskih procesa na svim razinama. Oba velika studija u Bloku 30 počinju raditi. Do kraja godine tehnički odjeli Hrvatskog radija i Hrvatske televizije uspjeli su ostvariti gotovo cijeli petogodišnji plan modernizacije i digitalizacije koji je započeo 2001.

Zanimljivosti

Uraznim emisijama koje se prikazuju na HRT-u kao što su "Ples sa zvijezdama" ili "Nedjeljom u dva" sudjeluje veliki broj ljudi koji obavlja veliki timski rad, a to su scenaristi, fonetičari, stolari, molari, krojači, kamermani, arhitekti, rasvjeta, lektori i mnogi drugi.

Ono što je nas novinare najviše zanimalo je studio koji pomalo razočarava svojim izgledom. Gledajući razne TV emisije, dobijemo dojam da je to velika prostorija s jako lijepim unutarnjim uređenjem, no od gospode Nade, koja je novinare upoznala s HRT-om, te vlastitim uvjerenjem, razgledavajući studija, saznali smo činjenicu da je studio uglavnom soba srednje veličine s bezonskim zidovima, te da tek jaka svjetla i reflektori pod snažnom kompjuterskom tehnologijom čine zapravo svoj glavni dio posla i on u potpunosti na prikazivanju izgleda drugačije od svoje stvarnosti.

HRT posjeduje i jedan VIRTUALNI STUDIO koji je plave boje koju kamera zapravo ne vidi te se on uređuje samo kompjuterskim dizajnom, zaposlenici HRT-a u šali su nam rekli "Na naš klik kompjuterskog miša sve je spremno za prikazivanje!". U njemu se prikazuju emisije kao što su TV vrtić, TV prognoza, Globalno sjelo, Pola ure kulture.

...a zasluzili su čistu desetku!

Razgledali smo KUNDUS HRT-a u kojemu se čuva odjeća i scenografija od samog početka prikazivanja na televiziji.

Otkrivena je tajna. Naime, studio gdje se snima kviz "Tko želi biti milijunaš?", koji ima veliku gledanost hrvatske publike unazad nekoliko godina, je iznimno malen, a publika koju vidimo od trećeg do četvrtog reda je virtualna, odnosno treći i četvrti red publike je kompjuterski nadograđen dok su prva dva stvarna.

Najveći studio na HRT-u je onaj gdje se snima emisija „Ples sa zvijezdama“, ali ni on nije velik kakvim se čini kada ga promtramo ispred malih ekra na.

Posebno je fascinatna radijska pro storija, tzv. "Gluha soba" zbog svoje izolacije. Unutra je takva tišina da jedva čujemo svoj glas.

Napisala: Ivana Mečić, 3.og

Fotografije: Matej Robić, 3.ek

Novinarska skupina u studiju Hrvatskoga radija

Prikaz jednodnevnog programa HRT-a:

**Prvi program HTV,
nedjelja, 10.01.2010.**

05:45 - Najava programa
05:50 - Eko zona
06:20 - Glas domovine
06:45 - TV kalendar
06:57 - PP
07:00 - Euromagazin
07:30 - Duhovni izazovi
08:00 - Vijesti
08:10 - Briljantna violina Zakhara Bro-
na uz Simfonijski orkestar HRT-
a i Pavla Dešpalja (oko 60')
09:12 - Opera Box*
09:44 - TV kalendar
09:56 - HP - gdje ste vi, tu je i vaša pošta
09:58 - PP
10:00 - Vijesti
10:09 - Vrijeme danas
10:10 - PP
10:15 - Ispod površine, dokumentarni
film
10:42 - PP

10:47 - Biblija
10:57 - Zagreb: Misa, prijenos
11:57 - Pastel, ep reportaža
11:59 - PP
12:00 - Dnevnik
12:11 - Sport
12:13 - Vrijeme
12:15 - PP
12:20 - Plodovi zemlje
13:15 - PP
13:20 - Split: More
13:50 - Živjeti zdravije, ep reportaža
13:52 - PP
14:00 - Nedjeljom u dva
15:00 - PP
15:05 - Mir i dobro
15:33 - PP
15:35 - Vijesti
15:45 - Vrijeme sutra
15:46 - PP
15:50 - Na putu kući: Nevjerojatno
putovanje, američki film*
17:11 - PP
17:15 - Lijepom našom: Ilok (1/2)
18:10 - PP
18:15 - U istom loncu, kulinarski show

18:55 - Drugi krug predsjedničkih
izbora 2010. - 1. dio
19:14 - Za one koji misle unaprijed
- CO
19:15 - LOTO 6/45
19:20 - PP
19:30 - Dnevnik
19:55 - PP
19:56 - Sport
20:00 - PP
20:01 - Vrijeme
20:04 - PP
20:10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz*
21:05 - PP
21:10 - Vozačka dozvola, TV film
21:35 - PP
21:40 - Drugi krug predsjedničkih izbo-
ra 2010. - 2. dio
00:25 - PP
00:30 - Vijesti
00:45 - Buffalo Soldiers, britansko-nje-
mački film (12)*
02:20 - Skica za portret
02:40 - Lijepom našom: Ilok (1/2)
03:35 - U istom loncu, kulinarski show
04:15 - Plodovi zemlje
05:10 - Split: More

INTERVJU S TELEVIZIJSKOM ZVIJEZDOM - **ALEKSANDROM STANKOVIĆEM**

“Cenzura je najčešće stvar

Aleksandar Stanković novinar je HTV-a i jedan od najvećih hrvatskih televizijskih zvijezda. Popularnost je stekao emisijom «Nedjeljom u 2» koja se na HTV-u prikazuje već deset godina. Govori o novinarstvu, karijeri, srednjoškolskim danima, ali i o gostima koji su ga uspjeli fascinirati

Iako je diplomirao pravo, kao pravnik se nikada nije okušao, već je po završetku fakulteta počeo raditi kao radijski, a kasnije i televizijski novinar. Titulu jednog od najpopularnijih televizijskih voditelja stekao je emisijom «Nedjeljom u 2» kojoj popularnost već deset godina ne opada. Iako u emisiji rešetanjem gostiju, bez dlake na jeziku, djeluje ponekad pomalo bahato, iznimno je ugodna osoba. Izdao je i knjigu pjesama «Jutra pobijedenih» te je aktivno trenirao boks.

Obzirom da ste diplomirali pravo, zašto ste se počeli baviti baš novinarstvom?

Novinarstvo je stara ljubav još od vremena moje mладости. Osamdesetih godina Goran Milić je bio taj koji me je zainteresirao za novinarstvo i jednog dana rekao sam - ako se neću baviti pravom, bavit će se novinarstvom. Pravom se nisam bavio iz praktičnog jednostavnog razloga, a taj je da mi se u tom trenutku, kad sam diplomirao pravo, nudila mogućnost da radim u odvjetničkom uredu za male novce ili još gora opcija da radim besplatno na sudu. Ja sam se jednostavno javio na natječaj za novinara na Hrvatskoj radiji. Prošao sam na tom natječaju 1996., i evo me tu sam. A za

pravo mi je dobru podlogu pružila srednja škola Centar za upravu i pravosuđe. Danas je to podijeljeno na IV. gimnaziju i još neke škole. To mi je bilo dobro usmjerjenje za pravo. Dosta tih predmeta iz uprave i pravosuđa sam imao i na pravu. Sada da idem studirati, studirao bih filozofiju.

Može li novinarstvo osigurati lagodan život?

Može se osigurati pristojan život. Ako je pitanje zarađuje li se u novinarstvu dobro, kako tko. Ja sam krenuo s plaćom od 1.900 kuna, koja je opet bila veća od onog

“Za novinarstvo ne treba pretjerana pamet, već prosječna inteligencija, radne navike i hrabrost za napraviti ono što misliš da treba”

"karaktera svakog novinara"

Aleksandar Stanković je oduševio novinare – Goranu Raić i Ivana Kesedžića

što mi se nudilo kao volonteru. Neki novinari zarađuju bolje, neki lošije, kao i u svakom pozivu, ali naravno da te ne rukovodi prvenstveno novac u svemu.

Koji su vam uzori u novinarstvu?

Pa naveo sam jednog. To je Goran Milić i nemam više nijednog.

Koji je vaš stav o cenzuri u novinarstvu i općenito?

Cenzura je najčešće stvar karaktera svakog novinara. Hoće li dozvoliti da se prema njemu vrši cenzura ili neće. Naravno, to je stvar situacije u redakciji, ali najčešće je to na karakteru pojedinca. Ako jednom dopustiš da te se cenzurira i da se netko miješa u tvoj tekst općenito, onda će to uvijek i raditi. Kad si mladi i kad si tek došao u novinarstvo, takvih stvari ima više. S vremenom razviješ i taj tzv. novinarski dignitet, pa onda ne dozvoljavaš da ti se netko na taj način grubo miješa u posao. Naravno da ja nisam osoba koja ne trpi sugestije i pametne prijedloge. Ako je prijedlog dobar, onda ga neću nazvati cenzurom nego sugestijom.

Koliko sati dnevno radite?

Ja sam na HTV-u svaki dan od 9 do 15 sati, ali ne radim baš cijelo vrijeme. Radim tri do četiri sata dnevno, ali sedam dana u tjednu.

Emisija Nedjeljom u 2 ostvarila je sjajne rezultate gledanosti u svih deset godina emitiranja. U čemu je tajna vašeg uspjeha?

Često mi se postavlja to pitanje. Nemam pojma... Tajna... Ja mislim, ako je stvar u meni, trudim se raditi intrigantnu emisiju tako da ljudi ne zaspu u nedjeljno popodne kad je gledaju. Trudim se dovoditi ljude koji imaju nešto za reći, koji će intrigirati gledatelje. Mislim da je u tome tajna. Teško je opisati faktor X, ali on je uvijek potreban u ovom poslu.

Tko Vas je od gostiju u emisiji najviše fascinirao, a tko razočarao i zašto?

Teško mi se sada prisjetiti, s obzirom da sam napravio 380 emisija. Ali ako pogledamo zadnjih godinu dana, mogu reći da mi je Igor Mandić bio odličan gost. Nedavno sam imao jednog branitelja koji se također zvao Igor, Igor Hamer.

Na mene je odličan dojam ostavio i Goran Bare te momci iz Let 3. To je nešto što mi prvo pada na pamet.

Jeste li se ikada našli u situaciji da ne znate koje pitanje postaviti?

Ja se uvijek pripremam na način da mi ostane 20 do 30% pitanja koja ne uspijem postaviti u emisiji. Takve situacije mi se ne događaju. Dogodi se situacija da gost odgovara brže, da je jezgrovitiji, racionalniji u odgovoru, pa više pitanja ispučaš, ali nikada mi se nije dogodilo da nemam pitanje.

Koji je bio najstresniji zadatak u novinarstvu koji su vam dodijelili?

Dosta je stresno ovo što ja radim. Emisija ide uživo i meni se znalo par puta događati da se moja trema koju ja imam u emisiji vidi tek poslije, odnosno taj stres se kanalizira na način da pijem kavu pola sata nakon emisije, a ruke mi drhte ako je bila baš oštra emisija. Kad dođem doma, ne mogu prinijeti žlicu ustima dok jedem juhu. Dakle, stres se kanalizira na taj način i nađem se ponekad u tim situacijama zbog adrenalina. Adrenalin te stavi u situaciju u kojoj ne pokazuješ

da si pod stresom međutim kasnije se to nekako vidi.

Radili ste na radiju i na televiziji. Koje su specifičnosti jednog, a koje drugog posla?

Sličan sam posao radio na radiju koji danas radim na televiziji. Na radiju je jednostavno manje povratne informacije o tome što radim. Dakle, televizija je medij koji konzumira puno više ljudi nego radio i na taj način oni daju povratnu informaciju kako izgleda ono što si ti napravio. Inače nema neke velike razlike. Na televiziji ne smiješ kopati nos, ali to ne znači puno.

Smatrate li da je zastupljenost informativnog programa na HTV-u zadovoljavajuća?

Da, u odnosu na ostale televizije. To je naša i zakonska obveza. Informativni program je dosta zastupljen.

Što biste savjetovali budućim novinarima?

Ja mislim da za novinarstvo ne treba pretjerana pamet, već prosječna inteligencija, radne navike i hrabrost za napraviti ono što misliš da treba. Mislim da je to recept. Ako se tehničke stvari zadovolje, kad-tad će se to primijetiti među tvojim nadređenima. Možda prvi nadređeni neće biti osoba koja će ti dati za pravo, ali će onaj iznad njega vidjeti da si dobar i dati ti priliku.

Osjeti li se kriza koja je zahvatila Hrvatsku i na HTV-u?

Da, odrazila se ponajviše finansijski jer HTV, odnosno HRT, trenutačno ne stoji baš dobro. Dijelimo sudbinu države.

Gdje se vidite za deset godina? Hoćete li se i dalje baviti novinarstvom ili čete se okušati u nekom drugom poslu?

Ja nemam staklenu kuglu, ali za sada me ovaj posao zadovoljava. Ne znam do kada će ga raditi. Što se mene tiče, mogu ga raditi do kraja života. Nisam se zasitio ovog posla iz jednostavnog razloga jer

80% mojih gostiju su novi ljudi. Svaka emisija je najčešće izazov.

Kako se nosite s kritikama?

Prije sam se nosio teže, a sada ih relativiziram. Točno znam kada sam napravio dobru emisiju, a kada nisam. Jedino se ljutim kada su kritike zlonamjerne, ali, Bože moj, što ćemo.

Knjigu pjesama Jutra pobijedjenih objavili ste 2001. godine. U kolikoj ste mjeri zadovoljni njezinim kritikama i planirate li izdati još neku knjigu u budućnosti?

Nije kritike ni bilo. Ne mogu reći da li sam zadovoljan ili ne. To je nešto što sam napisao dok sam bio student. Relativno nezapaženo je prošla.

Koje je vaše mišljenje o stanju u hrvatskom školstvu?

Nemam baš neki pretjerani uvid kako funkcionira hrvatsko školstvo pa mi je teško dati neku ocjenu. Mogu ocjenjivati svoje vrijeme, ali to je bilo tako davno i ne bi imalo neku težinu.

Sada je aktualno pitanje državne maturere. Podržavate li ju?

Upoznaj me u čemu je problem. Ja stvarno ne znam.

Maturanti se žale na državnu maturu jer smatraju da nije dobro osmišljena i organizirana. Ističu kako imaju previše gradiva, stoga im je prenaporno pisati cjelokupno gradivo koje su naučili u sve četiri godine školovanja. Iako se državnom maturom upisuju direktno na fakultet, naravno, ako je uspješno riješe, ipak bi radije polagali prijemne ispite. Posebno se žale strukovne škole koje moraju pisati maturu po gimnaziskom programu ukoliko se žele upisati na fakultet.

Stvarno ne znam odgovoriti na ovo pitanje. Morao bih malo više znati. Nije to moje područje rada. U novinarstvu se stalno nešto priča, ali o školstvu baš slabo.

Kako su izgledali Vaši srednjoškolski dani? Jeste li voljeli školu?

Rado se sjećam tih dana. Najbolje prijatelje sam stekao u srednjoj školi. To su troje ljudi koji su mi i danas veliki prijatelji. Zaista se rado prisjećam tih dana.

Jeste li ikada pobegli iz škole da biste izbjegli pismenu provjeru znanja?

Da, jesmo, ali najčešće smo to radili organizirano. Kao i sad, to se zvalo markiniranje. Bili smo dobra škvadra pa smo mogli bojkotirati ispite tako da nije bilo velikih reperkucija prema nama jer kad svi odete, onda vam na neki način daju za pravo. Kad ste razjedinjeni, lakše vas odstriješ.

Koja vam je najzanimljivija anegdota iz srednjoškolskih dana?

Trebali smo ići na maturalni izlet i nas desetak se borilo da idemo u Španjolsku, no ravnatelj to nije dozvoljavao. Digli smo čak i bunu i sjećam se da smo sprejem u Varšavskoj ulici, gdje nam je bila škola, ispisivali grafite, što je i kažnjivo, *Viva Espana*. To je ravnatelj doznao i mene je kao kolovođu zatvorio u nekaku sobu, a nije me pustio van dok ne potpišem da sam ja to sve organizirao. Ja to naravno nisam potpisao. Zanimljiva je stvar da je on otišao, a u tu sobu je provalio moj tadašnji kolega, a današnji odvjetnik Ante Gotovine, koji je ovih dana posebno aktualan, Marin Ivanović i pustio me van i, da završim priču, na kraju smo išli u Španjolsku, a tog grafita u Varšavskoj više nema. Prije otprilike deset godina je obrisan.

Jeste li voljeli čitati lektire?

Da, volio sam čitati.

Koja je posljednja knjiga koju ste pročitali?

Zadnje sam čitao neku knjigu o duhovnosti koja je očajna, ali od dobrih knjiga sam pročitao *Pjesme Charlesa Bukowskog*.

Aleksandar Stanković vješto je odgovorio na svako pitanje

Izjavili ste kako biste legalizirali lake droge i usporedili ste ih s alkoholom. Ne smatrati li da ste tom izjavom dali loš primjer mladima i indirektno ih potaknuli na moguće konzumiranje opojnih sredstava?

Pa ne. I sam sam ih konzumirao kad sam bio malo stariji od vas, i to ne na način da mi je to bila rekreacija, nego sam imao priliku i iskoristio sam je. Danas sam tu gdje jesam, dakle nisam ugrizao u kriminal, nije mi se ništa zlog dogodilo. Mislim da je puno veće zlo procesuirati lake droge koje se nađu u takvoj situaciji, nego to dekriminalizirati. Koliko znam, legalizacija nigdje ne postoji, osim na Jamajci te u Nizozemskoj i Indiji, ali da se dekriminaliziraju lake droge i da se ljudi koji se nađu s *jointom* ili dva kazneno ne gone, za to jesam.

Što mislite o zabrani pušenja? Jeste li za ili protiv tog zakona?

Premda sam i sam pušač, ali ne pušim previše tako da to podržavam. Baš jutros sam došao i netko je ovdje ilegalno pušio i smeta mi kad netko puši. Kad želimo pušiti, idemo van.

Koju vrstu glazbe slušate?

Ne preferiram ništa određeno. Vi ste još premladi. Slušao sam jedan blues-bend koji se zove *Gorivor*, a od domaćih slušam *Hladno pivo*, TBF.

Koje je vam je nezaboravno putovanje?

U srednjoj sam dosta putovao po Evropi jer sam pjevao u zboru. Rado se sjećam tih putovanja. Putovali smo na Korziku i dosta po Njemačkoj. Volim putovati, ali u zadnje vrijeme ne putujem previše.

Zašto ste prestali trenirati boks?

Zato jer mi je predaleko ta teretana gdje sam mogao vježbatи boks. Prije sam to radio u Bukovačkoj ulici svaku nedjelju,

a sada mi je predaleko ići tamo. Išao sam kod prijatelja.

Bavite li se sada nekim sportom aktivno?

Trčim dvaput tjedno i idem dvaput tjedno u teretanu.

Koji je vaš životni moto?

Samo da što manje boli. Pa i nemam odgovor na to pitanje. Nekada sam na to pitanje odgovarao kada su mi ga postavljali latinskom uzrečicom *Honeste vivere, alterum non ledere, suum quicquid tribere* – Pošteno živjeti, nikome ne napakostiti i svakome dati ono što mu pripada. Pa ako se držimo poslovica, nemam ništa protiv toga.

Razgovarali:

Gorana Raić, 3.og

i **Ivan Kesedžić**, 3.og

Fotografije: **Matej Robić**, 3.ek

DUGOSELSKA KRONIKA

Učili smo zanat

Novinari časopisa Marteen posjetili su redakciju Dugoselske kronike. Razgovarali su i saznali mnoge informacije o samoj Dugoselskoj kronici, o ljudima koji ju uređuju, o njenoj povijesti te o samom novinarstvu

DUGOSELSKA kronika je glasnik grada Dugog Sela te općine Rugvica i Brckovljani. Primarni cilj je informirati građane o svim novostima koje se događaju u njihovom mjestu. Dugoselsku kroniku je pokrenuo pokojni Jadranko Crnić još davne 1968. List je izlazio najprije kao dodatak dnevnim novinama Vjesnik, kasnije kao glasnik općine Dugo Selo te naposljetku kao glasnik triju lokalnih samouprava - grada Dugog Sela, općine Rugvica i Brckovljani. Dugoselska kronika su male lokalne novine za koje pišu Iva Grgić-Ozimec, Ljubica Preldžić, Ana Kašnar i Nada Kozić, a glavni urednik je Nenad Haleuš-Mali. Kronika je glasnik koji nema definirano vrijeme izlaženja, iako je prosjek svakih 20 dana. Vrijeme izlaženja ovisi o nastalim događajima, ali uzevši u obzir sve činjenice, moglo bi se reći da je Dugoselska kronika mjesečnik. Prošle godine je izašla 17 puta. Izdanja su dosta često uvjetovana službenim glasnikom grada Dugog Sela, u kojem su sadržane

sve odluke Gradskog poglavarstva. Od starijih kolega saznali smo da nije jednostavno uređivati lokalni medij i kako u Dugom Selu ima premalo ljudi kojima je struka novinarstvo, obzirom na broj stanovnika. Kroniku tiska tiskara „Graforad Rugvica“, gdje se rade prijelomi tekstova, dizajniranje te obrada fotografija. Također kronika ne izlazi na običnom roto-listu već na arak-papiru, što uvelike poboljšava kvalitetu novina. Osim naslovne stranice i duplerice, tiska se u crno-bijelom izdanju jer je tiskanje u boji izuzetno skupo. Jedno izdanje se tiska u 1700 primjeraka, dok se u projektu proda preko 1500. Za tiskanje i uređivanje je potrebno dva do tri dana jer urednici netom nakon što napišu članak, odmah ga i urede. Dugoselska kronika se financira iz proračuna lokalnih samouprava razmjerno tome koliko iz koje samouprave ima napisanih članaka. Od novinara Dugoselske kronike moglo se čuti podosta stvari o samom novinarstvu. Taj posao je izuzetno od-

govoran posao - iza svega što se napiše, mora se uvijek stajati i odgovarati. Posao je izrazito je podložan kritikama, kako opravdanim tako i neopravdanim. Novinari ističu da su puno češće kritike nego pohvale, iako i njih ima, te se treba znati nositi sa svim tim činjenicama i pokušati ih uvažiti jer je pogreška moguća kao i u svakom poslu. Savjetuju da treba jako vjerovati u sebe, inače bi svaka takva kritika čovjeka mogla znatno uzdrmati.

RAZGOVARALI SMO S UREDNIKOM DUGOSELSKE KRONIKE – NENADOM HALEUŠEM-MALIM

NE ŽIVE OD SKANDALA

«Privlači me dinamika ovog posla u kojem se konstantno događa nešto novo»

Koliko se dugo bavite ovim poslom?

Urednik Dugoselske kronike sam od polovice prošle godine, dok se novinarstvom bavim već 20 godina kroz razne medije. Tako sam pisao za nekoliko dnevnih listova, tjednika i mjesečnika. Bio sam dopisnik i Radio Martina te televizijske emisije *Pogled s Martina*.

Što vas privlači u ovom poslu?

Privlači me dinamika ovog posla u kojem se konstantno događa nešto novo. Imamo puno zanimljivih stvari za koje vjerojatno ne bih saznao da se ne bavim ovim poslom.

Zašto u Dugoselskoj kronici nema nikada skandala? Odnosno zašto nema žutila?

Nismo novine koje žive od skandala, niti to želimo biti. Naš posao je obavijestiti građane o tome što se događa u njihovom mjestu i što će se događati.

Je li teže raditi za dnevne novine ili za lokalni mjesečnik?

To je jako zanimljivo pitanje o kojem bi se dalo jako puno diskutirati. Većina ljudi misli da je puno lakše uređivati lokalni mjesečnik nego dnevne novine,

no tu se varaju. Ponekad je zbilja veliki problem prikupiti dovoljno materijala za izradu jednog izdanja, dok za drugi imate previše za određenu kvotu, no opet premalo za dodatan list koji zahtijeva dodatne troškove koje kasnije morate opravdati pred onima koji to plaćaju. Po tom pitanju u dnevnim novinama je savsim drugačije - tamo se sortiraju informacije po važnosti i interesu. Na kraju se to sve svede na jednakost po pitanju težine i odgovornosti.

Napisao: Marko Salapić, 4.ek

Fotografije: Irena Debeljak, 3.og

Utjecaj televizijskih emisija na razvoj učenika

U današnje vrijeme svjedoci smo snažne ekspanzije medijskih sadržaja. Mediji su sastavni dio naših života i to u svim životnim fazama, uključujući čak i najraniju dob. Među djecom je, kao i u drugim dobnim skupinama, najučestalije gledanje televizije

MEĐU ZANIMLJIVIM rezultatima koji se odnose na načine korištenja medija, treba istaknuti onaj prema kojemu djeca najviše gledaju programe za odrasle, posebno programe s elementima uzbudjenja. S druge strane, programi koji su kreirani za djecu, postižu nisku stopu gledanosti. Jednako je zanimljiv i rezultat koji opisuje povezanost duljine gledanja i funkcije televizije. Ako djeca televiziju gledaju kratko, tada preferiraju edukativne sadržaje, a ako je gledaju više od tri sata na dan, najčešće odabiru zabavne sadržaje.

Neke od televizijskih emisija koje pozitivno utječu na razvoj mlađih su *Parlaonica*, *Učilica*, *Dora istražuje* te emisija *National Geographic*. *National Geographic* je program koji prikazuje dokumentarne filmove o prirodi, znanosti, kulturi i povijesti. Ta emisija pozitivno utječe na mlade jer spada u obrazovni program u kojem se može puno toga naučiti. *Parlaonica* je kreativna emisija u kojoj se učenici srednjih škola mogu

izražavati u formi debate, glume, pisanja scenarija, televizijskog novinarstva. Kao konačan proizvod nastala je zaokružena cjelina u obliku 50-minutne televizijske emisije uz gostovanje ljudi iz intelektualnih, obrazovnih kulturnih i estradnih društvenih krugova. Emisija kviza *TV Učilice*, emisije koja već godinama kod djece, kroz igru i zabavu, uspješno potiče interes za učenjem i istraživanjem novih znanja. Omogućavajući «odmjeravanje snaga» s vršnjacima iz cijele Hrvatske u određenim školskim predmetima, *TV Učilica* na poseban način popularizira znanje i učenje. Pozitivno na učenike utječe i emisija *Supertalent*. Naime, Hrvatska daje priliku najtalentiranijim mladim ludima u zemlji. Ovaj iznimno atraktivni show odvija se pred živom publikom – od audicija koje se održavaju po većim gradovima do polufinalnih i finalnih emisija uživo. Radi se o odabiru najzanimljivijeg, najčudnijeg i najgenijalnijeg talenta u Hrvatskoj. Isto tako postoji i reality-show *Hrvatska traži*

zvijezdu koji ima cilj pronaći i prepoznati glazbeni potencijal i talent među običnim ludima.

Međutim na televiziji postoji i mnogo emisija koje negativno utječu na razvoj učenika, a tu spadaju brojne sapunice koje se svakodnevno prikazuju na našim malim ekranima, a iz kojih ne možemo naučiti ništa korisno. Tu spada i poznati *reality-show Big Brother* u kojem gledamo skupinu ljudi kako se međusobno svađaju i ponižavaju. Na taj način se mnogi mlađi nauče neprimjereno ponašati što dovodi do neželjenih posljedica. Treba spomenuti emisiju apsolutno neprimjerenoj sadržaju *Trenutak istine* i *Astro show* koji se počeo sve češće prikazivati na televiziji, a također negativno utječe na razvoj učenika. Nažalost televizijski program je pun emisija koje učenicima skreću pozornost od obrazovnih programa i uče ih krovom ponašanju te ih sputavaju u njihovom razvoju.

Napisala: Ivana Remenar, 3.og

Ispitali smo nekoliko naših učenika koje emisije po njihovom mišljenju pozitivno utječu na razvoj učenika, a koje negativno, koji televizijski program najviše gledaju te koje emisije najčešće gledaju

Evo nekoliko mišljenja naših učenika:

«Emisije koje pozitivno utječu su dokumentarci i crtici (tipa *Medvjedići dobra srca*), *Parlaonica* i sportske emisije. Negativno utječu akcijski filmovi (s nasiljem), neki od crtanih filmova, uglavnom većina toga. Najviše gledam RTL, TV NOVU pa zatim HRT, a od emisija koje najčešće gledam su *Provjereno*, od serija (*Malcom u sredini* također potiče nasilje JAKO! Ali je presuper) *Bitange i princeze*, sportovi...»

Učenica 3. razreda

«Po meni pozitivno utječu dokumentarci, filmovi o stvarnim osobama (npr. o Tesli, itd.), komedije (koje nisu proste, nego neke najnormalnije komedije), serije (isto neke normalne npr. *Happy Tree friends*).

Negativno utječu akcijski filmovi, nasilni crtici, horori, trač-emisije, itd..

Od programa najviše gledam *STYLE*, *DISCOVERY* (svi *DISCOVERY* programi), *FOX* (Life, Crime), *HRT*, *RTL*, *E!*, *VIVA*, *MTV*...

Najviše volim gledati serije (puno njih), sportove, neke filmove (ovisi kakvi su), dokumentarce (zanimljive).»

Učenica 3. razreda

«Po mom mišljenju pozitivno utječu sportske emisije, dokumentarci, a negativno nasilni filmovi i horori.

Najviše gledam RTL. Humoristične serije i filmove, ponekad dokumentarce, *Red Carpet*.»

Učenica 2. razreda

«Ja mislim da na televiziji ima puno negativnih sadržaja koji negativno utječu na razvoj učenika a to su sapunice, akcijski filmovi i *Astro show* (koji svaki dan traje po nekoliko sati). Ima i pozitivnih emisija, a to bi bile neke informativne i obrazovne emisije kao i dokumentarci. Dobre su i emisije *Učilica* i *Parlaonica*. Programi koje najviše gledam su *RTL* i *NOVA* iako na njima nema puno obrazovnog sadržaja.

Najviše gledam humoristične serije, *Kućanice* i *Red Carpet*.»

Učenica 4. razreda

Supertalent i Hrvatska

Mnogi imaju podijeljena mišljenja oko emisija u kojima se traže mladi talenti. Neki misle da je to dobra prilika za otkrivanje mlađih skrivenih talentiranih ljudi, dok drugi smatraju kako je to samo još jedan marketinški i komercijalni trik kako bi TV kuće pridobile što veću gledanost. Najaktualnije takve emisije trenutno su Supertalent i Hrvatska traži zvijezdu u kojima su sudjelovale i učenici Srednje škole Dugo Selo – Nikolina Bestić, Katarina Balog-Matak, Ivona Postružin i Davor Pavlić

UNAZAD PAR GODINA sve češće na televiziji viđamo talent-emisije. U Hrvatskoj se prva takva emisija emitirala 2003. godine, na Novoj TV, pod nazivom Story Super Nova u kojem se birao najbolji voditelj/voditeljica. Nakon te emisije, događa se eksplozija talent-emisija (Super Nova Music Talents, Hrvatski Idol, Showtime, Supertalent, Hrvatska traži zvijezdu...) Mnogi imaju podijeljena mišljenja oko takvih emisija. Neki misle da je to dobra prilika za otkrivanje mlađih skrivenih talentiranih ljudi, dok drugi smatraju kako je to samo još jedan marketinški i komercijalni trik kako bi TV kuće pridobile što veću gledanost. Najaktualnije takve emisije trenutno su Supertalent i Hrvatska traži zvijezdu.

Supertalent

Supertalent je svjetski popularna tv-emisija koja je rađena prema emisiji "Got talent" čiji su autori Simon Cowell i Ken Warwick, a nositelj licence Fremantle Media, Talkback Thames i Syco Television. Zbog uspjeha emisije u dvadesetak zemalja svijeta, i Hrvatska je kupila licencu te emisije. Naravno, kao i svi ostali trendovi, i ovaj je morao zahvatiti Lijepu našu. U Supertalentu se bira najtalentiranija osoba. Nema dobne niti spolne granice, a potrebno je imati što zanimljiviji talent. Omogućuje ljudima da napokon pokažu ono što se krije u njima i što zaista vole raditi, a opet, s druge strane, pojedinima omogućuje da naprave totalnu budalu od sebe. U prvoj sezoni hrvatskog Supertalenta pobijedio je Tihomir Bendelja, twirling-majstor.

Osobno iskustvo – Plesni klub Lana na Supertalantu

Cure iz Plesnog kluba Lana iznenadile su sve i uspjele doći do polufinala Supertalenta. Za nas je to bio veliki uspjeh i nismo mogle sakriti oduševljenje. Malo ljudi nas je znalo, iako postojimo već sedam godina, a sada smo se odjednom našle u najgledanijem showu u Hrvatskoj. Kada smo saznale da idemo u polufinalu, bile smo uzbuđene, ali nam je isto tako bilo jasno da ćemo morati uložiti puno više truda i napora da bismo dokazale da smo s razlogom tam. Prije samog polufinala trenirale smo svaki dan po par sati, a vikendima i po dva puta dnevno. To možda i ne bi bio toliki problem da smo imale adekvatan prostor za treniranje. Naši treninzi su se održavali u parku kada je vani bilo sunčano ili u Hyundai Birt salonu. Dvorani nismo dobili pa smo se trebale snaći kako god smo mogle, čak nam je i ravnatelj OŠ Sesvetski Kraljevec ustupio njihovu dvoranu pa smo i tamo trenirale jedno vrijeme. Iako nismo prošle u finale, nije nam bilo žao što smo toliki trud uložile. Iz SŠ Dugo Selo išlo je troje učenika na Supertalent, Katarina Balog-Matak, Davor Pavlić i Nikolina Bestić. Za nas je to bilo jedno novo iskustvo i rado bismo ga opet ponovili, ali ovaj put u finalu. Upoznali smo puno novih ljudi s kojima smo ostali u kontaktu. Bilo je super biti dio svega toga i bar na trenutak osjećati se kao zvijezda i iskusiti dio tog života. Imali smo vlastite frizere i šmikere u green roomu, sve je bilo puno

sponsorskih proizvoda, svako malo su nas snimali i tražili da im pokažemo što sve možemo. Nakon Supertalenta zvali su nas odsvuda da dođemo nastupati i ljudi su napokon saznali za nas i počeli cijeniti to što radimo. Jedino još uvijek imamo problem s dvoranom i sponzorima koje nemamo, ali se nadamo da će se i to ubrzo promijeniti.

Hrvatska traži zvijezdu

Talent-emisija nastala na formatu "Pop Idol" showa čiju licencu nosi medijska kuća Fremantle Media. Emisija je doživjela ogromni uspjeh u Velikoj

Prvi hrvatski supertalent Tihomir Bendelja.

traži zvijezdu

I naša učenica, Ivona Postružin, sudjelovala je u emisiji "Hrvatska traži zvijezdu"

Britaniji, Americi, Belgiji, Francuskoj, Nizozemskoj, Njemačkoj i mnogim drugim zemljama. "Hrvatska traži zvijezdu" ima u cilju pronaći i prepoznati pjevački talent među običnim ljudima koji dosad nisu imali priliku pokazati talent.

Pod budnim okom zahtjevnog žirija prolaze kroz audicije, obavljaju teške pjevačke zadatke te nastupaju u live-emisijama pred publikom.

Osobno iskustvo Ivone Postružin

Osobno sam bila sudionica tog showa, stoga znam princip rada te emisije. Prve dvije audicije su se odvijale u hotelu Interacional. Bilo je užasno puno ljudi, i za rezultate audicija trebalo je čekati cijeli dan, tj. dok svi kandidati ne završe s audicijom. Nakon toga audicije za top 60, top 30 i top 16 odvijale su se u Lisinskom. Bilo je naporno i teško jer su reducirali broj ljudi u showu od top 100 do top 16 u samo dva dana. Sudionici koji su prošli u top 60 prespavali su u hotelu Internacional. Među njima sam bila i ja. Tu večer, žiri nas je podijelio u grupe u kojima je bilo od četiri do osam ljudi. Dobili smo mp4 na kojem su bile tri pjesme, te papire s riječima tih pjesama. Morali smo se dogovoriti koju ćemo od tih pjesama pjevati te nakon toga raspodijeliti se i što bolje, na neki svojstven način, izvesti pjesmu. Večer je

bila duga i nije bilo spavanja. Cijelu noć se vježbalo i pripremalo za sutrašnje, posljedne dvije audicije prije live-emisija. Nisam spavala cijelu noć, a sve što smo dobili za jesti bio je nekijadni sendvič i obična Coca-Cola koje nisam ni taknu-

showu dalo mi je jedno predivno iskuštevno. Predivan period druženja s mladim predivnim talentiranim ljudima. Nije mi previše žao što sam ispala... jer smatram da talent-emisije donose samo privremenu slavu nakon koje te svi zaborave.

Neki od njih zaista uspiju, ali većina padne u zaborav nakon par mjeseci. Glazba je kao cvijet koji moraš njegovati. Ako ne radiš na svojoj glazbi i ne njeguješ ju, ona će uvenuti. A i glazbena industrija je opasna i pokvarena igra. Dovoljna je jedna pogreška i izbačen si iz igre. Smatram isto tako da je takva emisija dobra odskočna daska za mlade ljude koji su zaista talentirani, a ne mogu biti primjećeni na drugačiji način.

Zato svima koji imaju imalo talenta i željni su zabave, savjetujem da sudjeluju u takvome showu, ali ne zbog pobjede i slave, nego zbog iskustva i prijateljstva koja, vjerujte mi, ostaju zauvijek u sjećanju i život znače.

Nikolina Bestić i Katarina Balog - Matak natjecale su se u Supertalentu

la. Organizacija showa nije bila najbolja. Sve su riješili brzo i onako, kako se kaže, po kratkom postupku. Prošla sam i u top 30, ali zadnju utrku sam izgubila. Sjećam se da su me u zadnjem intervjuu upitali hoće li mi biti žao ako ispadnem. U tome trenutku rekla sam kako mi neće biti žao, ali tek poslije, dok sam gledala live-emisiju, shvatila sam da je to pogrešan odgovor. Sudjelovanje u tome

Tekst i fotografije:
Ivona Postružin, 4.rta i
Nikolina Bestić, 4.og

Razvoj rock-glazbe

Pedesetih godina prošloga stoljeća Elvis Presley utemeljio je rock'n'roll te proširo njegovu popularnost, kao i popularnost gitare. Počelo se stvarati rock-tržište. Tadašnji rock ne bi bio tako popularan da nije sadržavao određenu buntovnost

Mladi, željni promjena, vlastitog načina života i slobode izražavanja posezali su upravo za onim zabranjenim tabuima. A sve to, pružao je *rock'n'roll* koji je u počecima bio zabranjivan od tradicionalnijeg dijela populacije kojem je *rock* bio preglasna glazba, a ples dovođen u vezu s njime previše eksplicitan i prost. U dalnjem razvoju *rocka* umjetnici koji su se izražavali kroz gitaru, i tako oslobođali svoju kreativnost, su The Who, Bob Dylan, Beatles, Eric Clapton, Grateful Dead, itd.

Važna osoba rock-glazbe definitivno je Jimi Hendrix. On je bio samouki gitaristički ljevak i genij, koji je povezao elemente "crnog" zvuka (blues) s električnom gitarom. Njegov karakteristični način sviranja otvorio je nove poglede na načine uporabe gitare. U to vrijeme pojavila se i mlada hipijevka s energičnim glasom, Janis Joplin. Svojim nevjerojatnim glasovnim sposobnostima, koje su često uspoređivali s Bessie Smith, šokirala je publiku. Također, u tom razdoblju s *rock-glazbom* počinje se povezivati droga, alkohol i mnogi drugi poroci koji su uzimali danak u životima poznatih kao što su Jimi Hendrix, Elvis Presley, Jim Morrison i Janis Joplin.

Sezdesete godine su, kažu, bile presudne za *rock-glazbu*. U tom desetljeću osnovano je mnogo bendova koji su svojim specifičnim stilovima i imidžom zauzeli glazbenu scenu. Krajem šezdesetih godina, rodio se i *heavy-metal*, podžanr *rocka*, te se od onda računa postojanje tog glazbenoga pravca. Bendovi koji su definitivno obilježili šezdesete su: Rolling Stones, The Doors, Alice Cooper (prvi predstavnik *shock-rocka*), Led Zeppelin, ZZ Top, Deep Purple te Black Sabbath. Glazbenici poput Keitha Richardsa, Jima Morisona, Alicea Coopera, Ritchiea Blackmorea, Pagea i Planta, Iana Gillana, Tony Iommea i Ozzy Osbournea predstavljali su inspiraciju mnogim glazenicima *rocka* i metala.

Britanska skupina Black Sabbath smatra se utemeljiteljem *heavy-metala*. Kontraverzni pjevač Ozzy Osbourne svojim vokalom, tekstovima koji su bili često povezani s okultizmom i spiritizmom, ekspli-

citnim izjavama, provokativnim imidžom i nastupima, Tony Iommi koji se smatra prvim gitaristom *heavy-metala* i najboljim *riff*-majstorom te ritamska podloga Butler/Ward izdala je mnogo odličnih albuma na kojima susrećemo do tada najžešće dionice koje su se ikada mogle čuti u glazbi. Osim *heavy-metala*, smatraju se i utemeljiteljima *dooma* i *stoner-rocka*. Njihova glazba bila je čvrsta te orijentirana na gitarske *riffove* i glasnu ritamsku sekciju. Dubok otisak kvalitetne glazbe te probijanje granica umjetnosti i širenje glazbe u neistražena područja ostavili su Pink Floyd, Genesis, Yes, Jethro Tull i King Crimson, bendovi progresivnog *rocka* koji je krajem šezdesetih tek uzeo zamah.

Usedamdesetim godinama prošloga stoljeća, cvjetaju dobra *rock* i stvaraju se prva metal-imena. Oni najbitniji su: AC/DC ('Back in black', 'Highway to hell', 'Let there be rock', itd.), Motorhead ('Ace of spades'), Bon Jovi ('Slippery when wet'), Aerosmith ('Pump', 'Toys in the attic'), Rush ('2112', 'Moving pictures'), Uriah Heep ('Demons & wizards'), Kiss ('Alive I & II'), Scorpions ('Lovedrive'), Blue Oyster Cult ('Fire of unknown origin'). Tih godina osnovan je i Judas Priest koji je u početcima svirao *hard-rock*, a tek kasnije metal. Krajem sedamdesetih godina, Velika Britanija bila je epicentar pokreta poznatog pod nazivom New Wave of British Heavy Metal

(NWOBHM). 1978. mladi i malo poznati bend Iron Maiden izdao je svoj prvi demo. Nezaustavljeni val neobuzdane energije i kreativnosti pokrenut je prvim izdanjima Iron Maidena početkom osamdesetih. Usponozeno s razvojem NWOBHM-a u Velikoj Britaniji, prije nego što je američki metal doživio svoj *boom*, poznati su bili *glam* (*shock*) rockeri. Grupe poput Motley Crue, Poison, Alice Cooper, W.A.S.P i Kiss osim zajedničke glazbe imale su i sličan izgled. *Glam*-rockeri bili su specifični po svojem izgledu. Imali su nasprejane polumetarske frizure, *make-up*, kožne *outfite* i sladunjavački *rock*-zvuk. Ogromnu ulogu u promoviranju *underground*-meta u imale su razne kompilacije tek rođenih bandova, od kojih je među važnijim kompilacijama bila ona Briana Slagela (utemeljitelj Metal Blade recordsa i najvažnija osoba za razvoj metala osamdesetih u Americi i Kanadi) pod nazivom "Metal massacre". Sve je to kulminiralo fenomenalnim izdanjima: *Metallica* i njihov debi "Kill 'em all", *Slayer* "Show no mercy", *Anvil* "Metal on metal", *Jag Panzer* "Ample destruction", *Heir Apparent* "Graceful inheritance", *Queensryche* "The warning", *Fates Warning* "Awaking the guardian", *Savatage* "Hall of the mountain king", *Megadeth* "Peace sells...but who is buying", *Metal Church* "Metal church", *Virgin Steel* "Noble savage" i još mnoge dobre grupe i albumi od kojih kao posebne možemo izdvajati *Manowar*, bend osnovan od strane Black Sabbathovog roadia, Joe DiMaija, dok četvorka u prvoj polovini osamdesetih izdaje "Battle hymns" na kojem se već nazire njihovo buduće kretanje, dok im "Hail to England" donosi svjetsku popularnost.

Početni zvuk *heavy-metala* počeo se mijenjati. Američke grupe težile su bržem ritmu, nekontroliranim solo-ispadima, tzv. *staccato riffs* i agresivnijim vokalima. Rođen je *trash-metal* uz koji je usko vezan pojam *speed-metal*. Predstavnici takve vrste metala su *Metallica*, *Anthrax*, *Exodus*, *Testament*, *Vio-Lence*, *Megadeth*, *Death Angel*, *Forbiden*, *Heathen*, *Flotsam and Jetsam*, *Annihilator* te tri *trash*-legende *Kreator*, *Sodom* i *Destruction*, a tu su još i *Tankard*.

Tako je prva polovica osamdesetih bila pod vodstvom Velike Britanije i NWoBHM-a, i diljem svijeta osnivaju se prve rock i metal-grupe. Posavljuju se i korjeni death-metala djelovanjem skupine Possessed.

Prije nego krenemo na death-metal, moramo spomenuti Nijemce Helloween koji su postavili temelje melodičnog power-metala.

Kao što je već spomenuto, osnivači death-metala su Possessed. Death-metal je agresivan stil koji se sastoji od žestokog i veoma brzog bubnjarskog ritma, jednostavnih jednožičanih riffova i grubog, nerazumljivog vokala. Predstavnici death-metala su: **Autopsy** ("Severe survival") i **Cynic** ("Cynic", uz Death, u početku najviši stupanj tehničke perfekcije). Moramo spomenuti Floridsku scenu koja se smatrala najjačom na svijetu: zvijezde death-metala - **Morbid Angel** ("Altars of madness"), **Obituary** ("Cause of death"), bezbožnici **Deicide** ("Legion") i **Malevolent Creation** ("Retribution"). Tu su još mnoge istinske zvijezde death-metala: **Cannibal Corpse** ("Tomb of the mutilated") i **Suffocation** ("Effigy of the forgotten") koji je uz **Immolation** ("Dawn of possession") začetnik raznih varijacija death-metala. Ni Europa nije bila poštedena death-metal booma - u Švedskoj su osnovani **Entombed** (koji svojim albumom "Left hand path" stvaraju karakterističan švedski zvuk gitara), raspadom grupe **Carnage** (jedini album "Dark recollections") stvaraju se zvijezde **Carcass** (Englezi) i **Dismember** ("Like an everflowing stream"), dok djeluju još **Unleashed** ("Accross the open sea") i **Grave** ("You'll never see..."), a ubrzo se osniva **Hypocrisy** koji izdaje svojim prvi album "Penetralia" i **Edge of Sanity** ("The spectral sorrows"). Ostale zemlje: Austrija - **Pungent Stench** (koji su upotrebljavali različite nemetal-elemente u svojoj glazbi: "For God your soul...for me your flesh") i **Disharmonic Orchestra** ("Expositionsprophylaxe"); Nizozemska - **Gorefest** ("False"), **Sinister** ("Diabolical summoning") i **Asphyx** ("The rack"); Finska - **Amorphis** (mnogo folklornih elemenata; "Tales from the thousand lakes") i **Sentenced** ("North from here"); Kanada - **Kataklysm** ("Temple of knowledge"); **Cryptopsy** (Whisper supremacy); Njemačka - **Morgoth** ("Cursed"); Poljska - kao što se vidi iz prijašnjih redaka,

metal nije nikada bio velika stvar Istočne Europe, prvenstveno jer zapadna glazbena industrija nije bila okrenuta na to područje, ali i tamo se svirao odličan death-metal. Dosta je spomenuti fenomenalnu grupu **Vader** ("De profundis", koja je i danas zvijezda death-metala i ima u svojim redovima najbržeg svjetskog bubnjara, Doca) i Cehe **Krabathor** ("Orthodox"). Dakle, death-metal je oko devedesetih proživiljavao svoj vrhunac kada su mnogi bendovi sletjeli, čak i u službene top-ljestvice među rock i pop-postave. Dijelom zbog umjetničkog sazrijevanja, ali i dijelom zbog komercijalizacije, neke grupe napuštaju izvorni death-metal zvuk i počinju graničiti s drugim stilovima, ali to ne znači da gube na kvaliteti!

Uz death-metal, još jedan stil metala ulazi u krajnosti izražavanja agresije – **black-metal**. Kontroverzni pravac nastaje na temeljima spomenutih grupa Venom, Celtic Frost i Bathory koje ih prvenstveno

inspiriraju kroz tekstualnu stranu (sotoinizam, spiritizam, magija, ali i magija netaknute prirode), dok manje kroz glazbu, koju sami razvijaju. Početkom devedesetih, black-metal je u svojim počecima prvenstveno vezan uz Skandinaviju, preciznije Norvešku gdje se kao nezaobilazna trojka spominju: **Mayhem** ("De mysteriis dom sathanas"), **Burzum** ("Burzum") i **Darkthrone** ("A blaze in the northern sky"). Voda Mayhema, pod pseudonimom Euronymous, također vodi tajnu organizaciju 'Crni krug' koja se terorističkim akcijama (paljenje crkava) bori protiv kršćanstva, ali i protiv nekih bendova koje nisu smatrali dovoljno 'evil' (Paradise Lost, Therion).

Stvari su kulminirale kada je vođa grupe Burzum, Varg Vikernes okrutno ubio Euronymousa jer je htio preuzeti vodstvo nad krugom i zbog neriješenih poslova oko izdavanja Burzumova albuma (Burzum je bio pod Euronymousovom izdavačkom kućom). Vikernes je osuđen na 23 godine zatvora i od tada više ne djeluje 'Crni krug'.

Kakav zvuk uobličuje black-metal? Agresivnu glazbu kroz karakteristične riffove, blastbeatove i kriješteće vokale, uz koju su gotovo u potpunosti izbačene solo-dionice pojedinih instrumenata, dok je karakteristično prepoznatljiv *image - corpse paint*. Oblici black-metala: primitivni black-metal (zastupaju grupe Darkthrone, **Gorgoroth**, **Khlod** koje se zasnivaju na namjerno lošoj produkciji, koja dočarava grubost glazbe, i jednostavnoj glazbi), viking-metal (Enslaved, ima više veze s tekstovima nego s glazbom), dark-metal (**Aeternus**, više atmosferičnija glazba), black-gothic metal (Cradle of Filth, Dimmu Borgir, Limbonic Art, spoj black-metala najčešće samo kroz vokale i glazbe koja zna često graničiti s thrashom, heavy-metalom i gothicom), black-death metal (Dissection, Naglfar) itd. Jednako što je mučilo death-metal, pogađa i black: mnogo nekvalitetnih grupa i malih underground-izdavačkih kuća koje svakakav šrot izbacuju na tržiste. Također, mnoge grupe su našle svoj karakterističan izričaj: Emperor progresivni black-metal (fenomenalni "Prometheus"), Enslaved u atmosferičnijem metalu ("Monumension"), Satyricon u podsta hladnim, industrial-zvukovima ("Rebel extravaganza") itd. Black-metal je čak pronašao svoj put u svjetske top-ljestvice i to većinom one grupe koje su imale potporu većih diskografskih kuća.

Polako dolazimo do današnjeg vremena. Što karakterizira metal danas? Uz situ premoć heavy/power-metala, možemo reći da gotovo svi stilovi imaju interesantne zastupnike i drže svoj stil živim. Preletimo kratko: sad već gotovo starci NWoBHM-a još uvek djeluju - Iron Maiden se vraća u srca fanova (i na top-ljestvice) ponovnim ujedinjenjem s Bruceom Dickinsonom ("Brave new world") i naravno pune hale. Mišljenja oko Judas Priest su podijeljena - svi se slažu da je pjevač Tim Owens prava zamjena za Rob Halforda (koji se nakon eksperimentalnih albuma solo-karijere

vraća metalu albumom simboličnog imena ("Ressurection"), ali neki ne prihvaćaju njihov modernizirani zvuk ("Jugulator", "Demolition"); i Saxon je još uвijek tu i konstantno svira ono što najbolje zna – heavy-metal ("Killing ground"); prvi pjevač Maidena - **Paul Di'Anno** nije uspio napraviti uspješnu solo-karijeru (grupa **Killers**), ali uspješno živi na staroj slavi dok s druge strane **Dickinson** ima uspješne solo-albume iza sebe ("Accident of birth", "Chemical wedding"). Nu-metal prvenstveno je vezan uz mlađu generaciju koja je nezadovoljna načinom života i općenito stanjem u svijetu. Nu (neo) metal razvio se na temeljima koje su

postavile grupe **Rage Against the Machine** ("Rage against the machine"), **Fear Factory** ("Demanufacture"), **Tool** ("Aenima") i **Machine Head** ("Burn my eyes"). Kao pretodnike ovog žanra kojeg karakteriziraju žestoke gitare, agresivni i melodični vokali i mnogo histeriziranja i granica s hip-hopom i miksanjem navodimo **Korn** ("Life is peachy"), **Limp Bizkit** ("Significant other"), **Linkin Park** ("Hybrid theory", najprodavaniji album u Americi 2001. godine), **Papa Roach** ("Infest"), **Slipknot** ("Iowa"), **System of a Down** ("Toxicity") i **Mudvayne**, **Static-X**, **(hed)P.E.**, **Disturbed** itd. I **grunge** prolazi svoju fazu obnove djelovanjem

megapopularnih grupa kao sto su **Creed** ("Human clay"), **Nickelback** ("Silver side up"), **Staind** ("Break the cycle"), **Tantric** ("Tantric") itd. Kao što se vidi iz priloženog, metal i rock-glazba ima danas mnogo toga dobrog za ponuditi. Međutim, situacija nije tako svjetla i u stvarnosti. Metal i rock je, ako gledamo usporedno s ostalim svjetskim glazbenim prvcima, debelo u *undergroundu*, i iako ima kvalitetniju glazbu, ne može im konkurrirati.

Napisala: Ivona Postružin, 4.rta

RAZGOVOR S ROCK-BANDOM CENZURA

"Rock nikada nije umro"

Kako bismo vas što više i bolji upoznala s ovom subkulturnom i uveli u njihov svijet, intervjujrali samo dugoselski rock-bend – Cenzuru u kojem sviraju i naši učenici

Kakvu vrstu glazbe svirate?

Što sviramo? Nekakav progresivni autorski punk rock ili pravljenje buke.

Otkuda ime Cenzura? Tko je smislio ime?

To je nekako maglovito svima iz benda. Ime je nastalo prije kojih godinu i pol, nakon velike količine popijenog alkohola, tako da se samo pojавilo zapisano na papiru sljedeće jutro... A samo ime predstavlja ironiju prema državi koja ograničava slobodu govora u praktički svima medijima danas - TV, glazba, novine...

Svirate li svoju glazbu ili obrade?

Sviramo i obrade drugih bendova, no uglavnom radimo autorske pjesme i pripremamo se za snimanje prvog albuma.

Opa, prvi album. Recite nam ukratko nešto o tome. Hoće li biti kakva promocija albuma?

Prvi album...Dakle, u svakom slučaju ove godine ga snimamo, snimanje i izdavač već su osigurani. Trenutno radimo na nekoliko novih pjesama i doradujemo ih. A promocije će naravno biti, dogovaramo turneu po cijeloj regiji za promociju albuma, znači motorijade, festivali itd. Nećete nas moći izbjegći.

Imate li nekog uzora koji vas inspirira za stvaranje vaše glazbe?

Ne znamo s kojim bendom nas mogu usporediti. Teško je usporediti našu glazbu s drugim bendovima. Nekoliko bendova

Od koliko članova se sastoji bend?

Bend se sastoji od pet članova. Bubnjar je Filip Copić, Matija Vrabec a.k.a bradati panker je vokal, ritam gitara Leon Viličić, lead-gitaru svira Robert Sokol, a bas-gitaru Damijan Rusan.

Svirate li svoju glazbu ili obrade?

koje volimo su The Buzzcocks, Hladno Pivo, KUD Idijoti, Nirvana, ritam gitara sluša death-metal, basista indie rock... Naša glazba je kombinacija svega toga plus naš stih.

Mnogi ljudi imaju predrasude o takvoj glazbi, izgledu i stilu života. Što misle vaši roditelji i kakav je vaš pogled na te predrasude?

Naši roditelji nemaju ništa protiv, no znamo ljude koje jednostavno živcira što si drukčiji od njih. Mislimo da svatko ima pravo biti kakav želi, no problem je što je mentalitet naših ljudi negativan prema alternativnoj glazbi i alternativcima, primjer Luka Ritz.

Što mislite o hrvatskoj rock-sceni? Napreduje li? Puno ljudi govori kako je pravi rock odavno mrtav...

Mislimo da nas uskoro očekuje novi val genijalnih rock bendova. Zapravo, već se događa. Bendovi tipa Offside, Diskurz, Erotic Biljan & His Heretics, koji su stvarno kvalitetni, već polako dolaze do mainstream-publike i bendovi koji će doći u sljedećih godinu, dvije će obilježiti ovo desetljeće. Rock nikad nije umro, samo se pojavljivao u drugačijim oblicima. 80-ih je vladao novi val, 90-e je obilježila fiju briju rock scena, danas je scena nažalost obilježena turbofolkom, no čini mi se da će ovu obilježiti potpuno nova punk-rock scena.

Razgovarala: Ivona Postružin, 4.rta

Fotografije: Ivona Postružin, 4.rta

PIERCING

Piercing je način na koji neki ljudi ukrašavaju svoje tijelo. Učenici često ukrašavaju svoje tijelo piercingom, pa donosimo korisne savjete na koje trebaju obratiti pozornost

Piercing se može staviti na različite dijelove tijela, kao što su ušna resica, tragus, nosnica, septum, usnica, obraz, obrva, jezik, bradavica, pupak. Nakon svakog bušenja postoji period u kojem rana zarastra. Prije samog bušenja, najmanje dva sata prije treba pojesti obilan obrok, ne smije se doći neispavan, umoran. Nedostatak energije izazvan glađu može do-

vesti do jače boli, trzaja, veće osjetljivosti, pa čak i nesvjestice. Najmanje 24 sata prije piercinga ne smije se konzumirati alkohol, opojna sredstva i većina lijekova. Nakon piercinga mjesto piercinc-

ga mora se ispirati dva puta dnevno uz odgovarajuću tekućinu. U Hrvatskoj piercing mogu staviti sve osobe starije od osamnaest godina, a one mlađe od osamnaest moraju doći u pravnji roditelja koji mora dati svoj pristanak. Materijali koji smiju ići na tijelo su kirurški čelik implatancijske gradacije, titan i taljeno staklo bez olova, polirana bronca te neke vrste silikona, plastike i akrila koje su odabранe za medicinsku ugradnju. Prije piercinga treba upozoriti ako bolujete od nekih bolesti, npr. bolesti srca ili nekih kroničnih bolesti.

Napisala: Žaklina Sugović, 4.rta

TETOVAŽA

Tetoviranje je ukrašavanje tijela. Pri spomenu ovoga pojma nekima se pojavi osmijeh na lice, a neki se namrgode

Tetovaže imaju dugu i zanimljivu povijest koja seže u same početke civiliziranog čovječanstva. Tako, na primjer, u najstarijim arheološkim tragovima, stariim 12 000 godina, tijelo nađeno u Alpama iscrtano je tetovažama. Gotovo svaka veća kultura poznavala je i umijeće tetoviranja. Tetovaža dolazi od Engleske riječi „tattoo“ koja je prilično modernog datuma. Prvi put je zabilježena u brodskom dnevniku kapetana Jamesa Cooka 1796. Riječ je potekla od polinezijске riječi tatu, što znači „udariti“.

Suvremena mašinica za tetoviranje je izumljena i patentirana tijekom viktorijanske ere, i do danas je tek neznatno izmijenjena.

Neke su kulture koristile tetovaže kao oblik označavanja pripadnosti obiteljima ili plemenima. Drugi su na taj način obilježavali kriminalce i izdajnike. Jedna

od najpoznatijih upotrebljavanja tetovaže je kineski običaj označavanja prijstupnika trima linijama na čelu. Danas primjerice Japansko udruženje organiziranog kriminala Yakuza tradicionalno koristi potpunu prekrivenost tijela tetovažama. U SAD-u ulične bande koriste tetovaže kao znak prepoznavanja. Danas

je tetoviranje popularno među mladima, a razlozi tetoviranja su različiti. Mnogi to rade da bi jednostavno ukrasili svoje tijelo. U nekim dijelovima povijesti tetoviranje se koristilo i u svrhu liječenja ili sprječavanja bolesti jer jača imuni sistem organizma, obzirom da stvara antitijela u periodu zacjeljivanja rane na tetoviranom mjestu, a tijekom cijelog života povišena je razina antitijela zbog boje koja se nalazi ispod kože. Oprema za tetoviranje dijeli se u tri dijela: potrošni materijal za jednokratnu upotrebu, instrumenti koji se steriliziraju, naprave koje se izoliraju nepropusnom pvc-folijom.

Boje koje se koriste, bazirane su uglavnom na stabilnim oksidima neotrovnih metala ili na čistom ugljiku, a odobrene su od FDA (Food and Drugs Administration). Najrašireniji stilovi tetoviranja su: Tribal, Viking, Celtic, New School, Biomehanika, Haida, Fantasy, Japanski, Tradicional.

Napisala: Jelena Alimaskoski, 4.rta

Preporuke knjiga

• Sophie Kinsella: Sjećaš me se?

Lexi se nakon prometne nesreće budi u bolnici. Zbog ozljede glave izgubila je pamćenje i ne sjeća se ničega iz proteklih tri godine. Liječnici joj kažu da boluje od retrogradne amnezije i da ne mogu procijeniti kada će joj se vratiti pamćenje. Zaprepasti se kad shvati koliko joj se život promijenio - udana je za prezgodnog muškarca, napredovala je na poslu, i na papiru njen život izgleda savršeno. I fizički se preobrazila: ima savršene zube, prekrasnu kosu i u odličnoj je formi. Lexi se iz dvadesetpetogodišnjakinje, koja je radila u uredu, transformirala u uspješnu poslovnu ženu. Ima vlastitu pomoćnicu, živi u ultramodernom stanu opremljenom najsuvremenijom tehnologijom, više ne jede ugljikohidrate i ima prijateljice iz visokog društva. Ipak, polako počinje shvaćati da stvari i nisu baš toliko prekrasne kakvima su se činile na početku. Njene najbliže prijateljice udaljile su se od nje. A ni njen muž Eric ne djeluje kao njen tip muškarca, posebno kad se u njenom životu pojavi privlačni arhitekt Jon i oda joj šokantnu tajnu. Lexi polako shvaća da je njen novi život prepun spletki i tajni, a uz sve to muči je pitanje hoće li joj se pamćenje vratiti i što će se dogoditi kada se vrati?

• Stephanie Mayer: Sumrak saga

Sumrak saga temelji se na događajima iz života Belle Swan, koja je zaljubljena u Edwarda Cullena, te događajima iz života njezina najboljeg prijatelja Jacoba. Saga se sastoji od četiri djela: Sumrak, Mladi mjesec, Pomrčina i Praskozorje. Iščekuje se i posljednji, peti dio.

• Jorge Bucay: Ispričat ču ti priču

Jorge Bucay slavni je argetinski terapeut i pisac koji u ovoj knjizi pokazuje što priča može. Glavni junak knjige Ispričat ču ti priču mladić je Demián koji dolazi psihoterapeutu Jorgeu, tražeći odgovore na pitanja koja si svaki mладac postavlja. Pričajući mu priče, od grčkih mitova preko japanskih parabola i učenja do priča europskih naroda i onih koje sam izmišlja, Jorge mu pomaže da upozna sebe i prevlada svoje predrasude. Iako pokazuje da život nije jednostavan, već naprotiv vrlo komplikiran, knjiga Ispričat ču ti priču prepuna je optimizma. Jorge Bucay otkriva da je pripovijedanje najjači i najbolji lijek za sve, da bez govoru nema čovjeka i da bez komunikacije nema ljudskog društva.

• Cecilia Ahern: Na kraju duge

Autorica bestselera P.S. volim te donosi čaroban roman o dvoje prijatelja iz djetinjstva s kojima se sudbina ne prestaje poigravati. Još kao nestasnja djeca, pa i kao buntovni tinejdžeri, Rosie i Alex ostaju jedno uz drugo u dobru i zlu. No spletom okolnosti Alex, kao tinejdžer, s obitelji zauvijek odlazi u Ameriku. Rosie je bez njega izgubljena, te se odluči preseliti u Boston k njemu, no u međuvremenu primi vijest koja joj zauvijek promijeni život, te ostaje u Irskoj. Njihova povezanost pomaže im prebroditi životne uspone i padove, ali nijedno od njih ne zna može li njihovo prijateljstvo preživjeti godine i kilometre - i nove veze. Rosie se negdje duboko u sebi pita bi li možda trebali biti nešto više od prijatelja. Sve ih vrijeme razdvajaju nesporazumi, okolnosti i obična zla sreća, a kad im se ukaže posljednja prilika - hoće li sve staviti na kocku u ime istinske ljubavi? Alex i Rosie naučit će da je sudbina čudna stvar i da ih nije spremna ostaviti na miru.

Napisala: Marija Dujmović, 3.og

Predstava zločin i kazna

“... Ja sam ubojica ...”

U sklopu 24. Gavellinih večeri, u zagrebačkom je HNK-u održana predstava "Zločin i kazna" redatelja Aleksandra Ogarjova prema romanu Fjodora Mihajlovića Dostojevskog i novom prijevodu Nile Kuzmanić Svetе.

Specifičnost u ovoj predstavi bili su njezini izvođači, a to su glumci Splitskog narodnog kazališta. Naši su je učenici trećih i četvrtih razreda gledali 25. listopada 2009. godine.

Uživajući u predstavi čiji su glavni glumci Mijo Jurišić, u ulozi Rodiona Romanovića Raskoljnikova, Trpimir Jurkić, u ulozi Porfirija Petrovića, te Andrea Mladinić, koja je glumila Sofju Semjonovnu Marmeladovu, i Mirjana Donadini, kao Aljona Ivanovna, učenicima je vrijeme

vrlo brzo prošlo, a zahvaljujući i pauzi od petnaestak minuta. Predstava prikazuje hladnokrvno ubojstvo stare lihvarice i njezine sestre, nakon čega slijedi borba glavnoga sa samim sobom te mučenje oko priznanja ubojstva.

Zagrebačko Hrvatsko narodno kazalište bilo je puno te su naši učenici bili smješteni na balkonu čime nisu svi bili jedna-

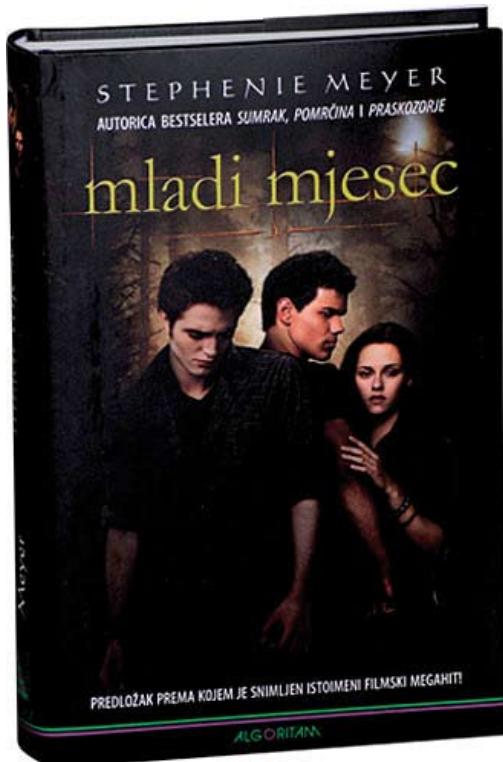
ko oduševljeni jer pojedini učenici nisu mogli vidjeti kompletну scenografiju te samim time ni predstavu. A što se tiče scenografije, svi su imali isto mišljenje. Bilo je mnogo efektnih scena koje će svi-ma ostati u sjećanju.

Iako je predstava trajala gotovo tri sata, učenici su bili oduševljeni te su izvođače nagradili višeminutnim pljeskom. Oduševljenje je bilo još i veće nakon što su učenici saznali da će ova predstava nastupiti na 10. međunarodnom festivalu "Fjodor Volkov" u Jaroslavu u Rusiji.

Većini je učenika ovo bio prvi posjet HNK-u, a gotovo svima je bilo drago što su imali priliku gledati predstavu u vrhunskoj izvedbi te se na taj način pobliže upoznati s vrhunskim djelom svjetskog realizma.

Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og

Mladi mjesec

NAKON FILMSKE adaptacije Sumraka koji je zaradio više od 350 milijuna dolara, otvorena su vrata novom nastavku, Mladom mjesecu. Film donekle prati radnju knjige. Iako bi mnogi rekli - nema do knjige, film je dobro napravljen i gotovo da se može usporediti s njom. Kao i u knjizi prema kojoj je snimljen, film odvodi Bellinu i Edwardovu vezu na napetiju i opasniju razinu, te otkriva sukob koji će tijekom filma progoniti Bellu: drevni sukob između plemena Quileute i vam-pira, koji se odigrava između Bellinog najboljeg prijatelja, Jacoba Blacka, i njezine ljubavi, Edwarda Cullena. Režiju filmova iz serijala "Sumrak" preuzeo je novi redatelj, Chris Weitz. Redatelj se navodno redovito konzultirao s autoricom, pa čak i oko najmanjih detaљa. Iako tako kaže, mnogo događaja iz knjige je izbačeno, ili izmijenjeno. Svatko tko je pročitao knjigu tvrditi će isto.

Film Mladi Mjesec obilježava i prvo pojavljivanje Voltura, vampirske "kraljevske loze" i velike sile u budućnosti sage. Budući su stoljećima stari i nezamislivo moćni, oni donose te provode zakone među vampirima. Vođa grupe je Aro kojega glumi Michael Sheen kojem ovaj svijet nije stranjer je u filmskom serijalu "Underworld" igrao vukodlaka kojega su zarobili vampiri. Iako su svi Volturi stravični, vjerojatno je od njih najstrašnija Jane, vampirica slatkoga lica i nedužnoga izgleda, koja svojom voljom može nanijeti bol. Nju igra mlada Dakota Fanning koja nikad prije nije igrala zlikovku, no u ovom filmu dobila je i tu priliku.

Za razliku od Sumraka, Mladi Mjesec upoznaje Edwarda (Robert Pattison) i Bellu (Kristen Stewart) s činjenicom da njihova veza napreduje, s predanošću koju imaju jedno za drugo te sa stvarnim prijetnjama koje iz toga proizlaze. Kada napusti Bellu, Edward je ostavlja beživotnu, a njega ubija razdvojenost od nje.

Film otvara Bella koja postaje sve više svjesna svojih godina i smrtnosti, i to je pričće. Najviše se boji toga da će je Edward napustiti, što on i učini. Bella pada u duboku depresiju i ne može se pomiriti s time, sve dok u njen život ponovo ne uđe Jacob, prijatelj koji će joj pomoći prebroditi najteže dane. Tijekom vremena Bella shvaća da je razvila dvije potpuno različite veze s muškarcima. Edward je ono što joj treba, daje joj ravnotežu, a istovremeno je preteška i prehladna osoba. Jacob je njegova čista suprotnost. On je opušten, zanimljiv, pristupačan i zabavan, te iz nje izvlači najbolje.

Na internetu se, u sklopu filma pojava velika debata između Jacobovog i Edwardovog tima. "Glumac Taylor Lautner je pomogao stvaranju Jacobovog tima. Kojem timu netko pripada, ovisi o tipu koji zanima neku osobu. Da pripadam nekome timu, to bi vjerojatno bio Jacobov tim. To bi bio moj stil. Ako vjerujete da s nekim možete imati pravo prijateljstvo, a zatim se zaljubiti u tu osobu, onda biste trebali biti u Jacobovom timu. Međutim, ako vjerujete u ljubav na prvi pogled i u tajanstvene dečke, onda se pridružite Edwardovom timu." (Stephanie Mayer)

Robert Pattison izjavio je pak da je impresioniran redateljevim shvaćanjem svijeta "Sumraka". "Sumrak je imao sretan kraj", kaže glumac. "Bella i Edward su ostali zajedno i uspjeli su poraziti svoje neprijatelje. U novom filmu stvarnost zakuca na vrata. Oni se suočavaju s činjenicom da njihova veza napreduje, s predanošću koju imaju jedno za drugo te sa stvarnim prijetnjama koje iz toga proizlaze. Kada napusti Bellu, Edward je ostavlja beživotnu, a njega ubija razdvojenost od nje zato što su postali ovisni jedno o drugome. Budući smo već igrali ove uloge, Kristen i ja smo zamislili kako bi se ti likovi trebali razvijati kroz cijelu seriju", nastavlja Pattinson. "Chris je imao razumijevanja za to. Ali i on je došao s jako puno dobrih ideja i dobro je istražio materijal kako bi ih opravdao."

Film Mladi Mjesec definitivno je film koji želite pogledati. Ukoliko ste shvatili da ste veliki fan Sumrak sage, definitivno nakon filma pročitajte knjigu. Tek tada ćete se iskreno zaljubiti u ovu lijepu ljubavnu priču nadahnutu vampirima i vukodlacima.

Napisala: Marija Dujmović, 3.og

MALI, ZLATNI,

Brojni su učenici zaluđeni crvenim tepihom i glamurom kojim on odiše. Iz tog se razloga ekipa novinarske radionice odlučila pozabaviti najglamuroznijom nagradom koju je moguće dobiti u filmskoj industriji, a to je Oscar

Oscara svake godine dodjeljuje Akademija filmskih umjetnosti i znanosti (AMPAS) kako bi se odala počast izvrsnosti profesionalaca u filmskoj industriji, uključujući redatelje, producente i scenariste Oscar ili službeno Academy Award of Merit (Oscar za zasluge) najprestižnija je nagrada u filmskoj umjetnosti. Izrađena je od pozlaćenog britanija i stoji na crnoj metalnoj podlozi. Visoka je 34 centimetra, teži 3,85 kilograma, a prikazuje vitezu u art-deco stilu koji drži križarski mač i stoji na vrpcu filma s pet žbica. Svaka od pet žbica predstavlja originalne grane Akademije: glumce, scenariste, redatelje, producente i tehničare.

POVIJEST KIPIĆA

Cedric Gibbons, jedan od originalnih članova Akademije, nadzirao je dizajn nagradnog trofeja isprintavši dizajn na svitku. No trebao mu je model koji bi pozirao za statuu te ga je njegova supruga upoznala s meksičkim glumcem Emiliom 'El Indiom' Fernandezom. Isprva Fernandez nije bio oduševljen idejom, ali su ga na kraju ipak nagovorili da pozira gol kako bi se kreirao Oscar.

Originalni kalup je izliven u ljevaonici C. W. Shumway & Sons u Bataviji u Illinoisu davne 1928. godine. Svake

se godine izradi 40-ak statua Oscara u Chicagu kod R. S. Owensa. Ukoliko se ne uspije izliti statua koja ne odgovara strogim standardima, ona se razrezuje napolia i topi. Tijekom Drugog svjetskog rata Oscari su bili izrađivani od gipsa, a po završetku rata su zamjenjeni zlatnim statuama.

DODJELA OSCARA

Svečanost dodjele Oscara spada među najstarije, najpoznatije, najprestižnije i najgledanije spektakle u svijetu. Prva dodjela Oscara održana je u četvrtak 16. svibnja 1929. u Hotelu Roosevelt u Hollywoodu, a nagrade su se dodjeljivale filmovima iz prethodne dvije godine. Glumica Anita Page je jedina živa poznata osoba koja je prisustvovala toj svečanosti. Posljednja dodjela Oscara održana je u Kodak Theatreu u Los Angelesu 22. veljače 2009. godine.

Glavne nagrade su prezentirane u televizijskom prijenosu, obično u veljači ili ožujku nakon relevantne kalendarске godine, a šest tjedana nakon objave nominiranih. To je svečanost u kojoj pozvani gosti prolaze crvenim tepihom u kreacijama najpoznatijih modnih dizajnera, dok se glazbenici obično ne pokoravaju ovom običaju. Izvođači koji su nominirani za najbolju originalnu glazbu izvode te pjesme uživo na svečanosti dodjele, a činjenica da nastupaju obično se koristi kako bi se promovirao

televizijski prijenos. Akademija je nekoliko godina tvrdila kako prijenos ima milijarde gledatelja u svijetu, ali to nikad nije službeno potvrđeno od nezavisnih izvora.

Dodjela je na televiziji prvi puta prenošena 1953. godine na NBC-u. Nakon što su više od šezdeset godina svečanosti održavane u ožujku ili početkom travnja, premještene su na kraj veljače, odnosno početak ožujka počevši s tim običajem 2004. Jedan od razloga bilo je povećanje gledanosti, ali i sveučilišno košarkaško prvenstvo, što bi se odrazило na publiku koja gleda Oscare. Dodjele Oscara osvojile su najviše Emmyja u povijesti, s 38 pobjeda i 167 nominacija.

GLEDANOST

Brojni kritičari su istaknuli da prijenos svečanosti dodjele Oscara ima zanimljivu povijest neobičnih uspona i padova. 1998. godine je više od 57 milijuna gledatelja pratilo prijenos kada je trijumfirao film Titanic s rekordnim brojem osvojenih kipića, čak 11. No ipak, najveća je gledanost zabilježena na 42. dodjeli Oscara, 1970. godine, koja je privukla 43,4% kućanstava. Tada je za najbolji film proglašen Ponoćni kauboj. Zaključuje se da je gledanost veća kada su komercijalni hitovi bili favoriti za najbolji film. Suprotno tome, svečanosti na kojima su glavni favoriti bili filmovi koji su lošije prošli u kinima su imale manju

ČAROBNI KIPIĆ

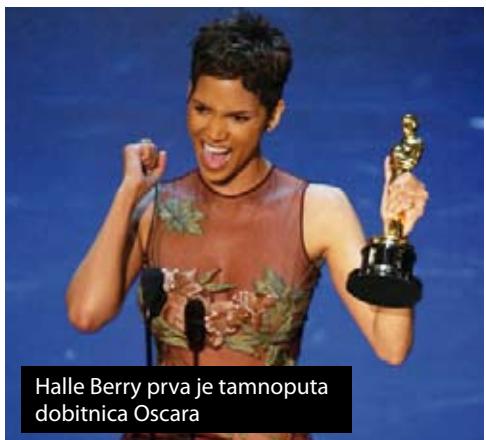
gledanost. Rekordno najniža gledanost bila je 2008. godine koju je pratilo svega 31 milijuna gledatelja, a najbolji film te godine je bio *Nema zemlje za starce*.

NOMINACIJE

Danas se film mora početi prikazivati u prethodnoj kalendarskoj godini, od ponoći 1. siječnja do 31. prosinca po vremenu kruga Los Angeles ukoliko želi steći nominaciju za Oscar. Drugo pravilo kaže da film mora biti dugometražni, odnosno minimalno 40 minuta, osim za nagrade za kratke filmove. Također, film mora postojati na filmskoj vrpcu od 35 ili 70 mm, 24 slike/sek. ili 48 slika/sek. u rezoluciji ne manjoj od 1280x720.

Film Milijunaš s ulice dobio je 2008. godine čak osam Oscara

Halle Berry prva je tamnoputa dobitnica Oscara

Švi članovi Akademije mogu nominirati filmove u pojedinim kategorijama te svi glasuju. Pobjednici se biraju u drugom krugu glasovanja u kojem ponovno svi članovi Akademije glasuju u svim kategorijama, uključujući najbolji film.

NAJPOZNATIJE KATEGORIJE

Najpoznatije kategorije su zasigurno Oscari za zasluge koji se dijele na nagrade za produkciju, glumu, tehničku produkciju, zvučne i vizualne efekte, glazbu, kostime i šminku itd. Nagrada koja ima najveću vrijednost je nagrada za najbolji film. Cijenjene su i nagrade za najboljeg glumca i glumicu te za najbolju sporednu mušku i žensku ulogu.

Od umirovljenih kategorija, odnosno onih koje se više ne prikazuju, najpoznatije su sljedeće: najbolji ispis titlova (samo 1927./1928.), najbolja originalna priča (1927.-1956.), najbolja plesna režija (1935.-1937.), najbolji redatelj komedije (samo 1928.), najbolji pomoćnik redatelja (1933.-1937.) i dječji Oscar (1934.-1960.).

Nagrade u specijalnim kategorijama izglasavaju specijalni odbori, a ne članovi Akademije u cijelosti, ali dobitnik nagrade može odbiti ponudu. To su: Oscar za životno djelo, Oscar za specijalna postignuća, Oscar za znanstvena ili tehnička postignuća, Nagrada Irving G. Thalberg Memorial, Humanitarna nagrada Jean Hersholt i Nagrada Gordon E. Sawyer.

Predložene kategorije, koje nisu prihvaćene su za najbolji casting, najbolju koordinaciju kaskaderstva te za najbolji dizajn titlova. O predloženim kategorijama raspravlja odbor guvernera koji se sastaje svake godine. Ove će se godine dodjela prestižnih nagrada Oscar održati u ožujku, pa svima toplo preporučamo uživanje u jednom od najgledanijih događaja u godini.

ZANIMLJIVOSTI

- Zaključno sa 79. dodjelom Oscara, 847 članova (bivših i sadašnjih) Ceha glumaca je bilo nominirano za Oscara (u svim kategorijama).
- Halle Berry je prva tamnoputa dobitnica Oscara.
- Filmskim studijima je strogo zabranjeno reklamiranje filmova tijekom prijenosa.

- Zaključno s 80. dodjelom Oscara održanom 2008., podijeljeno je ukupno 2696 Oscara. Ukupno 293 (različita) glumca su nagrađena glumačkim Oscarom (uključujući počasne i dječje nagrade).
- Kako su Oscari posljednjih godina postali popularniji, mnogi internetski portali se sve više zanimaju za utrku za Oscarima. Internetske stranice fokusiraju se na Oscarovsku "groznicu" i pozivaju čitatelje da tijekom godine nagadaju koji bi filmovi mogli biti izabrani.
- Dušan Vukotić je jedini Hrvat dobitnik Oscara i to za animirani film Surogat.

FILMOVI DOBITNICI NAJVIŠE OSCARA:

- Ben Hur (1959.) – 11 Oscara
Titanik (1998.) – 11 Oscara
Gospodar prstenova: Povratak kralja (2003.) – 11 Oscara
Zameo ih vjetar (1939.) – 10 Oscara
Priča sa zapadne strane (1961.) – 10 Oscara
Ghandi (1982.) – 9 Oscara
Posljednji kineski car (1987.) – 9 Oscara
Engleski pacijent (1997.) – 9 Oscara
Gigi (1958.) – 8 Oscara
Kabare (1972.) – 8 Oscara
Amadeus (1984.) – 8 Oscara
Milijunaš s ulice (2008.) – 8 Oscara

Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og

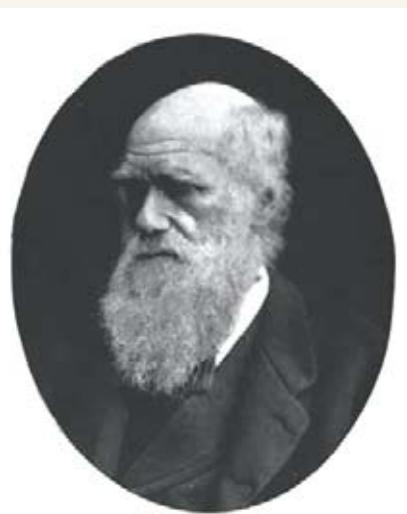
200 godina rođenja Charles Robert Darwin

„Kada izumru žene, pripitomit će mo neku drugu životinju“

PRETHODNA je godina obilježena obljetnicom rođenja jednog od najvećih znanstvenika u povijesti, Charlesa Roberta Darwina. Darwin je bio engleski prirodoslovac i znanstvenik te autor prve moderne teorije o evoluciji živih bića pomoću koncepta razvijanja svih životnih oblika procesom prirodne selekcije, koja je prema svom autoru dobila naziv darvinizam.

Darwin je rođen 12. veljače 1809. godine kao peto dijete engleske obitelji u kojoj je otac bio uspješni imućni liječnik, a djed Erasmus Darwin, također liječnik, koji je stekao svjetski ugled svojim poetičnim opisima prirodnog svijeta. Erasmus Darwin je prvi progovorio o evoluciji u epu u stihovima Zoonomija ili zakoni organskog života.

U rodnom gradu Shrewsburyju u elitnoj školi 1825. godine završio srednju školu te upisao medicinu i

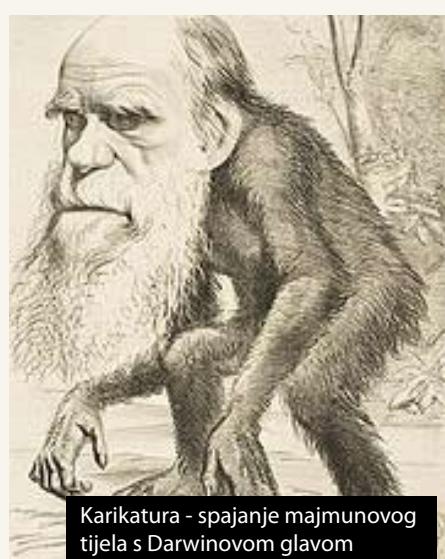
teologiju na sveučilištu u Edinburghu. Samo dvije godine kasnije Darwin je izbačen sa studija medicine i upisao se na Cambridge. Na tom je sveučilištu upoznao geologa Adama Sedgwicka i prirodoslovca Johna Henslowa. Nakon završenog studija na Cambridgeu 1831., sa samo 22 godine, Darwin se, uglavnom na Henslow nagovor, ukrcao na brod HMS Beagle i pridružio ekipi prirodoslovaca na znanstvenom putovanju po svijetu. Darwin je na tom putovanju dobio priliku da promatra geološke formacije koje su pronađene na različitim kontinentima i otocima, kao i velik broj fosila i organizama.

U svojim geološkim opservacijama Darwina je najviše impresionirao učinak koji su imale prirodne sile na Zemljinu površinu. U to je doba većina geologa zastupala teoriju kako su pojedine vrste životinjskog i biljnog svijeta nastajale neovisno jedna od druge, te da je svaka prošla kreacija uništена iznenadnom katastrofom, kao što je npr. potres ili svijanje Zemljine površine. Prema toj teoriji posljednja katastrofa bila je ona povezana s Noinom arkom, koja je izbrisala sve životne oblike osim onih koji su se ukrcali u arku. Ostali primjeri životnih oblika postali su fosili. Prema tom gledištu vrste, kreirane neovisno jedna od druge, nisu bile u mogućnosti mutirati što ih je činilo nepromjenjivim za sva vremena. Tu je teoriju izmijenio engleski geolog Charles Lyell u svojoj

knjizi Principi geologije. Dok je boravio na HSM Beagleu, Darwin je zaključio kako mnoga Lyellova zapažanja odgovaraju onome što je sam uočio, iako je također zamjetio kako se neki nalazi na koje je naišao kose s jednim dijelom gledišta koja je Lyell zastupao. Tako je, na primjer, zapazio da na otočju Galápagos postoji jedinstvena vrsta kornjača, američkog drozda i zeba koje su, unatoč tome što su blisko povezane, različite u strukturi i prehrabbenim navikama od otoka do otoka. Ta opažanja natjerala su Darwina da postavi pitanje je li moguće da postoje veze između različitih ali sličnih vrsta.

Nakon što se 1836. vratio u Englesku, svoje ideje o promjenjivosti vrsta objavio je u djelu Bilješke o transmutaciji vrsta (Notebooks on the Transmutation of Species). Dvije godine kasnije Darwin je načinio nacrt teorije evolucije putem prirodne selekcije. Naredna dva desetljeća Darwin je radio na ovoj teoriji i još nekim prirodnopovijesnim projektima. Godine 1839. se oženio svojom rođakinjom Emmom Wedgwood, a nešto kasnije se preselio na imanje Down House izvan Londona. Tamo je sa suprugom podizao desetero djece, od kojih je troje umrlo u ranom djetinству.

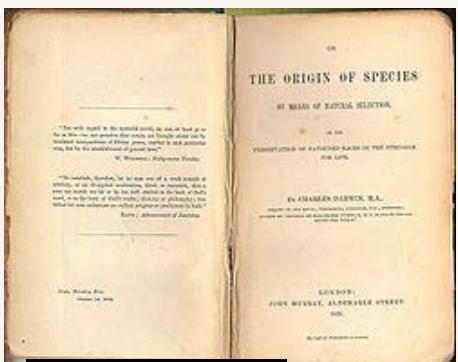
Darwin je svoju teoriju prvi puta objavio 1858. godine u novinama, istovremeno kada je to učinio i Alfred Russel Wallace, maldi prirodoslovac koji je nezavisno od Darwina došao do istog zaključka. Darwinova teorija je u cijelosti objavljenja 1859. godine pod naslovom Postanak vrsta (The Origin of Species). Knjiga koju su nazvali knjigom koja je šokirala svijet, prodala se u potpunosti već prvi dan te je naknadno tiskano još šest izdanja. Ubrzo su stigle prve reakcije na knjigu. Neki biolozi su sumnjali u Darwinovu teoriju te govorili da je ne može dokazati. Drugi su kritizirali Darwinovu koncepciju o razvijanju različitih vrsta iz jedne. Međutim najžešći napadi na Darwinovu teoriju nisu dolazili od znanstvenika već od strane crkvenih predstavnika. Oni su govorili da te-

Karikatura - spajanje majmunovog tijela s Darwinovom glavom

oriјa o prirodnoj selekciji poriče utjecaj Boga na stvaranje čovjeka i stavlja čovjeka na istu razinu sa životinjama.

Ostatak života Darwin je proveo proširujući različite aspekte problema koje je postavio u svom djelu. Važnost Darwinova rada prepoznali su njegovi suvremenici te je Darwin izbaran u Kraljevsko društvo 1839. godine i Francusku akademiju znanosti (1878.). Odana mu je počast i mjestom pokopa u Westminster opatiji, nakon što je 19. travnja 1882. preminuo u mjestu Downe.

Knjiga "Postanak vrsta"

VAŽNIJA DJELA:

- Bilješke o transmutaciji vrsta (Notebooks on the Transmutation of Species - 1836.)
  - Putovanje jednog prirodoslovca oko svijeta (Journal of Researches into the Natural History and Geology of the Countries Visited during the Voyage of H. M. S. Beagle Round the World, poznato pod nazivom The Voyage of the Beagle - 1839.)
  - Postanak vrsta putem prirodnog odabira ili očuvanje povlaštenih rasa u borbi za život (On the Origin of Species by Means of Natural Selection or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life - 1859)
  - Mijenjanje životinja i biljaka pri udomaćivanju (The Variation of Animals and Plants Under Domestication - 1868.)
  - Podrijetlo čovjeka i odabir ovisan o spolu (The Descent of Man and Selection in Relation to Sex - 1871.)
  - Izražavanje osjećaja u životinja i čovjeka (The Expression of the Emotions in Animals and Man - 1872.)

Charles Robert Darwin

Rođenje: 12. veljače 1809.,
Shrewsbury, Engleska

Smrt: 19. travnja 1882., Downe, Engleska

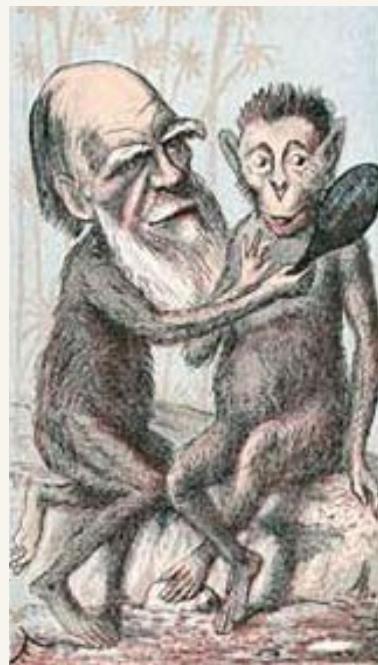
Polje: biologija, evolucija

Najznačajnije djelo: autor prve moderne teorije o evoluciji, koja je po niemu dobila i naziv darvinizam

Istaknute nagrade: Kraljevska medalja (1853.), Medalja Wollaston (1859.), Medalja Copley (1864.)

- Svećenstvo je podijeljeno reagiralo na ideju o "majmunskom podrijetlu čovjeka" – jedni su ga smatrali bogohulnim, drugi isticali njegovu genijalnost. Tako je izdavač vjerskih knjiga Charles Kingsley napisao: Puno je plemenitija misao da je Bog stvorio sustav i oblike koji su se sami nastavili razvijati, nego da je morao stalno popravljati svoje djelo.

- Najznačajniji poticaj Darwinovom istraživanju bile su životinje, i to ptice koje ne lete te sisavci u moru. To su bile enigme koje je on mogao objasniti samo postupnim razvojem i evolucijom.

Darwin je rekao:

- "Kada izumru žene pripotim
ćemo neku drugu životinju."
  - "Vrh izgleda kao da para nebo,
a put koji vodi do vrha nazvan je
istrajnošću."

O Darwinu je rečeno:

- "Neki su Darwina bukvalno shvatili pa od svakog majmuna očekuju da postane čovjek." - Alija Kapidžić (Alkapizmi)

Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og

Računalne igre u 2010.

1. Dragon Age
2. COD - Modern Warfare 2
3. Football Manager 2010
4. Gran turismo 5
5. Mafia 2 – Sandbox
6. Battlefield Vietnam
7. Command & Conquer 4
8. Mass Effect – RPG
9. Pro Evolution Soccer
10. Dead Rissing 2 – Horror TPS

Pet korisnih programa koji će vam uvelike olakšati vaš boravak pred računalom:

> **GOOGLE CROM** - preglednik koji povezuje minimalistički dizajn sa sofisticiranom tehnologijom za bržu, sigurniju i lakšu upotrebu weba.

> **EASY THUMBNAILS** - služi za promjene veličina slika, tj. kad treba od većeg broja slika napraviti njihove umanjene verzije. Omogućava i lage na korekcije poput svjetlosti, oštirine ili kontrasta. Radi brzo i efikasno.

> **GOM PLAYER** - izvrstan multimedijalni player koji jednostavno fascinira svojim mogućnostima već na

prvi pogled. Ovaj izvrstan player ima integriranu većinu codeca! Svojim mogućnostima, funkcionalnošću i lakoćom uporabe nikog neće ostaviti na cijedilu.

> **IRFANVIEW** - besplatni preglednik slika za operativni sustav Microsoft Windows. Osnovna mu je namjena pregled slika, ali posjeduje i mnoštvo mogućnosti za pregled, uređivanje i konvertiranje grafičkih datoteka, kao i za pregled audio i videodatoteka. Vrlo je cijenjen zbog svoje brzine, lakoće korištenja i mo-

gućnosti rukovanja mnogim formataima grafičkih datoteka.

> **WINAMP** – jedno od najpopularnijih i po mnogima najboljih softvera za preslušavanje mp3 datoteka. Izuzetno je lagan za korištenje. Ima mogućnost aktiviranja raznih nadopuna kojim se može poboljšati funkcionalnost programa. Velika popularnost ovog programu leži u tome što ima mogućnost reprodukcije DivX i MPEG filmova.

Napisao: Marko Salapić, 4.ek

Potpuna lista najpiratiziranih filmova 2009, s ukupnom zaradom koju su ostvarili legalnim kanalima:

Br.	Naslov Filma	Broj downloada	Zarada (USD)
1.	Star Trek	10.960.000	385.459.120
2.	Transformers: Revenge of the Fallen	10.600.000	834.969.807
3.	RocknRolla	9.430.000	25.728.089
4.	The Hangover	9.180.000	459.422.869
5.	Twigliht	8.720.000	384.997.808
6.	District 9	8.280.000	204.570.836
7.	Harry Potter and the Half-Blood Prince	7.930.000	929.359.401
8.	State Of Play	7.440.000	87.784.194
9.	X-Men Origins: Wolverine	7.200.000	373.062.569
10.	Knowing	6.930.	183.260.464

Preuzeo s T-portala: Marko Salapić, 4.ek

Biseri iz školskih klupa

GLAZBENI

prof: Luka, zašto ne možeš doći na koncert??
Luka: Moram kod doktora.
Prof: A od čega boluješ?
Luka: Pa ne znam, zato i idem.

ENGLESKI

Prof: (Josipi): Molim te pročitaj ovo pa mi reci kaj tu piše.
Prof: I have to go now... Kako biste to rekli?
Dominik: GOODBYE!

Prof: Proziva tko je na satu (kao i svakog sata).
Dominik: Zar opet radite inventuru??

BIOLOGIJA

Prof: Znate li kojeg poznatog biologa?
Mi: NE.
Prof: Zar nikad niste čuli za Ružičku??
Nives: Nikad čula za NJU.
Netko iz razreda: A gdje je on sada??
Prof: 2 metra pod zemljom.

Prof: Jao, pa što će ja s vama? Ništa ne znate...
Luka: Pa dajte svima poticajnu peticu!

Izašla Guja pred ploču i pokazuje dijelove mikroskopa.
Prof: Kako se zove ovaj dio?
Guja: A to... to je ono za oči...
Prof: Ma bravo... A što se nalazi na revolveru?
Stipo se javi: Meci!!!

Tonka se šminka, a profesorica ju zove.
Prof: Tonka! Tonka! Ništa, ne reagira ona na podražaje.

Prof: Pa dobro zar nitko ne zna zašto je ovca Dolly krepala?

HRVATSKI

Prof: Što smo učili u prošlom polugodištu?
Mi: Književnost.
Prof: I kako smo podijelili književnost?
Mi: Fino.

Prof: Jučer je bio film Otar Goriot na TV-u. To ćete čitati u trećem razredu.

Lana: Ajoj, jel ima repriza??

Prof: Zašto su nadgrobni spomenici kratki?
Stipo: Jer se plačaju po slovu.

Prof: Kako počinje Ilijada?
Luka: Provokacijom.

Prof: Reci mi kojim stihovima počinje Ilijada?
Luka: Mužo, mužo dođi 'vamo.

FIZIKA

Prof: Što sma sada učinili?
Dominik: Obavili smo rad.
Prof: Hajde ti sad obavi rad i baci žvaku.

Usred sata fizike:
Andželina (iz zadnje klupe): Znate biljku na c??
Prof: Cikla.

Mi: Profesorice, hoćete li nas pustiti ranije??
Prof: Ma dajte nemojte me piliti.

Prof: Za zadaću morate napisati 7 glavnih SI jedinica.

Tea: SI? Kako se to piše??
(Da stvar bude još gora, Tea je u bilježnicu napisala "es-i jedinice")

VJERONAUK

Na pepelniku: Profesore zašto se danas posti?
Prof: Jer je to znak da je Isus 40 dana postio i živio bez hrane.
Marko: Pa i Glavaš je isto to napravio.

LATINSKI

Marko obrisao ploču tako da se u nju može ogledati.
Stipo: Profesore, možete se ogledati u ploču, samo pazite da se ne prepadnete.

Martina: Profesore, mi sve što idemo dalje meni je sve teže shvatiti zašto ste vi studirali latinski.

Prof: Dajte djeko skratili ste mi život za 10 godina.
Valentina: Dobro, dobro, koga briga. Nego, kako ide ovaj drugi zadatak?

MATEMATIKA

Profesor govori za vrijeme testa:
Svi zadaci su iz zbirke, svi do jednog, osim jednog.

Profesor na satu novog gradiva:
Ja znam da je vama sad ova matematika mutna, ali to se mora naučiti.

Nives: Ma moja matematika nije mutna, nego slijepa.

NJEMAČKI

Prof. Vanja propitkuje neka pitanja: Tko mi danas nije ništa rekao. Martina!!!

Martina: Ma pričam ja, samo ne s vama.

Lana: Pa nismo mi to učili.

Prof: Pa jesmo!! Pa kaj vi brijete???

Prof: Tea, gehst du manchmal in die Disko?

Tea: Disko? Što je to?
(Tea se poslije pravdala da zna što je disk, ali nije znala što disk znači na njemačkom...)

GEOGRAFIJA

Prof: Na površini Sunca temperatura doseže 5000 °C.
Lana: Pa onda se tamо dobije dobra boja.

Napisao: Ivan Kesedžić, 3.og

<http://www.ss-dugo-selo.skole.hr>